Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 69. szám. Péntek, március 10.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A vivmány.

Budapest, március 9.

(v) Ma ellentétbe kell helyezkednünk Széll Kálmán miniszterelnök urnak egy kijelentésével. Arra, hogy az uj provizóriumjavaslat világosan kiemeli az önálló vámterület jogi állapotát, a miniszterelnök ur azt mondta ma a parlamentben, hogy ez nem vivmány. Mi pedig azt mondjuk, hogy biz az vivmány, még pedig értékes, és hogy a nemzet örömmel és hálával fogadja ezt a vivmányt Széll Kálmán kezéből. Uj jogot — igaz — nem szerzett ez a vivmány a nemzetnek. De megóvta az elkallódástól az országnak egyik legbecsesebb közjogát: azt, mely időről-időre önként felszabaduló, eleven jusként tartja fenn a nemzet számára a gazdasági önállóságot.

Ezt a jogot akarta a Bánffy-rendszer semmivé tenni. Eleinte homályba próbálták burkolni magát ezt a jogot, amelyet a Deák Ferenc kiegyezési törvényének 58. és 68. szakaszai állapitanak meg. E bölcs törvénynek szelleme ellen annak betüit akarták tromful kijátszani s ráfogták az önálló rendelkezés jogára, hogy abba minden belefér, csak éppen egy nem: az önálló berendezés. S hogy meghiusult az elhomályositás, akkor az elcsavarással próbálkoztak meg. Erőszakos hermeneutikájukkal ki akarták a nyakát tekerni a Deák Ferenc törvényének. Kezdték azt állitani, hogy az osztrák alkotmányosságra való tekintetnél fontosabb szempont a saját hazánk gazdasági érdeke, amelyen pedig halálos sebet ejtene az önálló vámterület; s ez az okoskodásuk oda lyukadt ki, hogy a vám*szövetséget* minden áron fenn kell tartani, még egy abszolut hatalommal kormányzott Ausztriával is. Hiába hivatkoztál e felfogással szemben Deák Ferenc bölcseségére s a törvény szentségére. Prepotens mosolylyal azt felelték, hogy Deák Ferenc nem látta előre azt az állambomlást, ami a Lajtán tul most folyik, s ha ilyen rövidlátó emberek csinálnak törvényt, akkor nem az ország gazdasági érdekének, hanem a törvénynek kell sérelmet szenvednie. Ó, hogy pöffeszkedett az ő cinizmusuk! Deák Ferencről ugy beszéltek, mint valami lejárt nagyságról, akiről most kiderül, hogy az orrán se látott tul, pedig az örökkévalóság számára akart törvényeket alkotni. S vigyorogva vitték a politikai zsibvásárra az öreg urnak szentséges hagyatékát. Ki ad érte kevesebbet? Ezt kérdezték gunyosan s dobálgatták hol ide, hol oda a drága ereklyéket. Emlékezzetek vissza erre a gyalázatos kótyavetyére s álljátok meg, ha lehet, borzadás nélkül! A végin aztán jött az ischli klauzula. Amit sem elhomályositaniok, sem elcsürniök nem sikerült, azt ez a klauzula orozva akarta legyilkolni. Törvényben akarták kimondatni, hogy a gazdasági önállóság joga eltöröltetik. Ha eddig csak fitymálták, most már egyenesen megtagadták és meggyalázták a Deák Ferenc szellemét.

És ime a kormányelnöki széken most olyan férfiu ül, aki mindezeket az üzelmeket nyiltan és bátran dezavuálja s porondra lép a hatvanhetes hagyományok épségéért és tisztaságáért. S az ország örvendve fogadja Széll Kálmán ajkairól az igét, hogy igenis a gazdasági önállóság jogához semmi kétség nem férhet, ez a jog eleven, sőt már érvényben is van, s most törvényben ujra biztosittatik, hogy azt az országtól soha senki el ne vitathassa. Ezeken a jogi alapokon állittassanak-e fel a vámsorompók, az más kérdés, az ország gazdasági erejének s a politikai célszerüségnek kérdése. Széll Kálmánnak az a nézete, hogy most és a belátható jövőben a vámsorompók felállitása nélkül is megóvhatók, sőt igy még jobban óvhatók meg a magyar nemzetnek gazdasági érdekei, még pedig nem csupán az őstermelés, hanem az iparfejlesztés tekintetében is. Kinek gyulasztja lángra a vérét ez a kontroverzia? Ugy-e bár senkinek? Hideg észszel, nyugodt megfontolással fognak hozzászólni az emberek. Az ország tulnyomó többsége el fogja ismerni, hogy a mai viszonyok közt okos és rendszeres gazdasági politika a közös vámterületen hasznosabb dolog, mint a hirtelen átmenet a mostanában még félelmetes kockázatokkal járó különállásra. De izgalmakat, szenvedélyeket *ez* a kérdés nem fog sehol gerjeszteni. Nem a *vámsorompókért* küzdött a lezajlott harcban a nemzet, hanem a *jogáért*, amely alkotmányának integráns része és záloga jövőjének. Nem azért folyt ez a kemény tusa, hogy hozza meg valaki a vámsorompót, hanem azért, hogy senki ezt a jogot el ne vihesse.

Hiába mondja hát Széll Kálmán, hogy nem vivmány az, amit ő az uj provizóriumtörvénybe beleiktatott: az önálló vámterület jogi állapotának fölemlitése. Az utolsó másfél esztendő küzdelmei után fontos és szerencsés vivmányt üdvözöl benne a közvélemény. Amit el akartak homályositani, az ime világosságba helyeztetik. Amit el akartak csürni, annak ime helyreállittatik a valódi értelme. S amit ki akartak ütni a nemzet kezéből, az ime visszajut sértetlenül birtokunkba. Hát ugyan nem vivmány ez? S aki ezt a fordulatot előidézte, elhárithatja-e az magától az elismerést és az érdemet? Azt mondta ma Széll Kálmán, hogy ő nem tekintheti vivmánynak azt, ami nem egyéb, mint engedelmes hozzásimulás a törvény rendeletéhez. Hogyan? Hát lehet igy is kormányozni? Hogy magától érthető az, amit a törvény parancsol! S hogy amit a törvény tilt, annak semmi szin alatt nem szabad megtörténnie! Ó istenem, beh elszoktunk az ilyen kormány-

TÁRCA.

A közös ellenség.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Nógrádi László.*

— Tudja, Csóri uram, hogy van az ember ezzel a fehér asszony néppel, — mindig baj, baj, mondta Köböl István Csóri uramhoz. A kocsin teher volt, mert partnak is mentek, meg nagyon vékony bőrben is voltak a Köböl uram lovai, hát lassan mendegéltek csak.

— Hm, hm — ümmögött a másik — nem kell asszonyt venni, akkor nem lesz baj, semmi baj.

— Igaz, de — — az isten rendelési, hogy a szegény embernek mindig legyen baja. Nem vesz asszonyt, meleg főztet se eszik, asszonyt vesz, annyi a gyerek, mint a csirke.

— Baj, baj, ugy van, Köböl uram.

Kemény jégre volt fagyva a hegyoldal, a két sovány pára nem birt kapaszkodni, hiába nógatta Köböl István őket, megálltak.

— Szálljunk le, Csóri uram, — mondta szomoruan Köböl István.

Leszálltak hát s a kocsi mellett mentek a csikorgó hóban.

— Lássa, Csóri uram, már az állatjaival se kereshet az ember, kevés a fuvar, olcsó is, nem kell. Azelőtt csak csordult, cseppent.

Lent a völgyben zugás hallatszott, erős dübörgés, mely mind közelebb-közelebb jött. A vonat volt az, prüszkölve száguldott előre az utána aggatott hosszu kocsisorral. A szük völgy oldalaiból bömbölve zugott vissza zakatolása. Kissé alkonyult is már, a szürkületben meglátszott a kéményen kicsapó tüzkéve. Köböl István megállott.

— Látja, kelmed, Csóri uram, ihol a mi megölőnk. Isten verése szállt ránk, mióta ez a tudja micsoda erre jár. Nem sovány, győzi a menést, hogy szalad, ni!

Csóri uram is megállt s haragosan nézett a völgyben zugó szörnyetegre.

— Igaz, a szőllő abban az évben pusztult el, azóta rossz a termés, több az adó, abban az évben veszett el gonoszul a kis fiam a láposi fordulónál a kerekei alatt, utána az asszony bujábabánatába.

Csóri uram elhallgatott, aztán csak ugy maga elé mormogta: mondtam a lelkemnek, mikor nap-nap mellett siránkozott, asszony, ez nem a te hibád, ki száll perbe az istennel, meg azzal a . . .

A vonat már egészen közel ért, éppen alattok futott. Csóri uram felemelte az öklét s megfenyegette.

— Az urak csinálták a maguk kedvére, szegény ember vesztére, mondta Köböl István. Nálam is sok van a rováson felirva. Ezt a két párát is eladhatom már, aztán koldulhatok.

Elhallgattak mind a ketten s lehajtott fővel mentek a lassan kocogó kocsi után. A szél csendesen dudolgatott a telegráfdrótok között s egy-egy varju szállt károgva el a szürke ködbe takarózó völgy fölött. Messzünnen csillogó világosság látszott a városi kocsmából.

Köböl uram észrevette.

— Ahol ni — mondá — az is jobb napokat látott, mikor még a szegény ember lovára is volt szükség. Vásár volt minden nap, most akár elhordhatja a szél, senki se érzi hijját.

Csóri uram nem felelt, erősen ütögette csizmáját a fagyott röghöz.

Mikor oda értek a kivilágitott ablaku kocsmához, Csóri uram rá nézett Köböl uramra.

— Hideg van — mondá — aztán meg kendnek is tartozom egy kis áldomással.

Köböl uram mormogott egy kicsit, de aztán csak neki forditotta lovait a nagy állásnak.

A koresmában nagy füst volt, alig lehetett látni a hosszu asztalnál ülőket. Vásáros szegény emberek voltak, kik a nagy hideg elől betértek melegedni. Mehettek volna ugyan gőzösön is, de hát nem szokták meg. Az apjuk is igy járt télennyáron csak gyalogosan végig a hosszu völgyön a losonci vásárról; meg akadt egy kis alkalmatosság mindig; szivességből, jó szóért rákaphatott az utas ember. Aztán van is abban valami, hogy a gyalogszerrel járó ember akkor állhat meg, mikor tetszik, addig nézi az utjába eső földeket, amig jól nem lakott vele a szeme, senki nem parancsolja, menj, vagy állj; tesz ugy, ahogy csak akar. Betérhet ide is, oda is. Törincsen jó a bor, Rárosban a szesz, Dályon jó csevicét kap az ember, Szakalban már ser is van. Szabadjára van az ember eresztve, a vonatban meg ugy kell ülni, mint a ketrecben.

A hosszu asztal felső végén valami rongyos ember állt süvegforma kalappal a fején. Eléje egy kalitka féle volt téve s rovátkás kis válu tele apró cédulákkal.

— Hát lássák kelmetek uraim — kiabált — kinek-kinek kihuzza a sorsát ez az egér. Nagy tudós állat ám ez. Egy garas minden huzás.

A kis fehér egér előjött s szaglászva futotta körül a kis válut. Nagy nevetés támadt erre.

Köböl uramék is odafurakodtak s nézték egy ideig a csodálatos állatot, aki olvasni tud,

Lapunk mai száma busz oldal.

zati szellemtől! Beh nagyon el tudtunk szokni tőle! Beh nagyon el *kellett* szoknunk tőle! Nekünk bizony csak vivmány marad az, ha egy lelkes, bátor és hazafias államférfi visszahozza a nemzetnek egy elidegenített jussát. És köszönettel fogadjuk ezt a nemes tettet, mely uj bizalmat önt a nemzetbe és megtámasztja a jognak már-már roskataggá vált tekintélyét. S követjük örvendező lelkesedéssel az uj lobogót, amelyen ott ragyog a biztató ige: *Törvény, jog, igazság!*

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 9.

A szélsőbal csendesszavu grófja, *Benyovszky* Sándor kezdte ma a provizórium vitáját. Ő is, meg *Polczner* Jenő is, aki utána következett, a függetlenségi pártnak nehány nem egészen ismeretlen argumentumát csoportositotta, az önálló vámterület mellett. Szimpatikusan aposztrofálták mindaketten *Széll* Kálmán személyét, s tiszta elvi alapról hirdették a harcot a közösügy ellen. Természetesen Kossuth határozati javaslatát pártolták.

Nem elégedett meg ennyivel *Barta* Ödön, aki csodálatos politikai érzékével éppen most látta elérkezettnek az időt arra, hogy éles támadást intézzen a miniszterelnök ellen, akit még a parlament ellen való tiszteletlenséggel is vádolt. És igazán lélekemelő volt hallani, amint a parlament iránt való tiszteletről tartott oktatást *Széll* Kálmánnak *Barta* Ödön. *Széll* Kálmán miniszterelnök nagyhatásu beszédben védte meg a kormány álláspontját, kiterjeszkedve a vita jelentéktelenebb részeire, igy Barta kötekedésére is, amelyet az *egész* Háznak szinte tüntető tetszése mellett utasitott vissza az ő szeretetreméltó és méltóságos nyugalmával. Egyáltalán nagyon szép, őszinte és intenziv sikere volt a miniszterelnök mai felszólalásának, amely siker ismét ujabb bizonyitéka volt parlamenti életünk örvendetes megtisztulásának. Ez a Ház egészen más mostan, mint néhány héttel ezelőtt; bizonyos tisztes, meleg tónusa van, amely a régi időkre emlékeztet, amikor még megbecsülték egymást az emberek. Az ellenzék tisztelettel hallgatja, a megnőtt többség spontán lelkesedésének untalan nyilvánulásaival kiséri a miniszterelnök beszédét.

Csak *Barta* Ödön okvetetlenkedik ismét, néhány fölösleges megjegyzést tesz szavai magyarázatának a cimén, megint csak izléstelenül önérzetes modorban. Most már a baloldal sem állhatja a vitézlő ur elméskedését és csipős kérdések röpködnek felé:

— Hol maradt a küzdelemből, mikor *Bánffyt* buktattuk?

Polónyi Géza pedig fel is szólalt és sikerült rögtönzésben állitotta szembe Barta álláspontjával az igazi függetlenségi álláspontot.

Széll Kálmán, Polónyi nehány megjegyzése következtében ujra felszólalt röviden, s aztán persze, megint beszélt — *Barta* ur. *Perczel* ekkor berekesztette az ülést. Holnap folytatják a javaslat tárgyalását.

A képviselőház ülése március 9-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Wlassics* Gyula, *Plósz* Sándor, *Hegedüs* Sándor, *Darányi* Ignác, báró *Fejérváry* Géza, *Cseh* Ervin.

(Előterjesztések.)

Elnök: Jelenti, hogy báró *Feilitzsch* Artur képviselő lemondott m. kir. erdőigazgatói állásáról; továbbá bemutatja a horvát-szlavon országgyülés elnökének átiratát, melyben tudatja, hogy a horvát pénzügyi egyezmény megujitására kiküldött országos bizottságba a horvát-szlavon tartománygyülés *Gyurgyevics* Vazul és *Pavics* Ármin lemondása folytán *Josipovich* Imre és *Sumanovics* Szvetivlav képviselőket választotta meg; a bizottság pedig *Gyurgyevics* helyébe elnöknek *Francisci* Henrik képviselőt választotta meg. Tudomásul vétetnek.

(A nemes-ócsai választás.)

Elnök: Lukáts Gyula képviselő napirend előtt személyes kérdésben kiván szólani.

Lukáts Gyula: Személyes kérdésben válaszol Feszt Bélának tegnapi szavaira. A nemes-ócsai választásnál a törvénytelen eljárás csak a záróra alatt, vagyis inkább a záróra után kezdődött. Fejér vármegyében mindig tiszta, rendes a választás záróra előtt, alatt és után is, mig Komárom vármegyében nem. Megengedi, hogy Fesztynek négy órakor azt mondta, hogy a választás eddig rendben folyt, mert a főispán korteskedését nem vette oly nagy dolognak, de már a négy óra utáni időre nem mondta el.

A provizórium.

Elnök: Következik a *gazdasági provizóriumról* szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

Gróf **Benyovszky** Sándor: A mi gazdasági érdekeink egészen mások, mint Ausztriában. Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy az önálló vámterület egyszersmind vámháborut jelent Ausztriával.

Barta Ödön: Hol az előadó?

Gróf **Benyovszky** Sándor: Reméli, hogy a mostani miniszterelnöknek sikerülni fog az ez irányu aggodalmakat eloszlatni s igy Magyarország nemsokára teljes gazdasági függetlenségét visszanyeri. Csatlakozik Kossuth Ferenc határozati javaslatához. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Polczner Jenő: Magyarország csak akkor lesz boldog, hatalmas és nagy, ha teljes állami függetlenségét kivivja. (Helyeslés a szélsőbalon.) A mostani miniszterelnök egész életén át a közösügyes rendszernek volt hive. Igy kormányra jutása nem fog semmi változást hozni közjogi rendünkbe s ezért épp oly elszántsággal, lelkesedéssel fog a függetlenségi párt azokért az elvekért küzdeni, amelyekért már 30 év óta küzd. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Ostorozza a bukott kormány büneit s annak a reményének ad kifejezést, hogy a belügyi kormányzat terén üdvös rendszerváltozás lesz.

Áttér ezután a gazdasági provizóriumnak birálására. Kifejti, hogy mily előnyös Magyarországra nézve az önálló vámterület, mert közös vámterület mellett Ausztriával szemben mindig Magyarország huzza a rövidebbet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ujabb provizóriumot alkotni nem lehet, mert ez egyenes kijátszása volna az 1898: I. törvénycikknek. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem kell semmiféle csztrák kiegyezés, legyen az akár jó, akár rossz, mert csak az önálló vámterület lehet az ország javára és érdekére. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Azt a célt, melyre ez a javaslat rendelve van, t. i., hogy mindkét ország törvényhozása által alkotmányos uton fogadtassék el, a mostani irányok és körülmények közt elérni lehetetlen.

A 67-es kiegyezés csődöt mond itt is. Ausztriában is s igy a 67: XII. törvénycikk értelmében Magyarország jogosult, sőt köteles gazdasági dolgait önállóan intézni. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ebből a csődből Magyarország, vagy mint önrendelkezésü, államilag teljesen független ország kerül ki, vagy elveszti államiságának még ama biztositékait is, amelyeket Deák Ferenc az 1867: XII. törvénycikkbe fektetett. Az nem áll, hogy nem tudunk megállani a magunk lábán.

Mi tettük Ausztriát állammá, a mi vállunkon emelkedett föl s ezért, aki azt mondja, hogy nem tudunk a magunk lábán megállani, az nem Magyarország érdekeit viseli szivén. (Helyeslés a szélsőbalon.) Magyarország gazdasági önállósága nem veszélyezteti a monarkia nagyhatalmi állását, amint azt némelyek mondani szeretik. A vámankéten csak azok foglaltak állást a közös vámterület mellett, akiket politikai multjuk erre kényszeritett, ellenben a szakférfiak, a független elemek mind az önálló vámterület mellett nyilatkoztak. (Ugy van! a szélsőbalon.) A javaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik Kossuth határozati javaslatához. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Barta Ödön: Ez a kormány mámorban született és az a szituáció, amelyben most vagyunk, a kacsenjammerhez hasonlit. Érdeklődés nincs, mert a teendőket lekottázták. Fölszólalásra az kényszeriti, hogy egyenlő mértékkel mérjen mindenkinek és ezért küzdeni fog a jelen kormány olyan alkotásai ellen is, amelyek elveibe ütköznek. Kérdi a kormánytól, hogy az 580. számu javaslat miért nincs indokolással ellátva? És az előadó miért nem indokolta meg? Ez a parlament mellőzésének irányzatára mutat, amit szó nélkül nem hagyhat. Az 560. számu javaslat és a mostani javaslat között közjogi különbség van. Az uj szakaszban csak végleges intézkedésekről van szó, amelyek hatályon kivül helyezik a javaslatot; a régi szöveg az Ausztria és Magyarország közötti megegyezéshez köti a hatályon kivül helyezést. Amott tehát az a garancia hiányzik. Világosságot kér a miniszterelnöktől. Mi történt itt tavaly óta? Azok, akik támogatták Bánffyt, a mikor kijelentette, hogy nem lesz több provizórium, most támogatják a mostani kormányt, mikor az ujabb, hosszabb provizóriummal lép elő. Veszélyes dolog, ha a közjog bizonyos körök szájaize szerint alakul. De még helytelenebb volna, ha mi előállanánk olyan közjog védelmére, ami az osztrák közjoghoz alkalmazkodik. Mi közünk van nekünk az osztrák közjoghoz és a 14. §-hoz, ami fölött az osztrákok sincsenek tisztában, hogy az szemfödele-e, vagy sirja-e alkotmányuknak?

Kérdi a kormánytól, amit baloldali szomszédai annyiszor segitettek kérdeni, hogy mi van a kvótával? Nem azt kérdi, alkotmányosan emeli-e a kvótát, hanem, hogy emeli-e? Kérdené Horánszkytól, ha itt volna, állja-e még a szavát? (Felkiáltások a középen: Állja!) Kérdi, hogy most is rekompenzáció, junktim

---

azután letelepedtek a többihez. Pösténylek is voltak többen, hamarosan meg is indult a beszélgetés.

— Mér olyan haragos kelmed, Csóri uram, — mondá Nagy Pál, — nem jó, ha haragszik az ember.

Csóri uram csak olyan félvállról felelt: — Mert baja van az embernek, csak nem nevethet mindig.

— Kelmed is sirjon inkább, — szólt Köböl István, — hova lettek a lovai?

— A lovaim? a lovaim csak jól vannak, annál, akinél, hát csak hagyjuk őket. A kelmedé se igen vannak, Köböl uram.

— Nem azért mondtam, hogy csufolódjék, a baj kendet is elérte, engemet is, Nagy uram, tudom én, nehéz erről tenni.

— Nehéz ám, — szólt közbe felső Balog András — igazat szólt kelmed. Nincs már a szegény embernek semmije, akkor örül az ember, ha hal. Vesztünkre jön minden. Foltra való se kerül már, bizony, bizony.

— Magunk csináljuk a bajt, — mondja Lipták Ignác, mer kelmed is, meg én is két-fele huzunk. Egy ember csak egy, fogjék kelmek kezet, a juh is összeszalad, aztán maj kevesebb lesz a baj. A parasztnak is van szája; viszik a fejelét, mondjuk: nem; fizess, mondjuk: nem; egy falu csak tehet valamit. Mondta s nagyot ütött az asztalra hatalmas öklével, hogy szinte belerezdült a ház, homlokán kidagadtak az erek, látszik, nagyon haragos ő kelme.

— Mondom én is, — szólt Csóri uram — mondom, hogy tenni kell valamit. Imhol a gőzöst is elhozták, kinek haszon az? Minek a rét, ha a széna nem kell, meg minek a ló, ha a vasmasina hord mindent?

— Sok istencsapást hozott a gőzös, hát tegyenek kelmetek ellene, no! mondta Köböl István s erre csendesség következett. Komolyan néztek maguk elé a puszta asztalra, becsületes arcukon látszott, hogy haragos keserüséget hánytorgatnak lelkükben.

— No hát kelmed kimondta a szót, mondta Csóri uram, én meg rá mondom, hogy jól mondta. Nekünk nem kell gőzös, tegyék, a hová akarják, akik csinálták. Majd mink elbánunk vele, hogy megbánják.

Csóri uram hangos szavára figyelmesek lettek a többiek is, mindnyájan ipolyvölgyi emberek. Közelébb huzódtak s kérges tenyerükben megnyomkodva a pipát, figyeltek.

— Elbánunk hát, mondá Lipták Ignác ökölre szoritva nagy kezeit, elbánunk hát.

— A föld nem ad, a hegy se terem, még az állatjában bizott az ember, szólt Köböl István, annak is vége, itt a gőzös, az hord már mindent, nem kell fuvar.

— De hát ki bir azzal, kérdezte Kis Bödi János, ki bir vele?

— Hát mink, én meg kelmetek, mire való az ásó, a csákány, a kapa, kiáltotta Köböl uram, hogy szinte elfult a nagy indulatban.

— Amit ember csinált, el is ronthat ember. mondta valaki az asztalszélről.

— Csak egyszer kell megmutatni, hogy ki a tehetős, kiabálta Köböl uram. Csak egyszer álljon ki a falu, hát majd lássák kelmetek a foganatját! Erre aztán csendesen, sugdosva beszéltek...

•

Jó későre fordult az idő, hogy ismét megindultak az országuton hazafelé Köböl uramék. Ragyogó csillagos volt az ég s körőskörül tiszta csillogó fehérség a föld. Imitt-amott látszott csak egy-egy csipatnyi feketeség az ipolyi rét bokraiból, meg az Ipoly fölött elhuzódó szürke ködpántlika. Nagy csendesség volt mindenfelé s a kocsi zaja élesen hallatszott. Köböl uram is, meg Csóri uram is bóbiskoltak a kocsiban, egyik erre, másik arra, néha-néha össze is ütődtek. A láposi dülőnél valami állat szaladt át az országuton, egy kóbor nyul lehetett. A lovak megránthották a kocsit, mire Köböl uram felébredt.

— Hé keljen, Csóri uram, haza közeledünk, mondta álmosan.

— Hát jól van, szólt vissza Csóri uram s aztán nem is szóltak egy kukkot is, csak komoran bámultak maguk elé. De mikor a láposi forduló értek, hol a kocsiut átmetszi a vasutat, megmozdult Csóri uram:

— Itt fecsent szét az ártatlan magzatom vére. Állok ahhoz, amit mondtam kendhez, érti? Alulról az állomás zöld jelzőlámpái világitottak, felülről meg a domboldalból a falu sötétellett.

Az első háznál lekelt Csóri uram a kocsiról, Köböl uram meg tovább ment felfelé a falun. Késő volt már nagyon, a házak ablakai világ nélkül bámultak egymásra szemközt, csak a Köböl uramében volt még egy kis fényesség.

Az asszony betegen feküdt bent a magas tornyos ágyon, nehezen lélegzett s köhintett Gyakorta felütötte fejét s a lóca-szögletbe nézett, hol egy pirosképü, borzasfejü gyerek aludt. Nagy szeretettel tapadt oda szeme az édes magzatára s ha nekijött a köhögés, beforditotta fejét a vánkusra, hogy fel ne ébredjen az a cseppség.

Nagyot sóhajtott, mikor hallotta, hogy bezökög halkan a szekér az udvarra. Félkönyökre támaszkodott s valami fényes tüz csillogott bágyadt szemében, mikoron Köböl uram kinyitotta az ajtót.

— Sokára maradt kelmed, tán reggeledik is.

— Nehéz az ut lelkem — szólt szeliden Köböl uram, — meg a lovak is soványak, meg ... Itt Köböl uram megfogta a szót s kissé zavarosan néz a beteg asszonyára.

akar-e a kvótaemelés lenni, amint az államadósság elvállalása volt 1867-ben? (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Végül kérdi, hogy leltári jogkedvezményekkel vette-e át a kormány a pártokat és azok politikáját, vagy nem? Kérdi, mi a kereskedelmi miniszter nézete arra nézve, melyik kiegyezési politikát fogja követni, azt-e, amit tavaly hirdettek, vagy azt, amit ezzel szemben Horánszky állított föl. Kossuth Ferenc határozati javaslatához csatlakozik. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

(A miniszterelnök nyilatkozata.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A gazdasági és pénzügyi kérdések azon nagy komplexusa, amelyet közönséges szólamban az Ausztriával fennforgó kiegyezés kérdésének szoktunk nevezni, oly terjedelmü, oly fontos és az állami gazdasági élet minden részét mélyen átölelő kérdések halmazát képezi, hogy én ezen percben nem szándékozom ennek a nagy kérdésnek fejtegetésébe és méltatásába belemenni. De ha ezen nagy kérdést, amelynek helyes és szerencsés megoldásától függ az ország gazdasági fejlődése és anyagi ereje és anyagi élete is, így alapját képezi egész állam létének, most fejtegetéseimben fel nem ölelem, nem azért nem teszem, mintha kerülni akarnám; igen szivesen meg fogom ragadni az első alkalmat, amely jelentkezni fog, hogy erről a kérdésről és annak minden részéről és vonatkozásáról a lehető legnagyobb terjedelemben, a lehető legbővebben nyilatkozzam. (Általános helyeslés.) És ne is tekintsék tiszteletlenségnek azon tisztelt képviselő urak, akik ezen kérdésről tegnap és ma terjedelmesen és hosszasan nyilatkoztak, hogy én ezen, a nagy gazdasági kérdéssel összefüggő indokolásuk, fejtegetésük méltatásába most nem ereszkedem. Ezt én azért nem teszem, mert a jelen törvényjavaslat keretébe nem vélem beilleszthetőnek ezen nagy kérdést a maga összes nagy részleteivel, azokkal a nagyfontosságu indokokkal, amelyek elhatározók arra nézve, hogy valaki állásfoglalásában a vám kérdését illetőleg válaszszon a vámközösség elve, vagy pedig az önálló vámterület elve között.

A jelen törvényjavaslat, t. Ház, nem öleli fel a kérdést, az nem tartalmaz egyebet, mint egyszerüen a folyó év végéig rendezni óhajtja az Ausztriával fennforgó gazdasági kérdéseket. Nem sikerült ugyanis az 1867: XII. törvénycikk 61. §-a alapján a vámszövetséget az osztrák tartományok képviseletével megkötni, habár, miként méltóztatnak tudni, az illető törvényjavaslatok ugy ebben a Házban kellő időben letétettek, mint letétettek a reichsrathban is; a tárgyalások megindultak s a képviselőház pénzügyi és gazdasági bizottsága a javaslatokat tárgyalta, átvizsgálta és véleményes jelentéssel a Ház asztalára visszaterjesztette és hosszas tárgyalás anyagát képezte a reichsrathban is az ott előterjesztett hasonló javaslatoknak egész komplexusa; az ez uton célba vett rendezés nem jöhet létre, mert ezen törvényjavaslatok nem finalizáltathattak, most azon helyzetben vagyunk tehát, hogy ideiglenesen kell ezen kérdéseket egy évre rendezni.

Már most miként akarja a jelen javaslat ezen ügyet rendezni? Ugy, amint nem is akarhatja másként, hogy az 1867: XII. törvénycikk 58-ik és 68. §. szerint világos értelme és rendelkezése szerint az önálló rendelkezés alapján egyoldalulag fenntartja a mai gazdasági állapotokat, annak a teltevésében, hogy ugyanazokat, amiket mi fenntartunk, ugyanazokat fenn fogják tartani és respektálni a viszonosság elvének alapján oda át is. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ezen kérdés szük keretébe tehát már csak azon szempontból sem volna helyén belevonni a vámközösség és külön vámterület nagy kérdéseinek vitatását, mert hiszen, t. Ház, akármennyire lelkes hive legyen valaki, vagy — mint az előttem szóllott t. képviselő ur magát kifejezte — akármennyire intensége legyen valakinek politikai és gazdasági nézeteiben és meggyőződéseiben az önálló vámterület, talán csak mégsem képzeli, hogy azt ebben az évben megcsinálni lehesen. Addig is tehát, amig ezen kérdést a törvényhozás akár igy, akár ugy végleges rendelkezés utján annak idejében eldönti: a fennálló állapotokat fenn kell tartani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Már most, t. Ház, én nem habozom kijelenteni — mert gondolom, az ellenkezőt nem is várja senki és azt mindenki természetesnek tartja — hogy igenis, én a vámközösségnek és a vámközösség elvének őszinte és meleg barátja és hive vagyok. Hiszen programmbeszédemben volt szerencsém kijelenteni, hogy mi azon alapon állunk, hogy a közgazdasági kiegyezést nemcsak erre az évre, a mai alapon állva, akarjuk rendezni, hanem a végleges rendezést is az 1867. évi XII. törvénycikk rendelkezésének szemmeltartásával, vámszövetséggel, ha lehet, egyoldalu intézkedéssel, ha kell, de a mai állapotok lényegben fenntartásával és annak keretében szándékozom 1903-ig, esetleg 1904-ig rendezni. (Élénk helyeslés jobb- és balfelől.)

Én igenis, annak a meggyőződésnek adok kifejezést ezuttal is, amely meggyőződés nem most alakult bennem, amely nézetem nem most született, hanem régi, hosszas tapasztalások és hosszas, e részben való megfigyelések és tanulmányok eredménye — arról, amelyről itten, ahol most szemszédom ül, vallottam ugyanezt, ezelőtt huszonnégy évvel, hogy ez ország gazdasági és pénzügyi érdekei megóvhatók a közös vámterület kötelékében is. (Ugy van! jobbfelől.) Én azt tartom, hogy egy vámszövetség, olyan, amely az ország összes gazdasági érdekeit a maguk egyetemében figyelemben tartja, amely azokkal számol és amely ezeknek és ezek fejlődésének megfelel, és amely ezeket és ezeknek a fejlődését igenis, lehetővé teszi, amely tehát részleteiben, stipulációiban, feltételeiben annak felel meg, hogy ez az ország gazdaságilag élhessen, fejlődhessen és erősödhessen, Magyarország gazdasági és állami érdekeinek megfelel. Mindaddig, amig mind ezen nagy gazdasági érdekei biztosithatók a vámközösség keretében — és igenis, azt tartom: biztosithatók benne — nem áll Magyarország érdekében a külön vámterület utjára áttérni, amely hangzatos, amely szép jelszavakkal, de rázkódtatásokkal jár, és amelyben ezen érdekek és azoknak egyeteme talán nem óvhatók meg azzal a nyugalommal, és azzal a biztonsággal, mint a vámszövetség keretében. (Ugy van! Helyeslés jobbfelől.)

A vámközösség még nagyobb érdeke az osztrák tartományoknak, iparukra nézve egyenesen élet- és létkérdés. És ezért remélem, t. Ház, meg fogja a két fél végre is érteni egymást; én arra fogok törekedni, hogy ne csak ezen esztendőben tartassék fenn a vámszövetség és a vámközösség állapota, hanem rendeztessék ez a kérdés az ország világos és kétségtelen jogainak sértetlen fenntartásával, megőrzésével és szabad elhatározásunkkal állandóan és véglegesen, megnyugtatására azoknak a nagyfontosságu közgazdasági érdekeknek, amelyek megnyugtatást igényelnek, várnak, mert az ország vitális érdeke az, hogy megnyugvás legyen ezen a téren, hogy végre mindenki tudhassa: minden gazdasági érdekében és momentumában mi áll előtte évek sorára s a szerint rendezkedjék be, mert csak biztos alapokon fejlődhetnek gazdasági érdekeink és gazdasági életünk. (Ugy van! jobbfelől.)

Hát igenis, mi igyekezünk vámszövetséget kötni az 1867: XII. törvénycikk 61. §-a alapján. Ha nem lehet, számolni fogunk az adott helyzettel és a lehetetlenség tényével; akkor egy bizonyos időre és hosszabb időre — és nem titok a tisztelt képviselőház előtt, hogy ezen idő 1903-ig illetve 1904-ig van kontemplálva — egyoldalu intézkedések alapján, az 1867: XII. törvénycikk 58-ik szakaszának értelmében, az önálló vámterületnek jogállapota alapján és az 1867: XII. törvénycikk 68. szakaszában fenntartott önálló rendelkezési jogunkból folyólag fenn fogjuk tartani a mai állapotokat, azokkal a módositásokkal, amelyek tisztelt Ház asztalán levő törvényjavaslatokban le vannak téve. (Ugy van! jobbfelől.)

Ezeket, gondolom, kellett mégis arra nézve megmondanom, hogy a tisztelt Háznak minden tagja egész világosságban és egész precizióval ismerje ennek a kormánynak gazdasági hitvallását és törekvéseinek lássa célját és utjait. Többet erről szólani, részletesen motiválni azt, hogy miért tartom inkább az ország érdekében levőnek adott feltételek alatt a közös vámterületet, mint az önálló vámterületet, szerencsés leszek akkor, midőn ezt az egész nagy kérdést a maga tömegében, a maga részleteinek minden ágazatában bonckés alá vehetem, akkor erről igen szivesen és igen részletesen fogok majd nyilatkozni. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ennek eljön az ideje, majd ha a költségvetési tárgyalások befejeztetnek, a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat, a házszabályok tárgyalása befejeztetik; az általam bejelentett programm alapján a Ház napirendjére kerül a nyári idény előtt, tehát nem sok idő választ el tőle.

Most, tisztelt képviselőház, én, dacára annak, hogy — csak ezt jegyzem még meg — az előttem szóló tisztelt képviselő urak egyike, ha talán nem is a közvetlenül előttem szóló, de az ülés elején felszólalt Polczner képviselő ur megizente nekem ezen a téren a háborut, hát kérem, én elfogadom ezt az üzenetet.

Gróf **Benyovszky** Móric: Én nem izentem meg neki! (Általános zajos derültség.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! Én elfogadom ezt a harci riadót, ezt a bejelentést és igen szivesen fogok állni elébe, azzal a nyugalommal, azzal a tárgyilagossággal és azzal a tisztelettel, amelylyel viseltetem nemcsak a kérdés iránt, de minden nézet és minden meggyőződés iránt. (Általános helyeslés.)

És azért már most kérnem kell a tisztelt képviselőházat, méltóztassék Kossuth Ferenc igen tisztelt képviselő urnak határozati javaslatát, amelyet ezen törvényjavaslat ellen benyujtott és amelyben kéri a tisztelt Házat, hogy határozza el ma már, incidentaliter, az önálló vámterület felállitását és utasitsa a kormányt, hogy arra nézve tegyen intézkedéseket, el ne fogadja, hanem azt mellőzni legyen szives. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Most, tisztelt képviselőház, gondolom, kötelességem azokra, amiket előttem szólott Barta képviselő ur felhozott, némely észrevételeket tenni és azokra, amikkel támadta ezt a javaslatot és támadta az általam mondottakat, válaszszal szolgálni. Igyekszem azon szives óhajának eleget tenni, hogy némely homályos pontokat a homályból kihuzva, megvilágitsak, ha talán nem is leszek szerencsés mindannyiába világosságot önteni, amelyeket a tisztelt képviselő ur homályosaknak tart, de egynémelyikre talán. Ezzel a szándékkal fogok hozzá és sorjában, a mint a tisztelt képviselő ur a maga észrevételeit megtette, leszek szerencsés a következőkben azokra reflektálni.

Ami először azt illeti, hogy a miniszterelnök némi tiszteletlenséget követett el a parlament iránt azzal, hogy ime, tárgyalás alatt van egy törvényjavaslat, mikor még egy másik törvényjavaslat e kérdés körül szinte a Ház asztalán fekszik és ebben az uj törvanyjavaslatban indokolás sincs, erre vonatkozólag legyen szabad tisztelteltjesen megjegyeznem, hogy a tisztelt képviselő urnak, engedelmet kérek, tévedni méltóztatik: én a mult ülések egyikén, akkor, amikor volt szerencsém beadni az 580. számu törvényjavaslatot, az 561. számut visszavontam. (Ugy van! jobbfelől.)

Ez az egyik. Ami most már azt illeti, t. képviselő ur, hogy ez a törvényjavaslat, ez az én törvényjavaslatom, tudniillik az 580. számu nincs indokolással ellátva, hát kérem, ez nem tiszteletlenségből történt, éppen nem; hanem én azt hittem, tisztelt képviselőház, hogy annyira ismeretes ez a kérdés ma már a tisztelt Ház minden tagja előtt, annyira otthonos mindenki ebben a kérdésben, annyira kevéssé eltérő — amire leszek szerencsés visszatérni — ez a javaslat érdemi intézkedéseiben attól a javaslattól, amelyet visszavonni voltam szerencsés és azon eltérések annyira világosak, annyira könnyen átérthetők, annyira természetesek, hogy én azt gondolom, t. képviselőház, hogy miután előbbeni javaslatunk indokolva volt, miután már programmbeszédemben jeleztem az eltéréseket, amelyeket szándékozom felvenni az ezen dispoziciókat magában tartalmazó törvényjavaslatba; miután tudtam, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalni fogja ezt a törvényjavaslatot és jelentésével járul a Ház elé: valóban semmiféle nagy bünnek, vagy nagy dolognak, mulasztásnak, tiszteletlenségnek — gondolom — éppen nem tarthatják azt, hogy ha én most a törvényjavaslatnak indokolásától tartózkodom. Nem fog a tisztelt képviselő ur engem rajtakapni valami tiszteletlenségen a Ház iránt, szándékosan semmi esetre sem. És azt hiszem, hogy ez sem volt szándékos semmi esetre sem és hogy ezen magyarázat után mindenki fel fog engem menteni az alól, hogy ezen törvényjavaslatot indokolással ellássam. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Már most a tisztelt képviselő ur nagy érdemi eltéréseket lát ezen és a másik javaslat között és azt mondja, hogy ezeket fel kell deriteni, mert itt valami lappangó, valami titkos, valami elrejtett indokok van-

---

— Értem a kibeszédet, értem . . . csak hogy itthon van, mintha könnyebb lenne a mellem.

Köböl uram szeretettel ül le a lócára s két orvosságos üveget tesz az asztalra.

— Imhol, amit mondtál, elhoztam. Vásárfiára nem tellett, tudod, nincs miből. Egy kiflit mégis hoztam, fele neked, felit meg hadd meg a gyereknek, — mondja Köböl uram s látszik, hogy valami fáj a lelkének.

— Nem kaptam fuvart, az az átkozott gőzmasina mindent elhord . . . az vitte el a vásárfiát is.

Két nehéz csepp gördül ki a szeméből s végig szánt barna arcán, oda esik a kérges tenyerére. Sokáig néz rá, mig elborul a szelid arca s haragosra huzódik a szemöldöke.

— Hát hiszen majd lesz ez még másánt is, mondja s mérgesen morzsolja szét a kis könnyüt.

— Majd lesz másánt is, mondogatja maga elé, de hangja beleful az indulatba. Haragosan néz körül a puszta házban, hol kopott minden, csak a nagy képek, meg a faragványos lócák mutatják, hogy valamikor jobban is volt.

— Hát lesz, mondja szinte kiáltva Köböl István, te is jobban leszel asszony, viszlek még én téged négy lovon Losoncra.

És Köböl István lelkében megfordul a nagy esemény, amit véghez fognak vinni. Maga elé néz gondolkozva, szinte látja, hogy lesz. Ott, a pásti hegy mellett, ahol az ördöngős masina utja éppen az oldalban visz el jó magosan bevágva, ott fog megtörténni. Csak éppen annyi hely van hagyva, hogy elfér rajta a gőzös, egyfelől a meredek oldal, másfelül a hirtelen lejtős hegyereszték, legalul meg az Ipoly folydogál. No, ha ott lefordul, hát többet fel se kel, nem is huzza onnan ki ezer ember se, nem jár az többet semmiféle fuvarral. Pedig le fog esni, mert olyan nyomorult szerszám az a gőzös, hogy egy jó darab kövel se bir. Milyent bődül a vaskutya, ha majd lefelé szalad, de milyent, hogy fecsen szét, mikor leér. Ozt ki tudja meg, hát ki? Ember tehet róla, ha egy darab kő lecsuszik a tetőről? Minek vitték arra az utját? Az urak tették, hát ki a hibás? Elmulik az egész eset, masina erre többet nem mer gyönni, ozt megint lesz fuvar, élhet a szegény ember is.

Erősen dobogott Köböl uram szive és ismét szelidesre vált az ábrázata, mer hát megint lesz fuvar, vásárfiára is tellik majd, egy uj kendő az asszonynak, egy kalap a gyereknek. Szinte kedve jön, hogy elmondjon mindent az asszonyának, oda is huzódik az ágy mellé, de megszólal a felesége:

— Kelmed nem is kérdi, hogy vagyok? Olyan nehéz volt egész nap a mellem. Gondolnék valamit, ember.

— No csak mondd lelkem, biztatja Köböl István, csak mondd.

— Hogy hónap elmennénk Losoncra az orvoshoz.

— El, lelkem, el, mondja szeliden Köböl uram.

— De ozt még azt is gondoltam, hogy ne kocsin mennénk, hideg is van, meg rázós is az ut, itt a gőzös, az isten is nekem rendelte.

Köböl István egy kicsit hallgat, elkomolyodik az arca, meg kiderül, mint a nagy haragosával megbékült emberé, aztán megszólal, de csak olyan nagyon nehezen tör belőle elő a szó:

— Ugy, ugy lelkem — — ócsó is, meleg is van benne — — az isten is neked rendelte — — ugy, ugy gőzösön. — S egy-két csepp szökik a szemébe, miközön szelid szeretettel nézi a beteg feleségét.

nak, amelyek az 1867 : XII. törvénycikk rendelkezéseit esetleg alterálják, illetőleg alterálják azt, hogy ez a kormány, bár mondja, de nem teszi, épségben tartsa és applikálja az 1867 : XII. törvénycikk minden betüjét. (Helyeslés jobbfelől.) Hát, tisztelt Ház, először is azt kell megjegyeznem, hogy ezt a vádat tisztelettel, de egész határozattan vissza kell, hogy utasitsam, mert azon kormány és azon törvényjavaslat ellen, amely bevezetésében az 1867 : XII. törvénycikk 58. §-nak világos betüjére, annak citált szövegére épiti fel azt a tant, hogy ez a törvényjavaslat az önálló rendelkezés alapján akarja fenntartani a gazdasági állapotokat egy évre ; az önálló rendelkezésből azért, mert támaszkodik az 1867. évi XII. törvénycikk 68-ik §-ának világos rendelkezéseire, amelynek folytán, miután a vámszövetség ugyanazon törvénycikk 61. §-a értelmében létre nem jött, előállott Magyarországra nézve az önálló vámterület jogi állapota ; amely javaslat igy vezeti be magát, azzal azt vádolni, hogy valami titkot rejt magában, ami annak a törvénynek szellemével meg nem egyezik, gondolom, nem lehet. (Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.) És mert erről van szó, e megjegyzését a t. képviselő urnak, kell, hogy cáfolatlanul ne hagyjam. (Halljuk ! Halljuk !)

T. Ház ! Egy nagy ellentétet akar a képviselő ur ezen és az előbbi törvényjavaslat közt felfedezni. Ezen ellenkező utat követve, mint előbb, mert előbbeni fejtegetéseiben az eltéréseket diffikultálta, most pedig nem diffikultálja, hanem kiemeli és azt mondja, hogy ez vagy vivmány, vagy nem vivmány. Azt mondja a t. képviselő ur ; miért mondja a miniszterelnök ezt vivmánynak, ha nem az. Hát, t. képviselő ur, én sehol sem mondtam, sehol sem emlitettem egy árva betüvel se, hogy ez vivmány. Ez egyszerüen az 1867 : XII. t.-c. világos, sőt idézett szavaira felépitett definiciója az önálló vámterület jogi állapotának. Nem vivmány senki irányában, nem koncesszió senkitől, hanem egyszerüen konstatálása a törvényes állapotnak és az ország világos jogának, melyet őrzünk, fenntartunk és melyet senki kétségbe nem von. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.)

Már most a t. képviselő ur fővádjára térek át, arra, amit konkréte definiálni méltóztatott, szememre vetvén azt, hogy ebben a javaslatban az 5. §. eltér az előbbi javaslat 4. §-ától, ami pedig, nézete szerint, ennek a javaslatnak hátránya, a másiknak pedig előnye. Ebben az eltérésben, mondja a t. képviselő ur, valami titokzatosnak kell lappangania, amit ő nem ért, nem helyesel.

Hát leszek szerencsés a t. képviselőház előtt kifejteni, miben van az eltérés és azt hiszem, az én álláspontom és a javaslat álláspontja a helyes és jogosult.

Az eltérés, t. Ház, abban van, hogy az előbbeni törvényjavaslat 4. §-a azt mondja ; (Olvassa.) „Az 1. §-ban foglalt rendelkezések, amelyekkel tudniillik fenntartatnak az állapotok, hatályukat vesztik 1899 junius 30-ika előtt is, ha a jegybank-ügyre és az azzal összefüggő kérdésekre, nemkülönben az 1. §. szerint szabályozott többi ügyekre nézve is — ez utóbbiakat illetőleg az 1867 : XII. törvénycikk értelmében és az abban meghatározott módon — a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai s országai között, vagyis létrejön a vámszövetség. A jelen szakasz pedig azt mondja, hogy ez az ideiglenes törvény hatályát veszti abban a percben, amidőn a jegybank-ügyre és az összes gazdasági kérdésekre, nemkülönben az 1. §. szerint szabályozott többi ügyre nézve végleges törvényhozási intézkedés lép hatályba.

Hát, t. képviselő ur, ebben az eltérés igen egyszerü és annak igen természetes oka van. Akkor, midőn a 4. §. az első törvényjavaslatba, amely októberben vagy novemberben tétetett a Ház asztalára, bevétetett, az akkori kormány abból a természetes felfogásból indult ki, nem volt semmi ok arra, hogy más rezultátumra jusson, hogy a vámszövetségi törvény létre fog jönni és a végleges rendelkezés a vámszövetség utján, ugy, amint az 1867 : XII. t.-c. 61. §-a előirja, fog rendezést nyerni. És azért tisztán csak az osztrák tartományokkal való egyezmény utján létrejövendő törvényhozási intézkedés van felemlitve, mint olyan, amely ha létrejön, a törvény hatályát veszti.

Nekem más helyzettel kellett számolnom ; nekem azzal kellett számolnom, mikor ezt a törvényt beadtam, hogy habár az egyezményre és a szövetségre való törekvés bennem él és erősen él, de azon eshetőséget is szem előtt kellett tartanom, hogy a vámszövetség minden törekvés és jóakarat daczára létre nem jő ; hogy talán nem lesz tehetséges egyezményileg rendezni az ügyet és hogy mi talán azon helyzetbe jutunk, hogy a végleges rendezkedést a vámszövetségi állapotok tartalmának fenntartásával, de egyoldalu alapon és a viszonosság kikötésével, az 1867-ik évi XII. t.-c. 58. §-a alapja és 68-ik §-ának rendelkezése szerint fogjuk eszközölni. Én tehát ezt az eshetőséget nem akartam kizárni, amely eshetőség előállhat a mi akaratunk ellenére, melyet én nem preferálok, — preferálom a másikat — de ha előáll, el kell fogadnom, akár akarom, akár nem (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.), mert valaminek kell történnie. (Helyeslés jobb- és balfelől.)

Hát azt kérdem én, miben szoritja meg az ország jogát ez a §? Abban-e, hogy azt mondja, bővebb, nagyobb latitüde-del, mint a régi törvény, hogy „mindaddig, mig az országgyülés törvényesen intézkedik." Ebben minden benne van ; benne van a vámszövetség, s benne van az egyoldalu rendezkedés esete is. (Élénk helyeslés a jobb és baloldalon. Mozgás a szélső baloldalon.) A másik törvény megszoritó ; a másik törvény ezt az esetet kizárta és az adott viszonyok között esetleg azon helyzetben lettünk volna, hogy ha még se jönne létre, minden törekvésünk daczára, alkotmányos uton, vagyis egyezkedés utján a vámszövetség, ezt a törvényt kellett volna megváltoztatni, mert az a törvény akkor bizonyos házagot mutatott volna fel. (Ugy van ! Ugy van ! jobbfelől.)

Hát, tisztelt Ház, megvallom igazán, csudálkozom, hogy a tisztelt képviselő ur éles esze ezt az az indokot ki nem találta : de hogy függetlenségi alapon, az önálló vámterület önálló hivének hitvallása alapján szemrehányást lehessen nekem tenni azért, hogy én, mert tekintettel vagyok az egyoldalu rendelkezésre s ha az szükségessé és elkerülhetlenné válnék, nagyobb latitüdöt engedek, (Igaz ! Ugy van ! Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) azt a szemrehányást, hogy én, a vámközösség hive, az egyoldalu és önálló intézkedésnek a lehetőségét az 1867 : XII. törvénycikk 18-ik §-a értelmében az önálló vámterület jogi alapján fenntartom, ezt már, megvallom, nem értem. (Élénk helyeslés és éljenzés jobbfelől.)

T. képviselőház ! Gondolom, ezzel a lényeges ellenvetéseket (Halljuk ! Halljuk !) a magam részéről szemle alá vettem és arra azt, amit viszonzásul és válaszul adni akartam, meg is adtam. Azzal zárom ezt a felszólalásomat, hogy a t. képviselőház ne tekintse a diskussziót a nagy közgazdasági kérdés felett még csak megindittottnak sem, annak pedig éppen ne tekintse, hogy ezzel ez a kérdés bármily irányban prejudikálva van. Az én hitvallásomat letettam a Ház szine előtt ; én a közös vámterület hive vagyok olyan feltételek és olyan módozatok mellett megkötendő vámszövetség alapján, amely ennek az országnak gazdasági, földmivelési és iparfejlesztési érdekeit biztositja, védi és lehetővé teszi, mert azt hiszem és arról vagyok meggyőződve, hogy akkor ennek az országnak gazdasági érdekei a maguk egyetemességében jobban meg vannak óva, őrizve, mint azon az uton. (Ellenmondások a szélső baloldalon.)

De beszéljünk erről máskor. Meg fogjuk mindazt mondani, amit ennek a tételnek — mert én csak tételt állitottam fel — bizonyitására, illusztrálására, vagy önök részéről ennek a tételnek cáfolatára vagy lerontására jónak, helyesnek, alkalomszerünek látunk. Én azt a vitát, állom, sőt várom és igen szivesen elfogadom. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Ott fogunk majd ezzel a nagy kérdéssel találkozni, itt most semmit sem proponálok, mint azt, hogy fenntartsuk a mai állapotokat erre az esztendőre, amit önök sem tagadhatnak meg, mert hiszen valaminek lenni kell, hézag, hiány nem lehetséges, ezt beláthatják önök is, akiknek a jövő szempontjából ellentétesek is utjai az enyémekkel, amelyeket én helyeseknek és az ország érdekében levőknek tartok. Ebből a szempontból ajánlom a javaslatot elfogadásra. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés a jobb- és baloldalon.)

(A vita folytatása.)

Barta Ödön szavainak értelmezésére kért szót. Nem mondotta azt a miniszterelnökről, hogy tiszteletlenséget követett el a parlament iránt, hanem csak annyit mondott, hogy : annyira benne vagyunk az in dulci jubiloban, hogy már nem is indokoljuk a javaslatokat. A miniszterelnök ur most többet mondott, mint amennyi a visszavont javaslat indokolásában el volt mondva, hogy t. i. a régi és mostani javaslat között nagy különbség van a mi javunkra. De azt elkerülte a miniszterelnök, hogy kimondotta volna, hogy meg nem egyezés esetén felállitja az önálló vámterületet. Azt is konstatálja végre, hogy a miniszterelnök még provokációra sem nyilatkozott a kvótáról.

Polónyi Géza : Egyenesen kötelezettnek érzi magát Barta beszéde után a fölszólalásra. Vivmány a javaslatban a szélsőbal politikája javára nincs ; de vivmány az, hogy a jogi alap meg volt mentheto. (Zaj.) Az önálló vámterület elve keresztülvive nincs : de nincs elzárva az utja ! Tessék erre harcba állani. Most kell hozzáfogni a vivmányokhoz ! Politikai immoralitás volna, ha Széll most azt a nótát fujná : hogy ha nem tudná végrehajtani a politikai programmját, a gazdasági szövetséget, akkor megcsinálná a gazdasági elkülönitést, mert el kell jönni az időnek, amikor kormányok elvekkel buknak s akkor a gazdasági függetlenséget az a párt csinálja meg, melynek hitvallása volt hosszu idön át, t. i. a szélsőbal. (Zajos tetszés.)

Helyesli, hogy a javaslatnak nincs indokolása. Különben van a javaslatnak indokolása, csak nem a végén, hanem az elején. És ebben van a vivmány, egy nagy politikai harcnak verifikációja. Akadtak emberek, kik megtagadták, hogy az 1867 : XII. törvénycikk keretében Magyarország önálló vámterülete megvalósittassék.

Thaly Kálmán : A Lukácsok !

Polónyi Géza : Politikai eredmény az ischli klauzula megsemmisitése. Tisztelettel kéri Bartát, hogy vegye tudomásul, hogy akadt egy tisztességes politikus, mint Széll Kálmán, ki megmentette az országot ettől a klauzulától.

Zmeskál Zoltán : Csak Lukács ne maradt volna benne.

Polónyi Géza : Még az 1904-ig való prolongációt hozza szóba. Szépséghibája a javaslatnak a második szakasz, mely veszedelmesen hasonlit az ischli klauzulához. Végül Bartának Horanszkyhoz intézett kérdésére kijelenti, hogy Horanszky neki elutazása előtt megmondotta, hogy ő allaspontjához törhetetlen hüséggel ragaszkodik. A nagy mérkőzésnek most lett volna már ideje, de egyelőre megelégszik azzal, hogy Kossuth javaslatát elfogadja.

(Felvilágositás.)

Széll Kálmán miniszterelnök : T. képviselőház ! Én két részletkérdésre kötelességemben levőnek tartom azonnal válaszolni, mert talán a vita későbbi menetében egyike vagy másika a t. képviselő uraknak erre esetleg reflektálhatna és igy talán ez is elmarad.

Polónyi t. képviselő ur mindenekelőtt azt mondja nekem, hogy a törvényjavaslat 1. §-ában vannak bizonyos olyan hivatkozások, amelyek tulajdonképpen vámszövetségi viszonylatokat tartalmaznak és ide nem tartozók. Ez a törvény — amint méltóztatnak tudni — az 1867 : XII. törvénycikk 58. §-ában fenntartott önálló vámterület jogi állapota alapján és a 68. §-nak az önrendelkezési joga értelmében intézkedik. Van szerencsém most már erre hivatkozva, a Polónyi képviselő ur által tett kérdést illetőleg kijelenteni, t. képviselőtársam ugyan szabad választásomra hagyta, hogy én nyilt deklarációt adok-e, vagy pedig csak hallgatólagosat, de én mindig preferálom a nyilt deklarációt (Élénk helyeslés.), amely minden félreértést kizár, mondom, nem habozom nyiltan deklarálni, hogy én az 1-sö §-nak módositását semmiképpen sem tartom szükségesnek, mert a törvényjavaslatnak bevezetése olyan világosan, olyan határozottan megállapitja azt, hogy az ország ezen törvénynyel az 1867-iki XII. törvénycikk 68-ik §-ának világos értelme szerint és alapján áll, ugy, amint az ott mondva van, az 1867 : XII. törvénycikk 68. §-ában rendelve és körülirva van, sem több, sem kevesebb s abból folyólag az önálló vámterület jogállapotába jutott, arra helyezkedve, az ugyanazon törvénycikk 68-ik §-ában fenntartott önrendelkezés alapján az egyoldalu viszonosság fejében tartja fenn az összes állapotokat, hogy ehhez semmi többet hozzá tenni nem kell. Ez oly világos és determinált, oly preciz, hogy nem lehet természetes értelmezés szerint semmiképp félreérteni. Vámszövetség létre nem jött, ha pedig vámszövetség nincs, vámszövetségi viszonylat sincsen. De igenis fenn vannak tartva az összes vám- és kereskedelmi és gazdasági állapotok és azok minden része, ugy, amint azok ma fennállanak, ugy, amint fenntartották az 1898. évre az 1898 : I. törvénycikk által ; ezen világos rendelkezésekhez nem szükséges semmi egyebet mondani. Ezt voltam szerencsés erre vonatkozólag kijelenteni. (Helyeslés.)

Ami a másik kérdést illeti, a t. képviselő urnak igaza van abban, hogy ez világosabban is lehetne szövegezve, de az intenció — és ez talán a t. képviselő urat is megnyugtathatja — ennek a szakasznak a szerkesztésénél az volt, hogy azok a fogyasztási adók, a cukoradó és a szeszadó, amelyekről szó van, fenntartatnak, de nem tartatnak fenn tovább, mint egy évig, sőt esetleg talán rövidebb ideig tartatnak fenn, hogy ha időközben a törvényhozás másként intézkedik. (Helyeslés.)

Minthogy ezen törvénycikk egész tenorja, egész tartalma szerint egy évre szól csak, abból természet szerint következik, hogy annak semmi része sem hosszabbitható meg hatályában egy éven tul ; (Ugy van ! Helyeslés a szélsőbaloldalon.) sőt ellenkezőleg, amennyiben oly irányu törvényhozási intézkedések történnének, ez időtartam meg is rövidül. (Helyeslés. Ugy van !)

Azt gondolom, ez a magyarázat eloszlatja a t. képviselő ur aggályait ; a többiekre nézve pedig gondolom, egyetértünk. (Általános helyeslés.)

Barta Ödön : Megköszöni, hogy Horánszky nevében ...

Polónyi Géza : Nem nevében !

Barta Ödön : Megbizásából (Félkiáltások : Megbizásából sem !) tett kijelentést. Reméli, hogy a kormánypárton nem fogják azt a kiegyezést támogatni, amelyet itt támadtak.

Bolgár Ferencz : Jó, jó ! Tudjuk már !

Elnök : Az ülést 2 órakor berekeszti.

BELFÖLD.

Apponyi a kormánypártban. Gróf *Apponyi* Albert ma jelent meg először a szabadelvü párt klubhelyiségében. Körülbelül egynegyed nyolckor érkezett, mikor még meglehetős kevesen voltak a pártkörben. Akik ott voltak, meleg ovációval köszöntötték és ünnepelve vették körül Apponyit. Érdekes véletlen, hogy az elsők között volt, akikkel Apponyi találkozott, *Almássy* Géza, a jásznagy-kun-szolnokmegyei főispán, aki odasietett a grófhoz ezekkel a szavakkal :

— Méltóságos gróf ur, amiket a multban tettem, *azokért bocsánatot kérek*. Politikai küzdelem volt, nem irányult a személy ellen. Különben a multban való magatartásomnak minden konzekvenciáját levontam azzal, hogy beadtam lemondásomat és arra kértem a miniszterelnököt, hogy azt mindenesetre fogadja el.

Gróf *Apponyi* nem felelt, csak némán kezet nyujtott.

Nemsokára ezután jött *Széll* Kálmán, Apponyi hozzásietett és a két államférfiu félrevonulva, hosszasan tanácskozott. Gróf Apponyi nem időzött sokáig a pártkörben, de ottléte alatt láthatóan jól érezte magát. Nyolc óra tájban előjött a kártyaszobából az öreg *Tisza* Kálmán is, de ekkor Apponyi már távozóban volt. *Tisza* István pedig csak azután jött a klubba. Igy ma még nem találkoztak *Apponyi* és *Tiszáék*.

Félhivatalosan ezt közlik Apponyi első látogatásáról :

Apponyi Albert gróf országgyülési képviselő

ma este jelent meg először a szabadelvü párt-körben, ahol a jelenlevő párttagok a legszivesebben üdvözölték. Apponyi gróf később hosszasabban beszélgetett a miniszterelnökkel, aki megelégedésének adott kifejezést azon barátságos fogadtatás felett, amelyben Apponyi gróf a szabadelvüpártban részesült.

Ugron jelöltsége. *Szilágy-Somlyóról* az a hir érkezik, hogy a kerület függetlenségi pártja képviselőjelöltjéül kiáltotta ki *Ugron* Gábort és Ugron elfogadta a jelöltséget. Értesülésünk szerint Ugront *minden bizonnyal meg is választják*, bárki lesz is az ellenjelöltje. Mindenesetre érdekes jelenség lesz: *Ugron* Gábor, mint báró *Bánffy* Dezső utóda.

A főispánok Széll Kálmánnál. *Széll* Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter ma délután a főispán egy nagyobb csoportját kihallgatáson fogadta a belügyminiszteriumban.

Az indemnity a főrendiházban. A főrendiház bizottságai ma tárgyalták és rövid vita után elfogadták a képviselőházban már elintézett indemnity-javaslatot. Megszavazták az ujoncmegajánlásra vonatkozó két törvényjavaslatot is és tudomásul vették a honvédelmi miniszternek azzal beterjesztett évi jelentéseit.

A szászok és az uj miniszterelnök. A szász képviselők, akik a Bánffy-kormány alatt kiléptek a kormánypártból — mint parlamenti körökben beszélik — legközeleb be fognak ujra lépni a szabadelvüpártba.

Az uj metropolita. *Nagyszebenből* jelentik nekünk, hogy *Metianu*, az uj metropolita az egész román értelmiség és Nagy-Szebenből és környékéről összesereglett nagy néptömeg részvéte mellett vonult be ma délben székvárosába. A pályaudvaron *Puscariu* arkhimandrita üdvözölte és beszédében megemlékezett a király kegyéről. (Setreasca-kiáltások.) A metropolita válaszában rámutatott azokra a kötelességekre, amelyeket a királyhoz, valláshoz, nemzethez és hazához való hüség mindenkire ró. A város nevében *Drotleff* polgármester üdvözölte a metropolitát, aki megköszönte az üdvözletet és az ég áldását kérte a város minden polgárára, nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül. Azután a metropolita Puscariu arkhimandritával a püspöki rezidenciába hajtatott ahol a sorfalat álló román tanuló-ifjuság és nagy néptömeg lelkes setreasca-kiáltásokkal fogadta.

A vidék üdvözlete. *Tolnavármegye* szabadelvü pártja ma *Bernrieder* József pártelnök vezetése alatt igen látogatott értekezletet tartott, amelyben elhatározta, hogy *Perczel* Dezsőt, a megye fiát, házelnökké történt megválasztása alkalmából, valamint Széll Kálmán miniszterelnököt 50 tagu küldöttség utján üdvözli. A küldöttséget *Perczel* Dezső házelnök szombaton délután 3 órakor fogadja. A nagygyülés elhatározta azt is, hogy a pártot megyeszerte ujjászervezi.

Temesvár város rendkivüli közgyülésén *Molnár* Viktor főispán elnöklete alatt felolvasták *Széll* Kálmán miniszterelnök leiratát, amelyben az uj kormány alakulását tudatja. A közgyülés *Telbisz* Károly polgármester inditványára lelkesedéssel elhatározta, hogy az uj miniszterelnököt feliratilag üdvözli. Hasonló felirattal viszonozza a város *Hegedüs* Sándornak, az uj kereskedelmi miniszternek hivatalba lépéséről szóló leiratát.

Nagyvárad város mai közgyülésén dr. *Beöthy* László főispán elnöklete alatt, a tanács javaslatára az egész ellenzék hozzájárulásával egyhangulag elhatározták, hogy *Széll* Kálmánt és a kormányt *abban a reményben, hogy az eddigi irányban fognak kormányozni*, feliratilag üdvözlik. *Szokoly* Tamás, az ellenzék vezére, lelkesen beszélt a jelenlegi kormány mellett.

A bajai mandátum. *Bajáról* táviratozzák: A bajai szabadelvü párt mai népes értekezletén ujra *Plósz* Sándor igazságügyminisztert kiáltotta ki képviselőjelöltjének. Egyuttal elhatározták, hogy az igazságügyminiszternek holnap nagyszámu küldöttség fogja az országgyülési képviselői mandátumot ujra felajánlani.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

KÜLFÖLD.

A revizió.

Budapest, március 9.

A *Dreyfus-pör* revíziója ügyében előadóvá kinevezett *Ballot-Beaupré* polgári tanácselnök, mint Párisból jelentik, április elején fog elkészülni nagyterjedelmü jelentésével, ugy, hogy a semmitőszék egyesült tanácsainak nyilvános tárgyalása március 15-ikén kezdődhetik. Ballot-Beaupré, kinek kinevezését politikai és jogász-körökben egyiránt kedvezően fogadják, azért szemelte ki Mazeau elnök erre a tisztre, mert valamennyi illetékes biró közül ő az egyetlen, aki teljesen elfogulatlannak mondható annyiban, hogy sohasem foglalkozott sem magával a Dreyfus-ügygyel, sem a politikával. Nem érdektelen körülmény, hogy Ballot-Beaupré a leköszönt Quesnay de Beaurepairenek utódja a polgári tanács elnökségében.

Az auspiciumok, amelyek mellett a revizió ügye most folyamatba tevődik, meglehetősen kedvezőek. A hangulat általában nyugodt, az antirevizionisták táborában nyomott, kivált mióta közismeretüek lettek *Esterházynak* a bíróság előtt tett vallomásai, amelyek olyan világot vetnek a különben is hirhedt vezérkarra, hogy még megátalkodott hivei is megdöbbennek tőle. A *Figaro*, mely annak idején tulajdon főszerkesztőjét is némaságra kárhoztatta s áldozatul dobta oda, hogy ezzel a katonapártnak kedveskedjék, ma már ki mer kelni az ellen, hogy a *hadsereg becsületét* azonositják a *vezérkar bizonyos bürójával*. Nem itt, holmi *gyanus okiratok*, *nagyitóüvegek* és *vakarékések* közt kell keresni azt a becsületet, hanem szerte a világon mindenütt, ahol *francia katonák* Franciaország lobogójáért harcolnak, a Szenegál, a Kongó mellett, Madagaskáron, Tonkingban és a Nilus mentén. A hadseregnek elvégre is emancipálnia kell magát az utóbbi hónapok ama *tévhite* alól, hogy az ő becsülete Esterházyn fordul meg.

A közhangulatnak ilyen tökéletes megváltozása mellett nem csoda, ha hitelre talál az a hir, hogy a kormány, mihelyt a semmitőszék vizsgálatának az eredménye közzé lesz téve, el fogja rendelni *Du Paty de Clam* ezredesnek a pörbefogását, aki az egész Dreyfus-pör pokoli szövevényében a diabolus rotae s akihez képest a hamisító és öngyilkos Henry is csak szegény, befont áldozatnak mondható. A szabadelvü lapok megelégedéssel veszik tudomásul ezt a hirt, de egyuttal azt követelik, hogy ne Du Paty de Clam legyen az egyetlen, akit ilyképp bünbaknak tesznek meg.

London, március 9.

A *Daily Telegraph* érdekes levelet közöl Cayenneből február 18-áról. A levél irója elmondja *Dreyfus* első kihallgatását. *Dreyfus* eddig semmit sem tudott arról a nagy mozgalomról, melyet az ő érdekében Franciaországban megindítottak. *Davins* fölebbezési birósági elnök *Deniel*lel, az Ördögsziget kormányzójával január 3-ikán ment el *Dreyfus*nek a börtönházába A semmitőszék elnöke ugyanis január 2-ikán *Davins*nak táviratot küldött, mely *hatezer frankba került*, amelyben utasította őt, hogy *Dreyfust* hallgassa ki. *Davins* elmondta *Dreyfusnak* jövetele célját, mire *Dreyfus* ezt válaszolta neki:

— Jól van, szivesen válaszolok kérdéseire, de addig egy szót sem mondok, amig egyedül nem leszünk és amig ez az ur magunkra nem hagy bennünket. Nem akarom, hogy cselekedeteimet és szavaimat másodszor is kivetkőztessék valójukból.

Deniel azonnal távozott és *Davins* hozzáfogott *Dreyfus* kihallgatásához, amelynek lényegéről azonban semmit sem akart mondani a levelezőnek; csak annyit mondott, hogy *Dreyfus Deniel* távozása után igy kiáltott föl:

— *Végre mindent elmondhatok!*

Davins fölszólította *Dreyfust*, hogy *foglalja irásba* mindazt, amit el akar mondani, de *Dreyfus* vonakodott ezt megtenni, s igy szólt;

— Mindent el akarok önnek mondani, de sem megirni, sem aláirni nem fogok semmit.

Dreyfus ezután két óra hosszáig beszélt s beszéde közben sok olyan részletet mondott el, *melyekről eddig semmit se tudtak* és megemlitette *két tisztnek a nevét*, akiket eddig nem emlegettek ebben az ügyben.

Davins végül azt kérdezte *Dreyfus*tól, vajion meg van-e elégedve a bánásmóddal, mire a fogoly ezt válaszolta:

— *A bánásmóddal nem törődöm, csak világosságot és igazságot akarok.*

Páris, március 9.

A semmitőszék büntető tanácsa ma tárgyalta *Esterházy* kérelmét, amelyben kifogást emel *Bertulus* biró ellen. *Acarias* előadó és a főügyész azt inditványozzák, hogy a kérelemnek ne adjanak helyet. A büntetőtanács holnap fog dönteni.

Olasz lobogó khinai földön.

Budapest, március 9.

Olaszország rövidesen elbánt a khinai kormány skrupulusaival, amely sehogy sem akart belemenni abba, hogy átengedje Olaszországnak a Szanmum-öblöt szénlerakodó állomásul, hanem azon tünődött, hogy nem lenne-e jó, inkább nyilt kikötőnek delarálni Szanmumot, semmint megengedni, hogy egy ujabb európai hatalom telepedjék meg a khinai földnek ezen az ujabb pontján. Mialatt a conglijámen copfos államférfiai ezen tanakodtak, az olasz tengerészek egyszerüen megszállották a kérdéses kikötőt és kitüzték ott az olasz lobogót. Ezzel a fait accomplival Khinának most már annyival inkább számolnia kell, mert a hatalmak egyike sem szándékszik Olaszországot ebben a birtoklásban háboritani s Oroszországnak, amelyet intrikával gyanusitanak, sines semmi érdeke abban, hogy Khinát, kivált most már, ellenszegülésre ösztökélje. Oroszország nagyon jól tudja, hogy a Szanmum-kérdést európai kérdéssé tenni nem érdemes.

Róma, március 9.

Olaszország Khinában *fait accompli-t teremtett*, amennyiben *a Szanmum-öblöt olasz tengerészekkel már megszállotta.*

Milano, március 9.

A *Corriere della Seranak* azt jelenti római tudósitója, *Torraca* képviselő, hogy *Olaszország a khinai akcióra Anglia és Japán előzetes beleegyezésével határozta el magát.* Ezután a többi hatalmakhoz fordultak, melyek részint *bátoritólag*, részint közönyösen feleltek. Jelenleg a *khinai követ megérkezését várják Rómában.*

Róma, március 9.

Itt rossz vért szül Oroszországnak Olaszország ellen való kinai intrikája.

Az *Opinione* irja: Anglia ösztönzött bennünket erre a lépésre. Ugyancsak Anglia javaslatára mentünk Masszauába és Olaszország nem tanult az afrikai szerencsétlenségből. Persze vannak optimisták, akik a német császár után szabadon mondjak: Amit az olasz keselyü elkap, azt keményen tartja.

A *Tribuna* bizalmát fejezi ki, de nem titkolja a programm halasztásában rejlő veszélyt. Ugy hirlik, hogy a kormány különös katonai előkészületeket tesz, hogy erőszakkal is érvényt szerezhessen kivánságainak.

Róma, március 9.

A francia kormány közli a *konzulttával*, hogy *örömmel üdvözli* Olaszországnak azt a lépését, hogy Khina egyik pontját el akarja foglalni. Politikai körökben még nem adták föl azt a reményt, hogy *Ausztria-Magyarországgal együtt intézék az ügyeket.* Csak attól félnek, hogy az orosz intrikák Hollandiát és az Egyesült-Államokat mozgósitani fogják.

Peking, március 9.

A britt követ tudtára adta a congli-jámennek, hogy minden kisérletet, amely a Hongkong-Shanghai-Banking Corporationnal kötött szerződés el nem ismerésére irányul, *sulyos szerződésszegésnek fognak tekinteni*, amelynek *megtorlási kell maga után vonnia.* A britt követ egyidejüleg utalt *Salisbury*nak arra a korábbi nyilatkozatára, hogy Anglia támogatni fogja Khinát, ha valamely más hatalom erőszakos rendszabályokkal kisérelné meg a már aláirt és jóváhagyott szerződés visszavonásának kierőszakolását.

London, március 9.

A *Times*nek egy pekingi távirata szerint a congli-jámennek az olasz követelésre adott válasza *keresetten megvető, sőt fenyegető hangon volt tartva*, ugy hogy az olasz követ kénytelen volt a khinai külügyi hivatallal való minden további egyenes érintkezést *azonnal félbeszakitani* és nyomban visszautazott Tiencinből Pekingbe.

Németország, Anglia és Amerika konzuljai nem tárgyalnak tovább a shanghai taotajjal az idegen telepitések kiterjesztése ügyében. Okának a kitérő és obstruktiv taktika. Az alkirálytól most követelni fogják, hogy követeket küldjön ki az ügy rendezésére, a követeket pedig fölkérik, hogy a külügyi követeket végleges utasítások kibocsátására utasitsák.

Pétervár, március 9.

Vladivosztokban nagy előkészületeket tesz az orosz kormány, hogy *újra birtokba vegye Koreát*, ami még ezen a tavaszon meg fog történni. Temérdek katonát vontak össze Vladivosztokba, minek következtében ott a lakás és az élelmiszer roppantul megdrágult.

Köln, március 9.

A *Kölnische Zeitung* gratulál Olaszországnak Khinában való szerepléséhez és igen valószínünek mondja, hogy Khina ebben a kérdésben is, mint mindig, engedni fog az erőhatalomnak, mert ellenszegülése esetére egyetlen nagyhatalomnak a támogatására sem számithat. Azzal a hireszteléssel szemben, hogy Oroszország ellenszegülésre buzditotta Khinát, olasz részről konstatálják, hogy Olaszország, mielőtt a Szanmum-öböl átengedését kérte, értesitette erről a szándékáról Oroszországot, amely ez ellen semmi kifogást sem tett.

HIREK.

Históriai humor.

Szilágy-Somlyó, téged köszöntelek!

Hajdanta a föld volt az isten kalapja és hazánk bokréta rajta; ma már a föld is csak csörgő-sipka, a politikai nagyképüség fejébe nyomva. Csörög, csörög, de senkinek sines kedve nevetni rajta. Néha azonban a bádogcsörgők zajából ezüstcsengő hangja hallszik s attól még a komoly Klió is mosolyra derül.

Ma bizonynyal felkacagott.

Csaknem ötszáz éve, hogy nem volt ilyen derüs napja.

Akkor az öreg Széchy, az esztergomi érsek koronázta volt meg I. Ferdinándot. Előbb Zápolya Jánost koronázta meg, aki azonban jobban szerette a disznóhust, mint párthiveit és ámbátor tudta, hogy vendége, az esztergomi érsek nem állhatja, csupa disznóhussal traktálta. Az érsek nagyot nyelt, noha nem evett, megtörülte a száját, azután pedig megkoronázta Ferdinándot.

Szilágy-Somlyó is megelégelte a sok aprólékot, mint annyi más. De koronázásra csak neki nyilt alkalma.

És nagyon jól élt vele.

Tegnap kapott egy képtelen levelezőlapot, s ma már megfelelt rája. Agyafurtabb választ még székelytől sem hallott a világ soha.

A Szilágyságban, ahol modern humoristák nem léteznek, mert oda a *Fliegende Blätter* régibb évfolyamai soha sem tévedtek, — a Szilágyságban csinálják a humort. A legkomolyabb képpel, hasból beszélés, csepürágás és tüzokádás nélkül megkacagtatják az egész országot.

A tegnapi levélre csak azt felelik, hogy aki haragszik, annak nincs igaza, humora pedig egyáltalán nem lehet. De van a szilágy-somlyói választókerületben, amely ma báró Bánffy Dezső helyébe nagy lelkesedéssel Ugron Gábort jelölte képviselőnek.

Szilágy-Somlyóban van humor. Ott nem veszik komolyan a nemzeti vivmányokat, hogy Kálnoky ment, Krieghammer ment, a Hentzi-szobor pedig ment is, maradt is; hogy az ischli klauzula megpöcsétéléséhez husz pöcsét-nyomó kellett, amelyeket a hazai szobrász-ipar 50% engedménynyel szállit. Ott még tréfásak az emberek, türik, hogy fölcsufolják őket; megvárják az alkalmatos pillanatot, aztán kamatostól adják vissza a csufságot.

És milyen furfangosan tudják szerit ejteni.

Egyet kacsintanak Budapest felé és odasugják: majd megadjuk mi a választ a tegnapi levélre, ahogy legjobban fáj; megválasztjuk nagy lelkesedéssel Ugron Gábort.

Azután kacsintanak Bécs felé: hej, kegyelmes főudvarmester urunk, bizzad csak reánk, megértjük mi a te intencióidat. Ha már mindenki meghódolt, küldünk mi olyan vitézt a sorompóba, aki ugyan nem adja be a derekát. Az lesz a bosszu.

Innen is, onnan is mosolyognak a kacsintásra, Szilágy-Somlyó pedig a markába nevet. Azért politika a politika, csak tudni kell hozzá.

B. B.

Perspektivák.

Axmissen ügyvéd bepörölte Lippe Detmold régensét. Bepörölte pedig kilencezer márka erejéig, azon a cimen, hogy ő jogi tanácsokat adott neki, mikor a régens még csak trónörökös volt, s e tanácsok követésével lett aztán régenssé, ami harminc millió vagyonnak felel meg. Ez az egyik, az ujabb eset. A másik meg az, hogy a minap Schwarcz Gyula, a kitünő tudós kétséget kizáró módon bebizonyitotta, hogy Herodotos közönséges zsaroló svihák volt, aki tiz talentumot kapott az atenéiektől, hogy őket az utókor előtt megdicsérje, és leszidta a történelem előtt Tébát és Korintust, mert lakói nem akarták megfizetni. — Igy látunk mi, késő kor plebejusai egy hét alatt a trónok mögé és az ókor gazságaiba. Három röpke nap megtanit bennünket arra, hogy a tront nem a legkiválóbb, legérdemesebb és legelőbb született férfiu örökli, hanem az, akinek ravaszabb Axmissene akad, s hogy nem mind arany, ami régi, mert ime Herodotos, akinek minden betüjét belénk verték az iskolában, közönséges csaló, kósza revolverzugirász. Röpke pár nap alatt igy nyilott meg előttünk két irányban a perspektiva, megmutatva, hogy mégis a cinizmus a legmagasabb filozófia. Miért tiszteljem én Lippe-Detmold régensét, a trón urát, aki egy ügyvéd fogásai utján lett népének urává, és még csak ki se fizette az ügyvédjét? Miért tanuljam én azt, amit egy svihák összeirt, mivel pénzt kapott érte. Valaki hatvan éves és hazudik: jó. Valaki hetven, nyolcvan éves és hazudik: jó. De valaki kétezerháromszáznyolcvankét éves és mégis hazudik, ez már hallatlan! Az iskolákban tovább is azt fogják tanitani, hogy a trón a törvények szerint lesz ezé vagy azé; s nem a ravasz Axmissentől függ. Az iskolákban ezentul is azt fogják a gyerekeink fejébe verni a halikarnassosi Herodotosról, hogy ő a történetirás atyja, s hogy müveinek megirása céljából nagy utazásokat tett, Azt a nebulót megbuktatják, aki azt meri mondani, hogy az lesz a trónutód, aki ki tudja panamázni a régensséget, valamint hogy az is megbukik, amelyik Herodotosra azt mondja, hogy zsaroló zugfirkász. Ezuttal nagyon elvették az illuziónkat ezen a héten, pedig még csak a csütörtöknél tartunk. Az igazat megvallva, ma már nem tiszteljük se Lippe Detmold regensét, se Herodotost. Ha az ember trónon ül, legalább fizesse ki azt a ravasz kópét, aki odasegitette. És ha már az ember kétezer éves, hát ne legyen pénzért iró nyomorult hazug, főként pedig ne neveztesse magát a történetirás atyjának. Szép két alak, mondhatom.

M. F.

Budapest, március 9.

— **Személyi hirek.** *Lukács* László pénzügyminiszter, minthogy a jövő hétfőn nem adhat kihallgatást, e helyett e héten szombaton, 11-ikén délután 4 órakor ad kihallgatást. — *Schandl* Mihály államvasuti főfelügyelőt a kereskedelmi miniszter a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének főnökéül rendelte ki. — Dr. *Havas* Rezsőt, a Földrajzi Társaság alelnökét a svéd király a *Szt.-Olaf-rend első osztályu lovagrendjelével* tüntette ki.

— **A király a képzőmüvészetért.** A király a *Lotz Károly falfestményei* cimü müvet magánkönyvtára részére elfogadta és 500 forintot adományozott annak a segélyalapnak javára, amelyet a kiadók a munka költségeinek fedezése után megmaradó jövedelemből szegény müvészek javára teremteni szándékoznak.

— **Főuri esküvő.** Báró *Bánffy* Ferenc, báró *Bánffy* Dezső főudvarmester fia ma délelőtt kelt egybe a kolozsvári anyakönyvi hivatalban Petrisevich *Horváth* Ida bárókisasszonynyal, báró Petrisevich *Horváth* Kálmán unitárius főgondnok leányával. Utána a fiatal pár frigyét a református egyház részéről *Péter* Antal apa-nagyfalusi evangélikus református lelkész, az unitárius egyház részéről pedig *Ferencz* József püspök áldotta meg. Az esküvőn nagy közönség volt jelen.

— **A királyné gyóntatója.** Ma érkezett Bécsbe *Blauchard* abbé, aki a haldokló Erzsébet királynét a halotti szentségekkel ellátta. Ő az, a ki boldogult királynénkkal utóljára beszélt. Megérkezése után azonnal a Burgba ment, ahol ő felsége *másfél óráig* tartó kihallgatáson fogadta.

— **Ferenc Ferdinánd főherceg Dalmáciában.** Cattaróból jelentik hivatalosan: Ferenc Ferdinánd főhercegnek Castelnuovoból Cattaróba való utazása alatt a tengerpart valamennyi helysége föl volt lobogózva. A főherceget mindenütt mozsárdurrogással és harangzugással fogadták. Tegnap délelőtt a főherceg a Vermac erődöt szemlélte meg. Scagliariban odamenet is, visszamenet is mozsárdurrogással fogadták a főherceget. Az uton lévő valamennyi ház fel volt diszitve. Délután a főherceg megnézte a várost, azután a tengerparton sétált, ahol a városi zenekar hangversenyt rendezett. A kikötőben veszteglő valamennyi hajó, az egész tengerpart és az egész város zászlódiszben állott. A tengerpartot és a várost tegnap este kivilágitották lampiónokkal és az egész város fényben uszott egészen a szomszéd Mulla faluig. A városi zenekar ismét hangversenyezett a riván s azután az utána tóduló tömeg zajos zsiviózása mellett bejárta a várost. — A főherceg cattarói tartózkodása alatt alaposan megnézte az erődítményeket és pedig először a szárazföldi homlokzatot, azután a tengerfelőlit. Ma délután a főherceg szemlét tartott a Krétából visszatért Leopard torpedóhajón. A 6-iki, 7-iki és 8-iki ebédre hivatalosak voltak az egyházi méltóságok, a tisztikar és a hatóságok képviselői, valamint a városi tisztviselők. Tegnapelőtt a hajóraj tisztjei a főherceg tiszteletére igen sikerült estét rendeztek az ünnepi diszben pompázó Budapest hajó födélzetén. A lakosság mindenütt a legnagyobb tisztelettel fogadta a főherceget és a házak föllobogózásával és diszitésével, meg mozsárdurrogással fejezte ki lojalitását és hódolatát.

— **A pápa gyógyulása.** *Rómából* jelenti egy táviratunk, hogy *Mazzoni* és *Lapponi* orvosok határozottan megcáfolják azt a berlini hirt, hogy a pápa rákban szenved. Épp oly helytelen az a hiresztelés, hogy a két orvos naponta kétszer látogatja meg a pápát. Igaz, hogy Lapponi megint a Vatikánban hál, de ezt csak a maga kényelmére teszi, nem pedig azért, mintha azt hinné, hogy a pápa állapota ezt megkivánja. Egyébiránt Lapponi mindig csak este 10 órakor megy a Vatikánba s délelőtt 9 órakor ismét távozik. A pápa bőségesen táplálkozik, amit azelőtt rég nem tett. Mazzoni ma megvizsgálta a sebet és nagyon kedvező állapotban találta. A pápa nemsokára megint kihallgatásokat fog adni.

— **Március tizenötödike.** A polgári iskolai tanárjelöltek március 15-én délelőtt 10 órakor az intézet diszermében ünnepélyt rendeznek.

— **Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatala.** II. *Rákóczi* Ferenc erdélyi fejedelemnek és édes anyjának, *Zrinyi* Ilonának hamvai tudvalevőleg Konstantinápolyban, a jezsuiták egykori galatai templomában nyugosznak. Mostanában a fővárosi tanárvilág körében indult mozgalom a nagy fejedelem földi maradványainak hazahozatalára. A napokban már irtak is a török fővárosban lakó gróf *Széchenyi* Ödön pasának, hogy adjon tájékoztatást az iránt, vajjon a kegyeletes terv megvalósitható-e? A mozgalom vezetői e válasz beérkezése után szervezik a bizottságot, mely müködését ki fogja terjeszteni az egész országra.

— **Szlatin pasa kitüntetése.** *Bécsből* jelentik, hogy a király *Szlatin* pasát, az egyiptomi angol hadsereg vezérőrnagyat lovagi rangra emelte.

— **Gyorgyevics miniszterelnök Budapesten.** A szerb kormányelnök, aki *Faure* Felix temetésén *Sándor* szerb királyt képviselte, Párisból jövet, tegnap délután 1 óra 45 perckor Budapestre érkezett. A pályaudvarra *Barlovácz* György szerb főkonzul, a titkára és *Pavák* rendőrfelügyelő ment elébe. A miniszterelnök a pályaudvar étkezőjében megebédelt s még délután visszautazott Belgrádba.

— **Püspök, mint felolvasó.** E hónap 18-ikán, szombaton este 6 órakor az ág. h. ev. főgimnázium diszermében (Deák-tér 4.) a fővárosi szegényeket valláskülönbség nélkül segélyező *Tabitha Nőegyesület* pénztára javára érdekes előadás lesz, amelynek müsora ez: 1. Karének. Előadja az ág. h. ev. főgimnázium Dal- és Zeneegyesülete *Erődi* Ernő énektanár vezetése alatt. 2. *Zelenka* Pál püspök előadása szentföldi utjáról. 3. Karének. Előadja a főgimnáziumi Dal- és Zeneegyesület. Helyárak: 1. és 2. sor 3 forint, 3—6. sorig 2 forint, 7—12. sorig 1 forint, karzati bemenet 30 krajcar.

— **A Petőfi Társaság** legközelebbi felolvasóülését március 19-ikén délelőtt 10 órakor fogja megtartani.

— **Az uj miniszternél.** A *Fővárosi Kereskedők Egyesületének* küldöttsége tisztelgett ma *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszternél, hogy őt miniszterré történt kinevezése alkalmából üdvözölje. *Mössmer* József elnök üdvözlő szavai során felhivta a miniszter figyelmét azokra a visszaélésekre, amelyek a helybeli kereskedelmi forgalomban a tisztességtelen verseny folytán tapasztalhatók, s amelyek rendkivül ártanak a helybeli piac szoliditásának. A *miniszter* válaszában hangsulyozta, hogy neki is tudomása van e visszaélésekről, s nem fog késni egy törvényjavaslat benyujtásával a tisztességtelen verseny leküzdésére, sőt felkérte a tisztelgő egyesületet, hogy alkalmilag maga is tegyen neki e tárgyban javaslatot.

Ma délután fogadta a kereskedelmi miniszter a *füszerkereskedők egyesületének küldöttségét. Mautner* Adolf üdvözlő beszédére *Hegedüs* Sándor hangsulyozta, hogy teljesen osztja azt a nézetet, hogy a füszer- és gyarmatáru-forgalmat ugy a nemzetközi kereskedelmi, mint a forgalmi politika utján a hazai közvetitő kereskedelem részére kell biztositani. Nem fogja elmulasztani ezt is feladatai közé sorolni nemcsak azért, mert fontos érdek, hogy a magyar kereskedő olcsóbban szerezhesse meg áruit, hanem az ország kereskedelmi fizetőképességének emelésére való tekintettel is.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a miniszter bemutattatta magának a küldöttség tagjait.

A kereskedelmi utazók egyesületének igazgatósága is ma tisztelgett az uj kereskedelmi miniszternél. *Auer* Róbert elnök üdvözölte a deputáció nevében a minisztert, aki válaszában hangoztatta az egyesületi tagok hivatásának nagy fontosságát és megigérte, hogy a közjóra irányuló törekvéseiket mindenkor hathatósan fogja támogatni.

A vidéki kerületi pénztárak központi bizottsága ma *Matlekovics* Sándor és dr. *Horváth* János vezetésével tisztelgett *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszternél. *Matlekovics* Sándor a küldöttség nevében arra kérte a minisztert, hogy a kerületi pénztárakat kiváló figyelmében részesitse, mert ezek alkotják az intézmény törzsét és mégis ezeket fenyegeti a legtöbb veszedelem az ujabb pénztárak miatt. A miniszter kijelentette válaszában, hogy ő is veszedelemben látja a kerületi pénztári intézményt, tehát megerősitésére minden lehetőt el fog követni és a pénztarak ama gyakorlati kivánalmait, melyek a jelenlegi törvény keretében megvalósithatók, teljesiteni igyekszik. *Horváth* János dr. különös figyelmébe ajánlotta a miniszternek azokat a fölterjesztéseket, amelyeket a pénztári kongresszus a bajok orvoslása végett a mult évben beadott. A miniszter megigérte, hogy a fölterjesztéseket kiváló figyelemben fogja részesiteni.

— **Dárday Sándor ünneplése.** Kedves ünnepély folyt le ma az állami számvevőszéknél abból az alkalomból, hogy *Rakovszky* István elnök az egész tisztviselői kar jelenlétében átnyujtotta *Dárday* Sándor alelnöknek a másodosztályu vaskoronarend jelvényét. A kitüntetetthez az elnök lelkes beszédet intézett, kiemelve a közpályán kifejtett munkásságát és érdemeit, mire *Dárday* meghatottan köszönte meg az elnök jó indulatu szavait, tiszttársainak szeretetét és ragaszkodását.

— **A magyar sorsjegyárusok ellen.** *Bécs*ből táviratoza tudósitónk, hogy a félhivatalos *Wiener Abendpost* mai számában feltünő helyen a következő figyelmeztetést intézi a közönséghez:

> Utóbbi időben feltünően sok felhivás érkezik ausztriai cimekre, amelyekben az osztálysorsjátékra hivják fel a közönség figyelmét magyarországi sorsjegyelárusitók, sőt sorsjegyeket is küldenek. Ilyen körülmények között szükségessé vált a közönséget óvni, nehogy megtartsa a meg nem rendelt sorsjegyeket, mert ez a büntetőtörvénykönyvbe ütközik és pénzbüntetés alá esik.

— **A szerb udvar etikettes bajai.** Bezzeg meggyült a szerb udvarnak a baja a nemzetközi etikett tarka paragrafusaival. Csak az imént zördültek összse az Obrenovicsok Miklós cár képviselőjével, *Sadovszkij* urral sima parketkérdés miatt, most pedig kiderül, hogy ez a konfliktus nem az egyetlen, amely megzavarta a szerb nemzeti ünnepet. A másik hatalom, amelyen Belgrádban etikettsértést követtek el, Törökország. A nagy gratulációnál ugyanis, amely a konakban hétfő este ment végbe, *a bolgár diplomáciai ügynököt* is a többi diplomáciával *együtt fogadták*, holott eddig, az etikett értelmében, mint egy hübéres állam képviselőjét a király külön és egyedül fogadta. Mikor *Fehti* bég, a török követ megjelent a fogadási teremben és megpillantotta a bolgár ügyvivőt, a török követségnek összes személyzetével együtt *azonnal elhagyta a királyi palotát* és haza ment. A kellemetlen esetet az udvari marsall azonnal észrevette és általánosan kielégitő módon elintézte. Hogy a követ végképp is megbéküljön, *Sándor* király a *Takova-rend* nagykeresztjével tüntette ki. A török követ ilyformán egy kisebbrendü tapasztalattal és egy nagyobbrendü Takovával gyarapodott meg.

— **Házasság.** Ifj. *Braun* Jakab Zentáról eljegyezte *Báth* Malvin kisasszonyt Bereczkiszáról.

— **Petőfi és a szocialisták.** Petőfi Sándor olyan csodálatosan nagy poéta volt, hogy bátran osztozhatunk rajta mi is, akik magyar polgárok vagyunk s a szocialisták is, akik a világpolgárságért lelkesednek. Megvolt benne a magyar költő is és olyan nagy, amilyen azóta se termett s föllángolt benne valamelyik jövendő század tüze is, próféta lelkében leomlottak a korlátok faj és faj között s ezelőtt ötven esztendővel már énekelt a világszabadságról. Ez persze nem azt jelenti, hogy Pfeiffer Sándor urék egészen maguknak foglalják le, szóval nincs valami nagy értelme annak a kis vörös cédulának, amit ma ezrével osztottak ki a szocialista elvtársaknak s ami szószerint igy hangzik:

> Budapestnek szabadságért harcoló proletársága, hüen a tavalyi fogadalmához, az idén sem fogja elmulasztani a szabadság lánglelkü előharcosának, Petőfi Sándornak emlékét megünnepelni. Március hó 12-én, vasárnap délután 3 órakor az összes szakmák és szervezetek kivonulnak zászlóikkal Petőfi Sándor szobrához, ahol le fogják róni a hála és kegyelet adóját, megfogadva az érczszobor előtt, hogy hüen és tántorithatatlanul fognak küzdeni azért, amiért Petőfi Sándor hősi halált halt. Elvtársak! Munkások! Senki se hiányozzon közületek! Foglaljátok le magatoknak Petőfi Sándor emlékét, ugy, ahogy lefoglaltátok örökét.

Mégis tán csak jusson nekünk is valami belőle. Osztozzunk meg rajta.

— **Dr. Ganz Hugó.** A budapesti ujságirói kar egyik szimpatikus, nagytehetségü tagja nemsokára eltávozik a fővárosból. Dr. *Ganz* Hugó, a *Frankfurter Zeitung* budapesti levelezője Bécsbe megy a *Neue Freie Presse* vezércikkirójának, és magával viszi széles körök rokonszenvét. A derék ujságiró bucsuzása alkalmából ezeket irja:

> Fájó szivvel bucsuzom Magyarországtól, Budapesttől és kedves kollégáimtól. A családfőnek azonban vannak kötelességei, melyek alól nem vonhatja ki magát. Mégis fáj a szivem. Élete legjavát Magyarországon töltöttem. Mint teljesen idegen léptem a toll munkásai közé és alig hogy észrevették, hogy nem vagyok tele külföldi előitéletekkel, van szemem és érzékem Magyarország és a magyar jellem szépségei iránt, mindjárt szivélyesen maguk közé fogadtak. Alig köszönhettem meg a sok jót annak az eszmének a propagálásával, hogy a magyar és a német egymásra van utalva, hogy vállvetve küzdjenek a szlav hatalom ellen. Tevékenységem nem volt egészen eredménytelen. És alig melegedtem itt meg, otthonos magyar tüzhely mellett leltem föl feleségemet és házamban a magyar szó hangzott föl. Ugy történt, — a német ujságiró gyermekei kurucmagyarok és alig értenek németül. Igy legalább a kedves szó elkisér az idegenbe és ámbár kevés a valószinüség, hogy valaha visszatérhetek abba az országba, amelynek állampolgára lettem, gyermekeim szülőnazájába, a magyar nyelvvel és irodalommal való összeköttetésem, amelynek a külföldön tolmácsa voltam, soha sem fog kárba veszni. Valamennyi barátomat és kartársamat szivből köszöntöm, kérem, hogy tartsanak meg barátságos emlékezetükben!

— **A kivándorlás okairól.** A *Magyar Közgazdasági Társaság*ban nagy és előkelő közönség előtt olvasott fel ma este dr. *Hegedüs* Lóránt, a kereskedelmi miniszter fia *A kivándorlás okairól*. A ma bemutatott értekezés egy részlete a magyar kivándorlásról irt nagyobb művének. A közönség soraiban láttuk *Hegedüs* Sándor kereskedelmi minisztert, akit beléptekor lelkesen megéljeneztek, *Láng* Lajost, *Matlekovics* Sándort, *Ghyczy* Bélát, *Leövey* Sándor közigazgatási birót, *Máday* Izidor miniszteri tanácsost, *Földes* Bélát, *Körösi* Józsefet, *Bartóky, Vargha, Halász* osztálytanácsosokat, *Pap* Samu országgyülési képviselőt, *Mandello* Gyulát stb. Előadó ismertette, Amerikában s a Felvidéken, valamint a Székelyföldön tett tanulmányainak eredményét s részletesen vázolta a szegény tót nép helyzetét, ki kényszeritő okok folytán hagyja el tüzhelyét, hogy megélhetését biztositsa. Példákkal illusztrálta előadását s konstatálja, hogy mennyire káros a zsandárokkal való erőszakos megakadályozása a kivándorlásnak. Azokat a módokat és eszközöket, melyekkel ennek gátat lehet vetni, jövő felolvasásában fogja közölni.

— **A Budapesti Ujságirók Egyesületének közgyülése.** A *Budapesti Ujságirók Egyesületének* választmánya ma tartott ülésén elhatározta, hogy az idei közgyülés nem, mint előbb megállapittatott, e hó 26-án, hanem már *e hó 19-ikén* vasárnap délelőtt 11 órakor tartassék meg az egyesület uj helyiségében (Kerepesi-ut 17.) A közgyülésen ujból választják az egyesület tisztviselőit és választmányi tagjait, továbbá az egyesület több kiváló jelentőségü ügyet fognak elintézni.

— **Tisztes kenyér árva leányoknak.** A budapesti ügyvédi kamara volt alelnökének, Robicsek Józsefnek özvegye elhatározta, hogy kenyérkeresethez juttatja azoknak az ügyvédeknek árva leányait, akik nem hagytak maguk után vagyont. Vác mellett levő birtokán gyermekkertészetet fogja kikészitetni ezzel biztositja számukra a megélhetést arra az esetre, ha továbbra is gyámol nélkül maradnának. Erről az elhatározásáról értesitette az ügyvédi kamarákat s felkérte őket, hogy legyenek segitségére munkájában.

— **A tanitók üdvözlete.** A *Magyar Tanitók Kaszinójának* küldöttsége *Verédy* Károly kir. tanfelügyelő, mint a kaszinó elnökének vezetésével tisztelgett dr. *Wlassics* Gyula miniszternél abból az alkalomból, hogy a királyi kegy a lefolyt politikai átalakulások után ismét őt állitotta a közoktatásügy élére. A miniszter igen melegen fogadta a küldöttséget s kiemelte a fölött érzett örömét, hogy a tanitók kaszinójának élén ama férfiut látja, kinél méltóbbat ő sem tudna állitani a helyi tanfelügyelet élére. A miniszter sokáig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, élénken érdeklődve a kaszinó belső ügyei iránt.

Az Eötvös-alap országos tanitói egyesülete is tisztelgett ma a közoktatásügyi miniszternél. A miniszterhez dr. *Gööz* József intézett lendületes beszédet, megköszönve egyuttal az egyesület nevében azt az ezer forintot, melyet a miniszter a napokban utalványozott az Eötvös-alapnak, szegény tanitók özvegyeinek segélyezésére. Kérvényt nyujtott át a küldöttség a miniszternek, kérve, hogy a Tanitók Háza eszméjét segitse a kormány támogatásával megvalósitani. A miniszter nagyon szivesen fogadta a küldöttséget s behatóan kérdezősködött ugy az Eötvös-alap, valamint a Tanitók Háza ügyéről. A küldöttség fölkereste Zsilinszky Mihály államtitkárt is.

— **A kalugyer.** A magyarországi oláhoknak semmi panaszuk se lehet hóditás dolgában. Ahol a nagy oláh tömegbe magyarság van bekeritve, ott — a legtöbb esetben — csak idők kérdése az, hogy mikor nyeli el a tulnyomó elem a kis, minden oldalról megostromolt magyarságot. Igy esett ez meg a biharmegyei Belényessel is. Ez a város az erdélyi fejedelmek korában még tiszta magyar volt s ma már odáig jutott, hogy központja a bihari oláhok nemzetiségi politikájának s azok közé a városok közé számitható, amelyekben éppen csak a közigazgatás magyar, de a társadalmi élet éppen ugy teljesen oláh, mint ahogy az a társadalom is. A kevés magyart, aki békességes viszonyok közt megmaradna magyarnak az oláh tengerben is, még presszióval és terrorizmussal is elválasztják a magyarságtól s mi minden baj származnék abból, ha mi ugy magyarositanánk odalenn, ahogy az oláhok beszövik maguk közé a mieinket. S hogy jól dolgoznak, annak bizonysága az a kalugyer is, a mit mostanság egy tánctanfolyam befejezésére rendezett bálban eljártak a többek közt ezek a kisasszonyok: Vojtinák Mariska, Kővári Mariska, Miklósy Margit, Horváth Vilma . . . A kalugyer szép tánc, de ha ezek a kisasszonyok járják, az megalkuvás azzal a kellemetlenséggel, hogy Belényesen laknak. A tulnyomó oláhság rájuk oktrojálja az oláh szót, az oláh táncot, oláh divatokat, szineket s ne csodálkozzunk egy cseppet se azon a mai nembánomság mellett, ha tiz év mulva a mai Miklósiak, Horváthok már Miklósiuk és Horvatyiuk lesznek s egy-egy magyart esznek meg ebédre is, meg vacsorára is.

— **Andrée.** Két hét előtt *Tomszk*ba s onnan az egész világba szerte kürtölték azt a szenzációs hirt, hogy Szibériában a jéghegyek között megtalálták Andréenak és két társának megfagyott holttestét. Mindjárt kezdetben kétkedéssel fogadták ezt a jelentést, de később egy *Lialin* nevü vadász is megerősitette egy levélben, hogy a talált holttestek a merész északsarki utazókéi. A tudós világban egész vita keletkezett, vajjon lehetséges-e, hogy csak most találják meg a holttesteket emberlakta vidéken és egyáltalán megeshetett-e, hogy Andrée léghajóját arrafelé hajtotta a szél. Most azután szertefoszlott a hiresztelés. *Pétervár*ról táviratozzák a *N. W. Tagblatt*nak, hogy a tomszki kormányzóhoz a jeniszei kormányzótól ez a telegramm érkezett:

Lialin nevü vadász jelentése Andréeról *goromba hazugság*. Sem Andréenak, sem léghajójának semmi nyoma.

— **Diákzavargások Oroszországban.** *Pétervár*ról jelentik, hogy a diákzavargások vizsgálatával megbizott tábornok-szárnysegéden kivül *Fomirson* egyetemi tanár is jelentést tesz a cárnak. Mint hirlik, több rendőrtisztet és a lovasrendőrség parancsnokát, akinek vezényletére emeltek ostort a rendőrök a diákokra, *elbocsájtják*. A cár a pétervári rendőrségnél radikális reformokat akar keresztül vinni. E végből a belügyminisztériumban anket alakult, amelynek munkálataiban az igazságügyminiszter delegáltjai is részt vesznek. A diákzavargások csak megerősitték a reformot, amely már régóta vajudik. Ugyanigy áll a dolog az egyetem reformjaival, amelyeket a diákzavargások megsürgettek. Egy délután érkezett távirat szerint *Vanovski*, volt hadügyminiszter, akit a cár a sztrájk vizsgálatával megbizott, aligha fog a dolog végére járhatni, mert az *erőszakos intézkedések okozója két miniszter volt*. A vizsgálat megindításának köszönhető, hogy a tanárok *szolidaritást vállaltak a diákokkal*, amit egy küldöttségük a cár előtt is kijelentett.

— **Hamlet János Csorváson.** Csorváson minden valamire való ok nélkül határozta el magát a halálra egy Csizmadia János nevü gazdaember. Az volt a baja, hogy nem bizott eléggé a felesége szerelmében. Semmi pozitiv oka nem volt a kételkedésre, csak ugy gondolta, hogy ő jobban szereti az asszonyt, mint az asszony őtet. S ebben a bánatában elhatározta, hogy itt hagyja ezt a világot. Nem is csinált titkot a szándékából, hanem még itt tartotta egy nagyon fogas kérdés, az tudniillik, hogy mit csinál majd ő nélküle az asszony. Bizonyosan beleszeret majd valakibe s ez a valószinüség annyira elkeseritette a halálra szánt Csizmadiát, hogy már meghalni se volt kedve. Miután azonban sokáig nem akarta halogatni a halált, elhatározta, hogy némiképen garanciát szerez magának arra, hogy Csizmadiáné asszony a halála után nem szó semmiféle tilalmas vagy nem tilalmas viszonyt. Egy csomó oltott meszet vett a markába, aztán szép szóval közeledett az asszonyhoz, ugy tett, mintha meg akarná ölelni s aztán a szép piros arcon végigmázolta a meszet. Ez az intézkedés arra való volt, hogy az asszony képe csunya, forradásos, förtelmes legyen, olyan arc, amit nem igen csókol meg senki. A szegény asszony visitva futott a kuthoz mosakodni s Csizmadia János ezek után kiivott egy fél üveg pálinkát, amibe előzetesen valami mérges holmit vegyitett s mire az asszony visszakerült a kuttól, már le is számolt minden földi kellemetlenségekkel Csizmadia János.

— **A gyakorlati oktatás.** Valamikor az volt a gyermekoktatás jelszava, hogy még a *Zöld Marci*ból is okulhat a nebuló. Hogy azután szakokra oszlott az élet, mind kevesebb idő maradt fölfalni a tudomány univerzumát. Különösen kevés az ideje a tanulásra annak a szegény gyereknek, aki a negyedik elemi osztályból mindjárt kilép az életbe, valami mesterséget tanul. Az a kérdés tehát, hogy milyen módon lehetne négy év alatt mindarra megtanitani a fiut, amire csak a közönséges életben szüksége lesz. A *Kis Tükör* — ez a magyar enciklopédikus zöldfedelü könyvecske — ennek a célnak nem felel meg, hát tanul mindenki ugy, ahogy a tanterv előirja, meg ahogy a tanfelügyelő urnak jobban tetszik. Ezért érdekes az a felolvasás, amelyet dr. *Verédy* Károly ma este a *Tanitói Kaszinó* iskolaügyi szakosztályában tartott. A fölolvasó az amerikai népoktatást ismertette. Az amerikai népoktatásnak ez a hivatalosan formulázott célja: „Aki kikerül az iskolából, az tudjon hibátlanul elolvasni és teljesen megérteni egy amerikai ujságot.“ Ez a principium olyan, amelyről érdemes beszélni. Többek között az is bent van, hogy az ujság a praktikus élet irása és nem a *Kis Tükör*.

— **A kaszárnyák titkai.** Hajlandók vagyunk kételkedéssel fogadni azt a hirt, amit egy estilap arról közöl, hogy miért kevesebb mostanság a kaszárnyákban a tuberkulózis, mint amennyi eddig volt. Azt mondja az esti lap, hogy most talán még több van, de — másképpen hivják azok az orvosi jelentések, amelyeket a legénység egészségi állapotáról a hadügyminisztérium kiad. Hol katharrus, hol légesőhurut, hol tüdőgyulladás a neve. A gyanu tudniillik az, hogy a kaszárnyák már fertőzőtjek s ott szedi magába a tuberkulózist az az egészséges, erős katonaanyag, amelyet a kevésbé egészségesből fegyverbe válogatnak. Hogy a civil-panasz elhallgasson, a minisztérium elrendelte, hogy azokat a legényeket, akik tuberkulózisban betegszenek meg, a fenti cimeken könyveljék el a statisztikában. Mindezt a M—g irja és nem mi — s mi el se akarjuk hinni. Ennyi csalafintaság már sok volna kissé.

— **Uj európai vasutvonal.** Egy tucat órával megröviditik azt a hosszu vasutvonalat, amely Berlint Konstantinápolylyal köti össze. Ezt az uj vonalat nemzetközi szerződésekkel biztositották, amelyet a maga részéről a román kamara ma nagy lelkesedéssel elfogadott. A szerződést március 1-én irta alá *Bülow* államtitkár és a berlini román követ. Ez a szerződés a két állam és Konstantinápoly között fönnálló forgalomban való könnyitésekről szól és megállapitja, hogy Berlin és Bukarest között *Galicián át naponkint gyorsvonat közlekedjék*, amelyhez legalább kétszer hetenkint Küsztendzse-ig gyorsvonat csatlakozzék, ahonnan gőzhajón folytatják az utat Konstantinápolyba. A szerződés megállapitja továbbá, hogy *Berlint Bukaresttel Galicián át uj telegráf-vonallal kösse össze*, ahonnan a vonalat Küsztendzsén át Konstantinápolyig fogják folytatni, ugy hogy Berlin és Konstantinápoly közt átkapcsolás nélkül fognak telegrafálni. Ez a fontos szerződés, amelynek megkötésében *Károly* királynak igen nagy része volt, Romániának a Németországgal való *szorosabb gazdasági szövetkezést* biztositja. A berlin-bukaresti ut eddig Bécsen és Budapesten ét *negyvenegy-negyvenhét óráig* tartott, most az uj utvonalon mindössze *harminchárom óráig* fog tartani. A berlin-konstantinápolyi ut, mely eddig hatvannégy, illetőleg ötvenhat óráig tartott, most mindössze negyvennyolc óráig tart. Mihelyt lehetséges lesz, az utazás idejét még ennél is rövidebbre szabják.

— **Carlo Pessina mérkőzése.** A Magyar Atletikai Klub ma este a Nemzeti Lovardában mérkőzésre állitotta ki legjobb vivőit lovag Carlo *Pessinának*, a római katonai vivóakadémia másodigazgatójának és a vele jött kiváló olasz amatőröknek a tiszteletére, akik szintén kiállottak a porondra. Hét pár mérte össze kardját és vitőrét, utolsónak pedig maga a mester vette föl a versenyt volt tanitványával, Italo *Santelli*vel. Csupa kardforgató müértőből telt ki a közönség, ámely sokszor lélegzetét visszafojtva, egészen nekimelegedve figyelt a pompás menetekre. Ott volt *Szilágyi* Dezső, aki sohasem marad el a nagyszabásu vivóakadémiákról; az olasz mester és társai egymásután mutatták be hódolatukat az illusztris vendégnek. A mérkőzést *Bothmer* huszárszázados, majd gróf *Széchenyi* Imre vezette. Elsőnek *Szántay* Jenő állott szembe *Szőts* Aladár főhadnagygyal kardra. Az első nehány menetben mindjárt Szántay kerekedett felül és a két döntő összecsapás is az ő előnyére forditotta a mérkőzést. A következő pár: *Fazi* Ugo (Ancona) — dr. *Roffeni* Luigi (Bologna szintén kardra ment; mindakettő amatőr. Erősen tartották magukat és remek cselfogásaikkal becsületére váltak mesterüknek, Pessinának. *Santelli* ezután vitőrrel, játszva bánt el a bolognai Luigi *Zangheri*vel, aki sokkal nehézkesebb a magyarrá vált mesternél. Pompás volt *Iványi* Gyula és dr. *Porteleky* László kardmérkőzése. Majd ismét *Santelli* állott ki *Baldi* Pietroval és könnyü szerrel verte le karddal ellenfelét, aki sokkalta erősebb, ha a vitőrt forgatja és *Majone* Vicenzónak, Santelli segédjének nehéz dolga akadt vele. *Mészáros* Ervint, a fiatal amatőrt nyugodt és biztos verekedéséért többször megtapsolták az olasz vivók. Utolsónak maradt Carlo *Pessina* és volt tanitványa, Italo *Santelli*. A mester mosolyogva fogta fel és háritotta el ellenfelének szurásait, aki dühösen támadott: egész közel bocsátotta magához, aztán villámgyorsan meglapult, szinte a földre terült, majd fölpattant Pessina és biztos kézzel adta vissza a döfést, amely csak ritkán tévesztett célt. Amikor már nem egyszer biztosra vette Santelli a mesterét, fürge, alacsony termetü Pessina ugy összezsugorodott alatta és olyan bámulatos gyorsasággal csapta félre a neki meredő vitőrt, hogy csupa gyönyörüség volt nézni. Az utolsó két döntő döfést pár pillanat alatt megkapta Santelli, akinek éppenséggel semmit sem ront a hirnevén az, hogy kitünő mestere legyőzte, mert nem valami nagyon könnyen végzett vele. A mérkőzések után lakoma volt az athléta-kaszinóban.

— **Mártirság — a más bőrére.** Déroulède ur, aki Faure elnök temetése napján forradalmat akart csinálni Párisban, most birái előtt áll. A minap kihallgatták s vallomásában alaposan feketére kente Marcel *Habert* képviselőt, aki vele együtt van ebben az affférben kompromittálva. A vizsgálóbiró meg is jegyezte:

— Vigyázzon, kérem, hisz borzasztóan kompromittálja Habert urat!

Déroulède kidüllesztette a mellét és büszkén szólt:

— Ugyan mi történhetik vele?

— Bizton elitélik.

— Nos, ha elitélik, *ez lesz az ő mártirdicsősége!*

Mint a *Figaro* irja, Habertnek esze ágában sincs mártirdicsőségre aspirálni. Ő, szegény, ki akar mászni a bajból. Déroulède ur ellenben kidülleszti a mellét és bemártja barátját.

— **Fizetésemelés és meleg vacsora.** Három év óta tartó halogatás után végre-valahára a megvalósulás utjára jutott a katonatisztek és a katonai hivatalnokok régi vágya, a fizetésemelés. Bécsből jelentik, hogy a minisztertanács tegnapelőtt fölvette a jövő évi költségvetésbe a fizetésrendezésnek megfelelő összeget. Most hát a delegációk határozatától függ, vajjon meglesz-e jövőre a fizetésemelés. A legénység meleg vacsorájára is nagyobb összeget irányozott elő a minisztertanács, ugy, hogy már a jövő évben egy-egy katonának a vacsorájára naponkint nem egy, hanem két krajcár fog jutni.

— **Tisztujitás a Munkás-kaszinóban.** A *Budapest székesfővárosi III. kerületi Munkás-kaszinó* a minap tartotta rendes évi közgyülését, amelyen az évi jelentés és a zárszámadások tudomásulvétele után megejtették a tisztujitást. Elnök *Kovács* Dávid lett; alelnökök: *Kovács* István és *Mondschein* Mór; titkárok: *Benton* Gyula és *Kelemen* Gábor; pénztáros: *Szabó* János; ellenőrök: *Kecskés* Zsigmond és *Klein* Géza; könyvtárosok: *Boskovits* Jakab, *Delli* János, *Immergut* Pál, *Renner* Rezső és *Stampfer* Sándor; gazda: *Siska* Mihály. Tiszteletbeli jegyzőnek *Frühzeitig* Lászlót választották. A közgyülést megelőző estén társasvacsora volt, amelyen megjelentek a kerület elökelőségei is, élükön dr. *Beucze* Benő elöliróval.

— **A becsapott halál.** A tüzzel játszani tud minden kókler, de a halállal csak a nagyon egészségesek és a nagyon betegek viccelnek. Az átlag, a két állapot között szép szerényen meghuzza magát és semmiféle irányban se lép fel provokativ módon, mert az isten tudja csak, hogy vajjon a fenntisztelt hatalmasság szereti-e a tréfát . . . Brüsszelből telegrafálják, hogy a belga királyné nyugodtan átaludta az éjszakát, ma jó kedvben ébredt s többek közt a halállal szemben is jókedvü nyilatkozatra ragadtatta magát. Azt mondta:

— Már sokszor felültettem a halált.

Vajjon nagyon egészséges avagy nagyon beteg ő felsége . . .

*

*Brüsszel*ből táviratozzák a *Neues Wiener Tagblatt*nak: Hiába erősitgetik a hivatalos jelentések, hogy *Mária Henriette* királyné állapotában tartós a javulás. A lapok megbizható értesülések alapján közlik, hogy a csodával határos és csak az orvosok önfeláldozásának köszönhető, hogy a királyné életét eddig is sikerült mesterségesen fenntartani. A katasztrófa folyvást fenyeget. A nagybeteget napok óta nem lehet már táplálni. A szivmüködés alig észrevehető. *Ferenc József* király ma táviratban tudakozódott a királyné állapotáról.

— **Az ujvidéki panama.** *Ujvidék*ről telegrafálják: Az ujvidéki takarékpénztár igazgatósági tagjai a már segélyképpen jegyzett 230 ezer forinton felül ma ujabban 100 ezer forintot adtak össze a takarékpénztár ügyeinek szanálására. Eme 330.000 forint összeggel fedezve van az a vesztesség, amelylyel a takarékpánztár az Első Ujvidéki Gőzmalomnál érdekelve van. *Flatt* főispán és *Rohonyi* Gyula, Ujvidék város képviselüje most azon fáradoznak, hogy egy budapesti pénzintézetet megnyerjenek a takarékpénztár 500.000 forintot kitevő jelzálogilag biztositott követelésének átvetele végett; lépéseket tesznek egyuttal a kormánynál, megfelelő kölcsön kieszközlése céljából, hogy a tömeges takarékpénztári betétek esetleges felmondása a takarékpénztárt előkészületlenül ne találja. E szanálási kisérletek, ugy hiszik, itt eredményre fognak vezetni, és az intézet fenn lesz tartható. — Egy másik távirat szerint az *ujvidéki gőzmalom hitelezői* tegnap értekezletre jöttek össze, megbeszélendő, mily álláspontot foglaljanak el a gőzmalommal szemben. Azt határozták, hogy követelésüknek 50%-át elengedik, ha a malom mérlege kétségtelen bizonyitékot nyujt arra nézve, hogy a fennmaradt 50%-ra nézve követelésük kielégitést nyer. Az ajánlatnak eddig csak akadémikus jellege van, mert az az általános nézet uralkodik itt, hogy a malomnak aktivái a követelt biztositékot nem nyujtják.

— **Forgalmi szabályzat.** Régi hiányosságon akar segiteni a rendőrség. Fölkérte a fővárost, hogy csináljon végre forgalmi szabályzatot, amelyben körvonalozva legyenek a közlekedési vállalatoknak alkalmazottaikkal szemben fönnálló jogai, de legföképpen a kötelességei. A dolog tudniillik ugy áll ez idő szerint, hogy a közlekedési vállalatok alkalmazottai teljesen ki vannak szolgáltatva a munkaadó kényének. Nincs szabályozva se a fölmondás ideje, se az okok, amikért a fölmondás bekövetkezhetik, se a munka rendje, se a pihenő. Ezekben a kérdésekben akar tiszta helyzetet a rendőrség. A közrendőri bizottság ma foglalkozott a szabályzat dolgával s kimondta, hogy azt a közlekedési vállalatokkal együttesen kell megszerkeszteni, minthogy legelső sorban az ő rovásukra készül a szabályzat. Mielőtt azonban munkához fognának, bevárják a kereskedelemügyi miniszter válaszát egy régebbi föliratra, amelyben a főváros a szabályzat elkészitését a miniszteriumtól kérte.

— **Elsülyedt hajó.** New Yorkból jelentik: Egy vontató gőzös, amely egy kotróhajót Norfolkból Filadelfiába vontatott, vihar következtében elsülyedt. A gőzhajónak tizenegy főből álló személyzete a tengerbe fult, mig a kotróhajó személyzetét az „Albano“ német gőzhajó egy csónaka megmentette. Az „Albano“ másodkormányosa a mentésnél életét vesztette.

— **Elveszett ékszer.** Egy szegény inasgyerekkel megesett ma, hogy utjában a József-köruttól a Kerepesi-uton át az Eszterházy-utcáig elvesztette egy ezüst karosgyertyatartónak az egyik ágát. Sirva panaszolta el a baját, no meg azt, hogy meg is lakolt érte. Ezen az uton kérjük a becsületes megtalálót, hogy megfelelő jutalom ellenében juttassa el az ezüstholmit a *József-körut 81.* szám alatt levő ékszerkereskedésbe. A szegény *Roth* Miklós, a károsodott inasgyerek ily módon megszabadul tekintélyes számu ütlegektől.

— **Robbanás egy kaszárnyában.** *Varsóból* táviratozza tudósitónk, hogy az ottani lapok szerint a *plocki* kaszárnyában tegnap borzasztó robbanás történt. Az az épületcsoport, amelyben, az ezredirodák és az iskola van, teljesen romba dőlt, tizenhárom katona sulyosan megsebesült, három pedig azonnal meghalt.

— **Balthazár színháza.** Olvasóink figyelmét ez uton is felhivjuk *Balthazár* színházára. A művész, ki különben honfitársunk is, eddig csupán külföldiek által produkált igazán csodás mutatványaival a közönség tetszését teljesen megnyerte. A szülők különösen gyermekeiknek szereznek felejthetetlen napot, ha őket Balthazár színházába elviszik.

FŐVÁROS.

(x) **A Hentzi-szobor ügye.** A fővárosi tanács mai ülésén tárgyalta *Lobkowitz* hadtestparancsnoknak azt a kérelmét, hogy a Hentzi-szobrot a Szent Györgytérről a lipótmezei katonaiskola udvarára vihessék és ott állithassák föl. A tanács utasitotta az első kerületi előljárót, hogy a szobor eltávolitására a helyhatósági engedelmet adja meg. A katonaiskola udvarán akarják tudvalevőleg eltemetni az osztrák katonáknak a budai katonai temetőben porló hamvait. A hamvak fölé akarják állitani, mint siremléket, a Hentzi-szobrot. A tanács a két dolgot kettéválasztotta s amig a szobor áthelyezésére az intézkedéseket megtette, utasitotta a közegészségügyi ügyosztályt, inditson tárgyalást abban a kérdésben, hogy a katonai iskola udvarán a temetkezést meg lehet-e engedni s tegyen a tanácsnak konkrét javaslatot.

(*) **Villamos vasut a korzón.** Több mint tiz éve tárgyalják a Duna-balparti rakparton tervezett villamos vasut ügyét. Az engedélyért a budapesti villamos városi vasuttársaság folyamodott oly célból, hogy Podmaniczky-utcai vonalát a nagy-köruti vonallal összeköttetésbe hozhassa. A folyamatba tett tárgyalások eredményeképpen a kérdéses dunaparti vonalat a Petőfi-térig engedélyezték és ez a vonal is csak az Irányi-utcáig épült ki. A Petőfi-tértől az Akadémiáig tervezett vonal engedélyezése körül aggodalmak merültek fel arra nézve, hogy az alsó rakodópartot a vasut épitése el fogja vonni tulajdonképeni rendeltetésétől, de megóvni kivánták a felső partnak korzószerü jellegét is. Mindazáltal a főváros abból indulva ki, hogy a dunaparti vonal a mai csonka állapotában rendeltetésének nem felelhet meg, felhivta a vasuttársaságot, hogy a vonalnak az Akadémiáig leendő folytatására terveket mutasson be. A bemutatott tervek szerint a vasut részben utcaszinben, esetleg alagutban, részben az alsó parton és pedig viaductszerüen volna vezetendő, amelynek 28·4 méternyi szélességéből 7·10 métert foglalna el. A fővárosi közmunkák tanácsa e terveket a kereskedelmi miniszter elé terjesztette, kérvén, hogy a kereskedelmi és hajózási érdekek szempontjából közölné álláspontját. Tekintettel arra, hogy a tervezett vonal különböző kormányzati ágak érdekeit érinti és a tervezetekkel szemben a további tárgyalások során már eddig is különböző észrevételek merültek fel városrendezési és utrendészeti szempontokból, valamint az árvizvédelem és a lánchid biztonsága szempontjából: szükségesnek találta a kereskedelmi miniszter, hogy a szóban levő tervezet az összes érdekelt hatóságok kiküldötteiből alakuló értekezleten megbeszéltessék. Ezt az értekezletet a miniszter elnöklete alatt március 20-ikán délelőtt 11 órakor tartják meg a kereskedelmi miniszteriumban.

SZINHÁZ. MŰVÉSZET.

** **Operaház.** Ma este az *Operaházban Roland mester*, gróf *Zichy* Géza dalműve került szinre, részben uj szereposztással. A cimszerepben, amelyet *Perotti* kreált, *Arányi* Dezső lépett föl, akinek gyönyörü tenorhangja ma este is pompásan érvényesült. — *Takács* helyett pedig *Mihályi* adta a cirkusz-habitué hadnagyot, több snájdigsággal és kevesebb hanggal, mint elődje. A többi szerep a régi kezekben volt.

** **Külföldi színigazgatók Budapesten.** *Jones* Sidney operettjével, *A görög rabszolgával*, a *Népszinház* tudvalevőleg a kontinens valamennyi operett-szinházát megelőzte, ugy hogy a külföldi operett-szinházak igazgatói most sorra Budapestre jönnek, hogy az angol operetett itt megnézzék. Eddig *Raoul* osztrák és *Rotter* Sándor német, drezdai, igazgató nézte meg a *Népszinházban A görög rabszolgát*. A napokban jön Budapestre *Ferenczy* József, a berlini *Central-Theater* igazgatója hasonló célból. A *Népszinház* igazgatóságát sok külföldi igazgató értesitette jöveteléről; ezek a jövő hét folyamán nézik meg az óriási sikert ért angol operettet. A *Görög rabszolga* Bécsben október havában, a berlini *Central-Theater*ben novemberben, a drezdai színházban pedig áprilisban kerül bemutatóra.

** **Hirek a Magyar Szinházból.** Miss Mary *Halton*, a kiváló angol szubrett, aki annyira megkedveltette magát a budapesti közönséggel, ma fejezte be vendégszereplésének első sorozatát. Miss *Halton*, értesülésünk szerint, a jövő hét folyamán még néhányszor fellép *A gésák*-ban és ezzel befejezi vendégjátékait. — Az *Aranylakodalom* századik előadását március tizenötödikén este tartják meg. Ugyanaznap délután ingyen előadásul adják a darabot. A *Liliputi hercegnő*, *Márkus* József és Hegyi Béla uj énekes szinművének bemutatójáig, amely március 25-ikén lesz, felváltva a *Gyurkovics leányok*-at és az *Egyiptom gyöngyé*-t fogják előadni.

** **A rendőrség müvészestéje.** A fővárosi államrendőrség tisztikarának nyugdijpótló és segitő egyesülete javára e hó 22-én esti fél 8 órakor tartják meg a már emlitett müvészestét a Vigadó összes termeiben. A rendező bizottság már összeállitotta a végleges müsort, amelyből kitünik, hogy valóban élvezetes estét szerez azoknak, akik ott megjelennek. A részletes programm szerint közreműködnek az estén *Blaháné* Lujza, *Lindh* Marcella, *Márkus* Emilia, *Szilágyiné-Bárdossy* Ilona, *D. Handel* Berta, továbbá *Hubay* Jenő, *Herzfeld* Viktor, *Popper* Dávid, *Waldbauer* József vonósnégyes társulat, azután *Larizza* V., *Takáts* Mihály, *Ney* Dávid, a m. kir. Operaház tagjai, s *Szendy* Árpád, a zeneakadémia tanára. A zongorakiséretet *Noseda* Károly, az Operaház tagja, s *Tornay* Alajos zongoramüvész vállalták el. A müvészestére jegyeket 5, 3, 2 és 1 frtjával a Rózsavölgyi-cégnél lehet megváltani.

** **Pálmay Ilka bucsuja.** *Pálmay* Ilka a héten, pénteken lép fel utoljára az *An der Wien*-színházban s ez lesz egyuttal, jó időre, bucsuja a bécsi közönségtől.

** **Kisfaludy-Szinház.** A *Kisfaludy-Szinház*ban holnap, pénteken, az *Eleven ördög* cimü operettet adják Letorières vicomte szerepében *Répássy* Augusztával, mint vendéggel. — Az ujonnan alakuló *Kisfaludy-Szinház*hoz Kövessy igazgató szerződtette *Tukorai* Loránd komikust, aki eddig a délvidéki Bokodi-társulatnál müködött.

** **A Szegedi Képzőmüvészeti Egyesület** rövid fennállása óta rohamosan gyarapodik. Nem kevesebb, mint 600 tagja van immáron, noha az egyesület még alig egy hónapja, hogy fennáll. Mint érdekes momentumot kiemeljük, hogy a *szegedi honvéd tisztikarból is sokan be fognak lépni az egyesületbe*. A tisztek — mint ezt *Stebel* elnökkel közölték — csak éppen arra várnak, hogy a belügyminiszter megerősitse az egyesület alapszabályait.

** **Geistinger Mária Amerikában.** Az osztrák operett-szinpad egykori elsőrangu csillaga, *Geistinger* Mária, ujra Amerikába megy, ahol egy *newyorki* szinházban harminc estén át fog fellépni. Ez a vendégszereplés már csak azért is érdekes, mert az egykor hires operett-diva jóval tul van a — hatvan esztendőn.

** **Az An der Wien és az operett.** A bécsi *An der Wien*-szinház, amely évtizedeken keresztül első operett-szinháza az osztrák császárvárosnak, a utóbbi években olyan kevés szerencsével müködött az operett terén, hogy egy bécsi ujság értesülése szerint, megszünik kizárólag operett-szinháznak lenni s már a jövő évadtól fogva a bohózatot is fölveszi a müsorába. A bécsi szinház igazgatósága már szervezi is bohózat-személyzetét.

** **Épitészeti pályadijak.** A *Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet* pályamübiráló bizottsága elkészitette jelentéseit a pályázatok ez idei eredményéről s a jegyzőkönyvet a jövő vasárnapi közgyülésnek fogja bemutatni. A birálók szerint a nagy évi pályázatra egyetlen mü érkezett be, amely megérdemli az aranyérmet és a 600 forint utazási ösztöndijat. Kiadásra javasolja a bizottság a másik aranyérmet és a vele járó 500 forintot *Kolosváry* Ödönnek „Az Alföld öntöző csatornái“ cimü müvére. A Hollán-pályadijak közül a bizottság az elsőt (200 forint) *Huszka* Józsefnek itélte oda „Magyar ornamentika“ cimü müvéért, a másodikat (100 forint) *Wittenberg* Ignácnak a vonatellenállásról irt cikkéért javasolják kiadni.

** **Szinészet Kőbányán.** B. *Polgár* Béla igazgató, aki jelenleg jól szervezett társulatával és saját zenekarával Vácott nagy sikerrel müködik, legközelebb *Kőbányán* kezdi meg előadásait. Társulatának kiválóbb tagjai: H. *Serfőzi* Etel, *Rédei* tenorista, *Gyárfás* Ödön baritonista, *Szepesi* Szidi koloratur énekesnő, *Murányi* Juliska drámai hősnő.

** **A Théâtre Français — fodrásza.** A franciák, tudvalevőleg, a világ legötletesebb emberei. Csakhogy az ötleteik az utóbbi időkben nem mindig jók. Ezek közé a kevésbé sikerült ötletek közé számitható Jules *Claretie*nak, a *Théâtre Français* igazgatójának az az ötlete, hogy „Moliére házá“-nak a fodrászát, *Poutet* urat, kineveztette a francia Akadémia tisztjévé. *Claretie* azzal támogatta indiványát, hogy a jó *Poutet* ur, aki a *Théâtre Français* müvészeinek és müvésznőinek a hajdiszéről gondoskodott, „igazi müvész“. Az Akadémia halhatatlanjai ezt belátták és igy *Poutet* ur a — sütővassal megszerezte magának az akadémikusok pálmás frakkját. Nem kételkedünk benne, hogy *Claretie* urnak valamelyik honfitársa, akinek jobb ötletei vannak, mint neki, s aki operett-librettókat ir, az akadémikus-fodrászt nem fogja kiereszteni körmei közül s a legközelebbi operettjében a szinpadra viszi a „halhatatlan“ fodrászt.

** **Uj olasz opera.** Az olasz szinpadokon nagy sikere volt egy uj olasz dalmünek, amelynek *Griseldis* a cime. Az opera szövegét *Halm* hires könyvelőcsaró drámája után *Golisciani*, zenéjét *Cotran* irta. A dalművet nagyon dicsérik s különösen dallamosságát és előkelő stilusát emelik ki.

** **Vidéki szinházak.** A kolozsvári *Nemzeti Szinházban* tegnap volt a bemutatója *Karácsonyi* Aladár *Rózsalövés* cimü egyfelvonásos dramolettjének. A kis darabról azt irják, hogy őszinte tetszést aratott s szerzőjét többször kihivták. — A *szegedi* szinház legközelebbi ujdonsága *Somló* Sándornak *A szombatosok* cimü pályanyertes történeti drámája lesz.

** **Külföldi szinházak.** *Sardou*nak *Az utolsó levél* cimü ismeretes vigjátéka a héten éri meg a bécsi *Burg*-szinházban századik előadását. A vigjátékot 1866. november havában adták először. — Moszkvában a napokban meghalt Camillo *Everardi* olasz operaénekes, aki az ötvenes és hatvanas években egyik legünnepeltebb énekmüvésze volt a kontinens szinpadainak. *Everardi* 1870-ben énektanár lett a pétervári konzervatoriumban, a honnét később *Moszkvába* került. Az egykor hires müvész 1825-ben született. — A párisi *Theatre Francais Lara* kisasszonyt valóságos tagjai közé vette fel.

** **Hangverseny a Hirmondóban.** A *Telefon Hirmondó* holnap (pénteken) este rendkivül érdekes müsorral fényes *házi hangversenyt* rendez előfizetői szórakoztatására. A koncertben ének- és zenecszámok, valamint felolvasások és szavalatok előadásával közreműködnek: *Elischer* Róza, *H. Novák* Irén, *De Pontyné*, *Valent* Vilma, *Horváth* Elemér, *Kornay* Richard, *Kertész* Ödön, *Mayer* tárogatómester, *Mihályi* Ferenc, *Váradi* Sándor. Kezdete ½9 órakor lesz. Utána 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókon.

A szinészkongresszus.

— Harmadik nap. —

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, március 9.

A szinészkongresszus harmadik napja volt a legérdekesebb; nemcsak azért, mert ugyszólván a legfontosabb kérdéseket tárgyalták, hanem mert a mai ülés bővelkedett humoros és szenvedélyes jelenetekben. Annyi tüz, annyi szenvedély ritkán tapasztalható egy-egy gyülésen, mint amennyit ma alkalmunk volt láthatni.

Ma már a jegyzőkönyv felolvasásánál másfél óráig tartó vita fejlődött ki. Következett azután a jelentéstévő bizottság müködésének ismertetése. Itt került szóba a temesvári s a pozsonyi szinházak ügye. Amig a temesvári magyar szinészet állandósitását nagy lelkesedéssel fogadta a közgyülés, addig érdekes megjegyzésekre adott alkalmat a pozsonyi direktor vállalkozása. *Márkus* József szép beszédben adott kifejezést annak az aggodalomnak, amely a pozsonyi vallalkozással szemben a magyar szinészet minden igaz barátjának keblét eltölti és sajnálatosnak mondja azt a körülményt, hogy akadt magyar ember, aki német társulatot szervez s ezt összeköti egy magyar társulattal.

Ezenkivül még a nyugdijszázalék felemelésének ügye keltett zajos és érdekes vitát.

A mai közgyülésről különben a következőkben számolunk be:

Somogyi Károly alelnök tiz órakor megnyitotta a tanácskozást s felolvasták a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. Többen felszólaltak a jegyzőkönyv hiányos volta és bohózatszerü hangja ellen.

Ditrói Mór egy konkrét esetből kifolyólag azt kérdezi a közgyülésről, mi történik akkor, ha valakit mint képviselőt igazolnak s a közgyülés tartama alatt kiderül róla, hogy az illető nem is tagja az egyesületnek.

Hatvani Károly: a Ditrói által fölvetett kérdés ő reá vonatkozik s ezzel Ditróinak nincs más célja, minthogy őt *kiebrudalja* a közgyülésből.

Ditrói (*gunyosan*): Hogyne! Talán az elnöki állásomat féltem öntől!

Dr. *Pataj* Sándor jogi szempontból szól a kérdéshez. Akár tagja Hatvani az egyesületnek, akár nem, a verifikáló bizottság igazolta őt s igy nem foszthatják meg mandátumától.

Felkiáltások: Térjünk napirendre!

De még nem értek napirendre! Akadt még egész csomó ember, akinek kifogása volt a jegyzőkönyv hiányossága, vagy inkorrekt kifejezései ellen.

Mészáros Kálmán azt kivánja, hogy a számvizsgáló bizottság jelentését vegyék egész terjedelmében bele a jegyzőkönyvbe, amelynek erre vonatkozó része el van ferditve.

Mátrai Kálmánnak az a megjegyzése a jegyzőkönyvhöz, hogy a közgyülés nem indignálódott *Pázmándy* Dénes eljárása fölött, de igenis azok fölött, akik oda vitték a dolgot, hogy a 400 forintot kénytelen volt letenni a közgyülés asztalára. (Nagy zaj.)

Ditrói Mór: Ilyen sértést nem türünk. Elnök ur, tessék rendreutasitani!

Márkus József: A jegyzőkönyvnek a közgyülésről hü képet kell adni. Ő ugy tudja, hogy a közgyülés *Mészáros* irodaigazgató konstantinápolyi követelésére vonatkozólag utasitotta a tanácsot, hogy vizsgálja meg az ügyet és ha jogos a követelés, utalja azt ki. A jegyzőkönyv ezzel szemben azt mondja, hogy a közgyülés a tanácsot a pénz sürgős kiutalványozására utasitotta.

Többen felszólaltak még a jegyzőkönyv ellen s fél tizenkettőre járt már az idő, amikor áttértek a jelentéstevő bizottság jelentésére.

Ezt *Deák* Péter előadó terjesztette elő. Első sorban arról az ankétről szól, amelyet a belügyminiszter a vidéki igazgatók szubvenciója dolgában hivott egybe. Szenvedélyes hangon kel ki az ellen, hogy erre az ankétra csakis a nagy direktorokat hivták meg, holott ezeknek ugyis elég jövedelmük van, mig a kisebb igazgatók küzdenek a megélhetéssel.

A bizottság — mint mondia — örvendetes tu-

domásul veszi, hogy Pozsonyban a magyar színészet állandó otthont kap.

Közbekiáltások: Nem magyar az, hanem *német*!

Deák Péter ezután — nem lévén meg irásban a jelentése — meglehetősen akadozva s halk hangon beszél. Ez a körülmény nagy derültségre hangolta a közgyülés tagjait s itt-ott kitört az eddig elfojtott nevetés.

Az előadó egy ideig csak türte ezt, de egyszer csak nekidühösödött, lecsapta az aktacsomót az asztalra.

— Az én jelentéseim — szólt ingerült hangon — mindig jók voltak s ha önök most engem kinevetnek, egy szót sem beszélek tovább!

— Csak beszéljen, de ne motyogjon! kiáltottak felé több oldalról.

Az elnök nagynehezen kapacitálta Deákot, hogy folytassa jelentését, ami meg is történt.

A pozsonyi színészet.

Ehhez a jelentéshez első sorban *Márkus* József szólott. Első sorban is inditványozta, hogy a közgyülés intézzen átiratot Temesvár városához, ahhoz a szerencsés eredményhez gratulálva, hogy sikerült a magyar színészetnek állandó otthont teremteni.

Somogyi alelnök: Felkéri *Márkus* Józsefet ennek az átiratnak megszerkesztésére.

Márkus József: Az örvendetes jelenség mellett egy sajnálatos körülményt is kénytelen tudomásul venni. Nem vezéreli semmiféle személyes indok a tekintetben, de csodálja, hogy Magyarországon lehetséges volt az az abszurdsm, olyan közösügyes szintársulatot hozni létre, mint amilyen a pozsonyi.

— Az se lesz sokáig: kiáltottak közbe többen.

Márkus József sajnálatosnak tartja, hogy akadt magyar ember, aki német társulatot szervez s azt összekötötte egy magyar társulattal. Az a véleménye s azt hiszi, e tekintetben nem áll egyedül, — hogy az elhibázott dolog volt ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. Már most is mutatkoznak olyan jelek, amelyek arra mutatnak, hogy ez a vállalkozás nagy csapás volt a magyar színészetre nézve: a pozsonyi magyar szinpártoló egyesület ugyanis feloszlani készül, vagy talán már azóta fel is oszlott. A második csapás az ebben a vállalkozásban, hogy az a veszedelem fenyegeti a magyar színészetet, hogy esetleg egy magyar színész kénytelen lesz a szinpadon német szót is kiejteni. Ez ellen ünnepélyesen tiltakozik itt a közgyülés szine előtt. (Élénk helyeslés.) Ugy hallja, hogy a pozsonyi igazgató magyarul csak operetteket akar előadni s társulatának eddigi szervezése is erre mutat. Ezzel ellentétben a német drámát kultiválja. Fejezze ki a közgyülés ama határozott óhaját, hogy Pozsonyban magyar drámai és vigjátéki társulat legyen.

A tanácsülés tapintatosan járt el Rellével szemben, nem tette vita tárgyává az ő koncesszióját. Jegyzőkönyvbe kivánja vétetni, hogy a Színészegyesület azért adott Rellének koncessziót, mert előre tudta, hogy a belügyminiszter ugyis megadja, de mondják ki azt, hogy a közgyülés egyhangulag perhorreszkálja Relle közösügyes vállalkozását. Anyagi szempontokból is szerencsétlennek tartja a vállalkozást, kivánja, hogy tévedjen e tekintetben. De ha már Relle belement ebbe a vállalkozásba, ő maga legyen az első, aki önmagát, mint német direktort kipusztitsa. (Éljenzés.)

Relle Iván köszöni Márkusnak, hogy alkalmat adott neki a nyilatkozásra. Eddig Pozsonyban három hónapos magyar szezon volt s a 90 magyar előadással 259 német előadás állott szemben. Ezentul 185 magyar előadás lesz, tehát több, mint Szegeden, a nagy magyar városban. Vállalkozásának, ugymond, jelentős eredménye az, hogy amig sehol sem sikerült igazán állandósitani a magyar színészetet, Pozsonyban a szó teljes értelmében sikerül ez. Ő már a koncesszió iránt beadott kérvényében kijelentette, hogy mindkét társulata *teljesen önálló lesz*. A német társulat kizárólag drámai és vigjátéki s ezzel az a terve, hogy a magyar szerzőknek kevéssé ismert müveit bemutatva, azokat a külfölddel is megismertesse. Magyar társulata teljes lesz, nem csak operett, hanem drámai és vigjátéki társulat is. A magyar társulatnál — elismeri — a fősulyt az operettre fekteti, mert hát a dal és zene segitségével akar magyarositani.

Márkusnak a tanácsban lett volna joga ellene beszélni. A tanács neki egyhangulag megadta a koncessziót s igy várják meg, hogy milyen eredményt fog elérni s akkor törjenek pálcát fölötte.

Somogyi Károly volt az egyedüli versenytársa Rellének. Relle azt mondja, hogy csak az ő methodusa szerint volt lehetséges a magyar színészetet Pozsonyban állandósitani, mert nem akadt nyári állomás, amelylyel összekössék. Vele is tárgyaltak e tekintetben a pozsonyiak, de kijelentette, hogy semmi körülmények között sem hajlandó német társulatot szervezni, mert jó magyar ember. Az ő vállalkozásába belement volna Pozsony, ha nem állt volna elő Relle a két társulattal.

Ditrói Mór: Relle vállalkozása is félig-meddig nyereség a magyar színészetre. Relle maga kérte, hogy várjuk be az eredményt s ne hozzuk kellemetlen helyzetbe a pozsonyi közönséget.

Márkus József: Örvendetes tudomásul venné Relle válaszát, ha kimondta volna, hogy a német színészet kiküszöbölése a célja. Feld Zsigmondot állitja elé példaképül, akiből német létére jó magyar direktor lett.

Pár jelentéktelen fölszólalás után a közgyülés a bizottság jelentését tudomásul veszi.

A nyugdijszázalék felemelése.

A javaslattévő bizottság jelentésének tárgyalásánál került a sor a nyugdijszázalék felemelését célzó inditványra. *Monori* szinigazgató adott ugyanis be javaslatot arra nézve, hogy a nyugdijszázalékot 4%-ról 6%-ra emeljék föl.

Hevesi Gábor előadó: A bizottság nem járul hozzá a nyugdijszázalék felemeléséhez s e helyett a belügyminiszterhez óhajt fordulni, hogy nagyobb összeggel gyarapitsa a nyugdijintézet vagyonát.

Sziklai Kornél e pontnál azt inditványozza, hogy aki most nyugdijaztatni akarja magát, csak annyi nyugdijat kapjon, amennyit befizetett.

Tiszai Dezső: Ez az a kérdés, amelyért őt régebben meg akarták az öregebb színészek kövezni. Sziklai inditványát abszurdumnak tartja, de helyesnek tartaná, ha ő felségéhez járulnának egy küldöttséggel, amely a felség figyelmét felhivja a nyugdijintézet szomoru állapotára.

Pázmándy Dénes szerint elég a kormányhoz fordulni segélyért. Ő ellenzi a nyugdijszázalék felemelését.

Komjáthy János nem ért egyet Pázmándyval, mert a nyugdijszázalék fölemelése esetén legalább részlegesen segitenének a bajon.

Monori javaslatát oda módositja, hogy 1910-ig fizessenek 2%-kal többet s ezt a 2 percentet tőkésitsék.

Breznay kikel ez inditvány ellen, mert azoktól az öreg színészektől akarják elvonni a nyugdijat, akik megalkották az egyesületet.

Pázmándy Dénes: Mivel itt — ugy látja — az alapszabályok módositásáról van szó, azt a közvetitő inditványt teszi, hogy a közgyülés tegye át az ügyet a tanácshoz, hogy a kérdést alaposan tanulmányozva a jövő közgyülésnek tegyen jelentést.

Még egypár felszólalás történt s mivel az idő már két órára járt, az elnök a közgyülés folytatását délutánra halasztotta.

Este 7 órakor kezdődött ujra a közgyülés s ekkor a nyugdijszázalékok felemelését célzó inditványt *elvetette a közgyülés*.

Letárgyalták még a kisebb jelentőségü javaslatokat s ugy kilenc óra tájban véget ért a közgyülés.

*

A délelőtt kezdődő közgyülésből kifolyólag délután négy órakor küldöttség tisztelgett *Széll* Kálmán miniszterelnöknél, mint belügyminiszternél, hogy őt a színészet ügye iránt való érdeklődésre felhivja. A miniszterelnök a belügyminiszteri palotában fogadta a küldöttséget, amely *Pázmándy* Dénes elnöklete alatt *Molnár* László, *Breznay* Géza, *Polgár* Béla, *Halasi* Béla, *Ditrói* Mór, *Kenedics* Kálmán, *Mészáros* Kálmán, *Hidvégi* Ernő, *Barta* Dezső, *Komjáthy* János, *Somogyi* Károly, *Márkus* József tagokból állott. A küldöttséghez még többen csatlakoztak a színészkongresszus tagjai közül.

A küldöttség kérését *Pázmándy* Dénes tolmácsolta. Elmondta a miniszterelnöknek, hogy agg színészekről van szó, akik a magyar kultura szolgálatában állottak s most meg kell elégeduniök azzal a kis nyugdijjal, amelyet a 32 és fél százalék levonása után kapnak. A miniszterelnök szives figyelmébe ajánlotta a nyugdijintézet ügyét.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy át van hatva a magyar vidéki színészet kulturális jelentőségétől s igyekezni fog azon, hogy a színészegyesület megfelelő, jelentékeny segitségben részesüljön az állam részéről. Különösen tekintettel lesz a nyugdijintézetre, amelynek ismeri helyzetét. Igéri a küldöttségnek, hogy a nyugdijintézet ügyeinek rendezése érdekében mindent el fog követni.

A miniszterelnök válasza nagyon jó hatást tett a közgyülés tagjaira, akik az uj kormányelnök éltetése közben távoztak a belügyminiszteri palotából.

—he—

Szarvas Gábor drámái.

Budapest, március 9.

Jászai Mari asszony felhivásának, amelyet ma egy hete közölt a *Budapesti Napló*, máris megvan a sikere. A *Nemzeti Színház* kiváló müvésznője tudvalevőleg *Szarvas* Gábor két drámáját, a *Galambpósta* és a *Becsület és szerelem* cimüeket kereste. Mind a két darab megkerült már. Szarvas Gábor szindarabjai dramaturgiai szempontból nem jelentősek, de irodalmi tekintetből felette érdekesek. Ezért bizonyára az irodalmi körök hálás elismerésével fog találkozni Jászai Mari asszony fáradozása, amely ime sikerre vezetett.

A *Galambpósta* egy irott példánya *Makó* Lajos, a szegedi szinház igazgatójának van a tulaidonában. A darab rég hever már az igazgató könyvtárában. A négyfölvonásos vigjátékot Makó egyetlen egyszer sem adatta elő, mert a darab nem volt szinpadra termett. Néhai *Lászi* Vilmos és *Nagy* Vince volt szinigazgatók könyvtárának egy részét vásárolta meg és a szindarabok között volt a *Galambpósta* is. A vigjátékban tizenkét személy szerepel. Makó levélben értesitette Jászai Marit fölfödözéséről és tudatta a müvésznőt, hogy kivánatára rendelkezésére bocsájtja a *Galambpósta* irott példányát.

Szinházi és irodalmi körökben nagy érdeklődést keltett Jászai Mari fölhivása. Ennek az érdeklődésnek tulajdonitható az az adat, amely Szarvas Gábor *Becsület és szerelem* cimü darabjáról a szegedi szintársulat körében keletkezett. A *Becsület és szerelem* nincs meg Makó könyvtárában, de a megszerzésére nézve azért adott némi utbaigazitást levelében. A szintársulat egyik idősebb tagja ugyanis ugy emlékezett, hogy valamikor olvasta a *Nemzeti Szinház* almanachjában Szarvasnak ezt a darabját is.

Különben — szerencsére — a másik darab is megkerült. *Tuba* János országgyülési képviselő egy ritkasággyüjtőtől kapta Szarvasnak ezt a drámáját. Eredetileg a *komáromi* szintársulat egyik tagjáé volt a kézirat, tőle vándorolt át a ritkasággyüjtőhöz. A kézirat tanusága szerint a darabot az ötvenes években *Szathmáry* Árpád szerepezte, aki éppen tegnapelőtt bucsuzott el a *debreceni* közönségtől. *Tuba* János képviselő ur szivességéből tehát a másik darab is mihamarabb rendeltetése helyére jut.

A *Galambpósta* és a *Becsület és szerelem* cimü drámákon kivül is irt Szarvas Gábor szindarabokat. Egy barátunk ugyanis arról értesit bennünket, hogy 1862-ben *Debrecen*ben adták Szarvas Gábornak *Egy veszélyes eset* cimü darabját. Egyébként a *Magyar Nyelvőr* 1895-iki évfolyamában van egy értekezés, amelyben szó van Szarvas Gábornak arról a darabjáról, amelyet 1862-ben irt. Ez a darab valószinüleg az *Egy veszélyes eset*.

Igaz örömünkre van, hogy a kiválóan érdekes irodalmi relikviák felszinrehozásához a magunk részéről is hozzájárulhattunk.

Perosi.

(*Egy uj zenehérosz.*)

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Milano, március 6.

Ez év január 30-án egy különös jelenet játszódott le a milánói Szent Ambrus-templom sekrestyekapuja előtt. Vége volt a misének és elegáns hölgyek csoportokban várakoztak valakire a templom előtt. Majd kinyilt a sekrestye ajtaja, amelynek küszöbén egy halvány, gyerekarcu, karcsu pap jelent meg és ebben a pillanatban —

Igen, ebben a pillanatban kapta meg a maga „tényálladékát" a legérdekesebb becsületsértési pöre ennek a századnak. A vádlott a *Lombardia* cimü ujság, amely tudniillik erről a jelenetről a következőképpen számolt be:

„Mikor tegnap Don Lorenzo *Perosi*, a jeles fiatal pap-zeneszerző *Krisztus föltámadása* cimü müvének első előadása után a Szent-Ambrus templomból kijött, számtalan előkelő, szép fiatal hölgy megrohanta és — *össze-vissza csókolta*."

Perosi cáfolatot küldött be a lapnak és kijelentette, hogy őt nem csókolták meg, mire a *Lombardia* tudósitója ismételten megirta, hogy saját szemével látta, amint a pap-zeneszerzőt megcsókolták. Erre *Perosi* becsületsértés miatt bepanaszolta a *Lombardiát*, amely tanukul akarja becitáltatni azokat a hölgyeket, akik az abbátét megcsókolták.

A reverendás muzsikus, aki ennek a különös becsületsértési pörnek a hőse, a modern olasz zenének legujabb csillaga, akinek tehetségét tisztelői égig magasztalják, ellenségei pedig a sárga földig lerántják. Ami, akárhogyan is tekintjük a dolgot, csupán zsenivel szokott megtörténni, akivel szemben senki se maradhat közönyös.

Lorenzo *Perosi* huszonhatéves és *Tortonában* született, ahol édesatyja templomorgonista volt. Miután a szülői házban a zene alapelemeiben jártasságra tett szert, *Monte-Cassinóba* ment, a tudós és szent életü bencések ősi klastromába, amelynek főapátja: Don Bonifacio Maria *Krug*, egy kitünő Beethoven-interpretátor és Claustrale Ambrogio *Amelli*, ez az elismert zenei kapacitás oktatta a jeles tehetségü ifjut, aki csakhamar elhatározta, hogy a papi rendbe lép.

De a theologia mellett is buzgón foglalkozott a zenével és miután rövid ideig *Pármában* és *Milanóban* tartózkodott, Németországban egészitette ki zenei müveltségének hiányait. *Regensburgban* ismerkedett meg a Wagner-zenével és azokkal a friss reform-

törekvésekkel, melyek a német caeciliánus körökben az egyházi zenének uj irányt szabtak.

Csakhamar kinevezték a lagunák városában az Adria kék habjai mellett a San Marco templom karnagyává és az oda özönlő idegenek nem győzték eléggé csodálni a zseniális fiatal pap működését. Most pedig hire jár, hogy a pápa *Perosit* a sixtini kápolna „director perpetuus"-ává akarja kinevezni...

Már Monte-Casinoban ment át a vérébe a fiatal zenésznek az a helyes meggyőződés, hogy minden igazi egyházi zenének az alapja a cantus Gregorianus. Föl is kereste Franciaországban a hirneves *Solesmes* apátságot, ahol a tudós bencések a legjelesebb müvelői, kutatói és kiadói a liturgikus zenének. Ez időtájt jelentek meg első művei és pedig egy német kiadónál, a düsseldorfi Schwane-cégnél, anélkül azonban, hogy feltünést tudtak volna kelteni és érdekes, hogy *Pauge linguáját* először is Chicagóban énekelték.

Időközben azonban az ősi Márk-templomban *Perosi* karnagyi pálcájának engedelmeskedtek mindazok, akik az elzüllött olasz egyházi zenének föllendítéséért küzdöttek. És a dogek bazilikájának aranyos ivei alatt csakhamar fölzendült az uj templomi muzsika, amely a tizenhetedik század legnagyobb polyphonistáinak dicsőségére emlékeztetett. Sokáig csak *Velencére* szoritkozott *Perosi* működése és csak a mult év nyarán vette nevét szárnyaira a hir. *Milanó*ban, *Róma*ban és *Turin*ban lelkesedéssel fogadták miséit és oratóriumait, most pedig már hazájának határain tul is az egész müvelt világon figyelemmel kisérik az uj tüneményt.

Mikor Rómában a *Krisztus föltámadása* cimü oratóriumát a *degli dodeci Apostoli* templomban előadták, az enthuziazmus tomboló kitöréseit lehetett észlelni. Talán még sohasem adtak elő egyházi zenemüvet, amelyet nagyszabásu oratoriumstilben tömegkorusok és elsőrendü zenekar számára komponáltak, ilyen előkelő közönség előtt. Harminchat bibornok, ötven érsek és püspök volt jelen, az összes nagykövetek, az egész pápai udvar, az arisztokrácia, stb. stb. — töltötte be a koncertteremmé átalakitott óriási templomot, ahol 7000 embernél több szorongott. Mikor az utolsó akkord elhangzott, az egyházfejedelmek a közönség ujjongó tapsai között vették körül és üdvözölték a szerényen piruló mestert.

*Perosi*tól várhatjuk joggal az egyházi zene reformját.

H. M.

*

** **Perosi a m. kir. Operaházban.** Március 16-án és 17-én adják elő *Perosi: Lázár föltámasztása* cimü oratóriumát, a gyógyithatatlan beteg gyermekeket segélyző egyesület javára, amely *Mária Jozefa* főhercegnő védnöksége alatt áll. A hangversenyben közreműködnek az *Operaház* magánszereplő müvészei, teljes zene- és énekkara, továbbá *Fusco* k. a. (sopran), *Vaccari* (tenor) és *Carobbi* (bariton) olasz énekmüvészek mint vendégek. A müveket *Erkel* Sándor főzeneigazgató tanitja be s mindakét hangversenyt ő vezényli.

*

A hangversenyekre jegyek válthatók az *Operaház* nappali pénztáránál (*Hajós-utca*) e hó 11-től, szombattól kezdve naponként délelőtt 10—1 és délután 3—6 óra közt a következő *felemelt helyárakon*: Páholy: földszinten 30 frt, az I. emeleten 25 frt, a II. emeleten 11. szám 20 frt, a II. emeleten 2—5 szám 15 frt. — Támlásszék: az I. sorban 10 frt, a II—III. sorban 8 frt, a IV—X. sorban 6 frt, a XI—XVI. sorban 4 frt, a XVIII—XIX. sorban 3 frt. — *II. emeleti körszék*: az I. sorban 4 frt, a II. sorban 2 frt 50 kr., a III. sorban 1 frt 50 kr. — *III. emeleti erkély:* az I. sorban 2 frt 50 kr, a II.—V. sorban 1 frt 50 kr, a VI.—IX. sorban 1 frt. — *III. emeleti zárszék*: az I. sorban 1 frt, a II. sorban 60 kr, a III.—IV. sorban 40 kr. Elővételi dij nem fizetendő. — Mind a két hangversenyre a bérlők előreváltási joga, az összes szabad, fenntartott és kedvezményes jegyek érvényessége megszünik. A szolgálati és hivatalos jegyek külön fognak megküldetni az illetőknek, valamint a sajtó képviselőinek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A természettudományi társulat** legközelebbi estélye március 11-ikén, szombaton este 6 órakor lesz az egyetem ásványtani intézetében, (Muzeum-körut 4.); ez alkalommal *Lóczy* Lajos egyetemi tanár még egy befejező, harmadik előadást tart a *Balaton*ról. A kiosztott belépő jegyek erre az előadásra is érvényesek.

○ **Dr. Knauz Nándor. Emlékbeszéd. Az „Esztergom-vidéki regészeti és történelmi társulat" 1899.** évi március 5-én tartott közgyülésén felolvasta dr. *Walter* Gyula. Esztergom, 1899. Buzárovits Gusztáv könyvnyomdája. 84 oldal. több képpel.

○ **Az osztják expedicio.** Dr. *Jankó* János az Akadémia termében ma délután érdekes előadást tartott *a Zichy Jenő gróf megbizásából 1898-ban tett osztják expedicióiáról.* Az előadás meghallgatására nagy és diszes közönség — köztük igen sok előkelő uri nő — jelent meg. Az elnöki emelvényt *Erődy* Béla elnök, *Havass* Rezső és *Berecz* Antal alelnökök foglalták el.

Jankó János bevezetőül előadta, hogy azokon a néptelen vidékeken csakis az orosz kormány utasitására müködő orosz hatóságok pártfogásával lehetett utazni. A kellő utasitást nyert előljárók, a Jankó kezében levő *ukáz* hatása folytán mindenütt megadták a kellő támogatást, emberekben és járómüvekben. Leirja az Irtisz folyón való csónakutját, amely idő alatt sokat szenvedett a szunyogoktól. Az osztjákok és tatarok ma már nagyon eloroszosodtak. Az utazás alatt nagyon jól esett neki a pompás tej, ami ott nagyon olcsó. Az eladáskor a tatár és osztják mindig megelégedett a legkisebb árral is, mig az orosz folytonosan zsarolni akart. Nagyon dicséri a derék szolgáját, *Nikifórt*, aki mindig hüségesen viselte magát. Érdekesen adta elő az első találkozását egy osztják menyecskével és annak kis fiával. A gyerkőcnek csokoládé bonbont adott, amivel annyira boldoggá tette, hogy az kifutott a szobából s örömrivalgva mutogatta az ajándékot. A menyecske nagyon meg volt szeppenve, hogy egyedül maradt Jankóval. Végre azonban egy pár szót mégis ki lehetett belőle venni. Jöttek azután csapatosan az osztjákok s meghagyták méretni magukat, de azzal a határozott igérettel, hogy a dologból sem katonasorozás, sem adóemelés nem lesz. Sok kellemetlenséggel és veszedelemmel járt a régi osztják sirok fölbontása, ami nagyon szükséges volt anthropológiai szempontokból. Egy orosz pap fenyegette is Jankót, hogy följelenti.

Vázlatosan fejtegette még a további élményeket s adta elő a tudományos eredményeket és végül köszönetet mondott *Zichy* Jenő grófnak, aki a nagy utazást lehetővé tette. A közönség zajosan megéljenezte az előadót s akinek *Erődy* Béla mondott köszönetet.

○ **Maison rouge.** A Szent Gellért nyomda kiadásában egy francia elbeszélés jelent meg ezen a cimen. Kubinyi Viktor forditotta magyarra s gróf *Majláth* Györgynek ajánlotta. A gróffval együtt összesen három név van a cimlapon, csodálatosképpen éppen csak a legfontosabb hiányzik: — az irója. Pedig ha könyvet vesz a kezébe az ember, arra is kiváncsi, hogy ki irta, nemcsak arra, hogy ki forditotta s hogy melyik nyomdában szedték ki. A könyvnek különben egy forint az ára.

MULATSÁGOK.

)(**A teknikus zenekari est** iránt, melyet március 14-ikén a Royal-szállóban rendeznek a müegyetemi hallgatók, nagy érdeklődés mutatkozik. A müegyetem teljes tanári kara családostól, részben a tudományos egyetem tanári kara és a közélet számos kitünősége megigérte megjelenését. A zenekar *Zerkovitz* Rudolf vezetése mellett nagy buzgalommal készül a hangversenyre. A résztvevő müvészek névsorát legközelebb teszik közzé. A táncrend, mint mindig, ugy az idén is kedves meglepetés lesz a hölgyek számára. Akik tévedésből nem kaptak meghivót, forduljanak a rendezőség irodájához (IV., Muzeum-körut 13., I. emelet 2.), ahol délelőtt 10—1-ig és délután 5—7-ig jegyek is kaphatók.

)(**Jelmezes mulatság.** A Küry Klára védnöksége alatt álló tánckedvelő ifjuság bizottsága március 11-ikén a ferencvárosi polgári kör disztermében nagy jelmezbált rendez.

)(**A kereskedő ifjak társulata** elite-táncestélye, mely e hó 11-én a Royal összes termeiben lesz, előreláthatólag fényesen sikerül. Már eddig számos kereskedelmi notabilitás jelentette be megjelenését a bizottságnak. A zenét a honvéd-zenekar, Bachó személyes vezetése mellett és egyik jeles cigány-zenekar szolgáltatja. Jegyek csak meghivóval válthatók a bálbizottsági irodában: IV. Magyar-utca 3. I. emelet, valamint az estélyen a pénztárnál.

)(**A Budapesti hajósok betegsegélyző és temetkezési egylete** e hónap 11-én, szombaton a Sas-kör disztermében, Irányi-utca 14. sz. zártkörü táncvigalmat rendez.

)(**A budapesti hentes-ipartársulat** sikerült mulatságot tartott ma a Royal-szálló nagytermében. *Forszasz* Gyuláné, *Bittner* Janosné és *Topf* Antalné voltak a bálanyák. Az első négyest 80 pár táncolta.

)(**A gödöllői izraelita ifjuság** e hó 5-én sikerült táncestélyt rendezett az ottan felállitandó *Erzsébet-szobor* javara. A mulatságon ott voltak:

Asszonyok: Baszovics Mórné, Bergsmann Mártonné (Versegyháza), Blau Lászlóné (Vác), Buzsáky Jánosné (Budapest), Diamant Józsefné, Gráf Mártonné, Gold Sámuelné, Gold Ignácné, Goldner Jakabné (Haraszti), Jünker Jakabné (Budapest), Kohn Albertné (Cinkota), Krausz Albertné (Budapest), Mandl Sándorné (Isaszegh), Reich Gézáné (Budapest), Reichner Vilmosné (Haraszti), Spierer Jakabné (Csomád), Spitzer Lajosné, Spitzer Ignácné, Straussler Adolfné, Vámos Adolfné (R.-Keresztur), Volf Jakabné, Weiss Ignácné, Weiss Károlyné, Weiss Márkusné, Filenz Rozália (Haraszti.)

Leányok: Baszovics Erna, Blau Aranka és Gizella (Vác), Filenz Ilonka (Haraszti), Gráf Blanka és Malvin, Goldner Janka (Haraszti), Gyürk Ida (Budapest), Goldstein Gizella (Budapest), Gold Irma, Jonász Ilonka, Junker Leonora (Budapest), Krausz Malvin (Pécs), Kardos Tusika (Budapest), Lichtenstein Matild (Budapest), Mandl Berta (Isaszegh), Rosenberg Janka és Etel, Spierer Emma (Csomád), Spitzer Lenke és Rózsika, Steiner Sarolta, Stern Katica, Weisz Gizike, Weisz Irma.

VIDÉK.

— **(Pestmegye közigazgatási bizottsága)** ma ülést tartott *Beniczky* Ferenc főispán elnöklete alatt. Az ülésen ott voltak: gróf *Szapáry* István v. b. t. t., *Gulner* Gyula, *Földváry* Miklós, *Bossányi* László, *Boross* Pál, *Freysinger* Lajos, *Tahy* Lajos és mások; a főbb tisztviselők közül *Beniczky* Lajos alispán, *Bellaágh* Imre tiszti főügyész, *Fazekas* Gusztáv főjegyző, *Dalmady* Győző árvaszéki elnök stb.

A pénzügyigazgatóság jelentése szerint *egyenes adókban* 441.396 forint 76 krajcár folyt be a mult hónapban, mig tavaly februárban 521.986 forint 11 krajcárt fizettek be, igy tehát az idén 80.589 forint 35 krajcárnyi *csökkenés* mutatkozik.

A közigazgatási bizottságnak a miniszterelnökhöz intézendő évi jelentéséből fölemlitjük a következőket:

A munkástörvény intézkedéseit, amely ellen eleinte nagy ellenszenv mutatkozott a köznép körében, ma már — az előljáróságok és hatóságok fölvilágositó kijelentése után — *teljes megnyugvással fogadják.*

Tahy Iván, a biai járás főszolgabirája, az évi jelentésének során, kimeritően foglalkozik *a borhamisitások* ügyével, előadja, hogy az idevonatkozó rendeletekben milyen módositásokat tartana szükségeseknek.

Érdekes és jellemző, amit a főszolgabiró fölhoz a megokolásában:

Az 1898: XXIII. törvénycikknek és a végrehajtására vonatkozó rendeletnek *sürgős revizióját* mellőzhetetlennek tartja.

Elmondja, hogy a járásába tartozó *Budafok* község egyik fő göcpontja Magyarország borkereskedésének. Öt év óta kiséri figyelemmel a borkereskedők működését s arra a meggyőződésre jutott, hogy alig van olyan borkereskedő, aki a mesterséges borok tilalmazásáról szóló törvény minden intézkedését megtartotta volna. Vagyis, csaknem minden kereskedő hamisitja a bort.

Gulner Gyula és *Noszlopy* Emil nagy elismeréssel szóltak a főszolgabiró alapos jelentéséről s javaslatairól és ajánlottak, hogy a munkálatát, mint a termelő közönséget is érdeklőt, adják ki véleményezés végett a pestmegyei Gazdasági Egyesületnek. Ehhez a bizottság hozzájárult. Fölebbezések elintézése után az ülés véget ért.

SPORT.

*** **Santelli vivóakadémiája.** *Pessina* Károly római vivóakadémiai másodigazgató ma érkezett meg Rómából, vele *Baldi* Pietro (Firenze), dr. *Roffeni* és *Zongheri* Luigi (Bologna). A szombati akadémián résztvesznek: *Gazzera*, *Franceschinis*, *Schiavoni*, *Arlow* vivómesterek, báró *Bothmer* Jenő százados, *Gregurich* Antal, *Ujházy* Ferenc főhadnagy katonai vivómesterek, *Maione*, Santelli segédje s több jeles amatőr. Az akadémia este hét órakor lesz a Vigadóban.

*** **Football-mérkőzés.** A vasárnap délután a csömöri-uti millonnáris versenypályán tartandó nemzetközi Football-mérkőzés elé nagy érdeklődéssel néznek azok, akik az angolok e nemzetközi játékának érdekes és gyors változait már látták. Az érdeklődés most annál nagyobb, mert az ország legerősebb egyetemi sportegylete: a müegyetemi Football-klub mérkőzik a bécsiekkel. A teknikusok trainingjét számos szakértő nagy örömmel szemlélte, mert ugy egyéni ügyességről, mint jó összjátékról tett bizonyságot. A bécsiek is jól felhasználták idejüket. Két héttel ezelőtt Prágában győztek, vasárnap pedig a Challenge Cup másodgyőztesei lettek. A teknikusok a rektort és a tanári kart is meghivták az érdekes mérkőzésre.

*** **Ügető versenyek.** A Magyar Tattersall-egylet ez idei tavaszi meetingjét április 16., 20. és 23-án tartja a városligeti ügetőversenytéren, mikor is a következő futamok kerülnek döntésre: *I. nap. Április 16-án* (vasárnap): I. Kisérleti verseny. 1500 korona. 4000 méter. Kettes fogatok. II. Városligeti dij. 1200 korona. Egyes fogatok sulkiben. 3300 méter. III. Vencsellői dij 1000 korona. Adja gróf Dessewffy Miklós. Egyes fogatok sulkiben. IV. Jukker dij. 3000 korona. Távolság 15 kilométer. Négyes fogatok. V. Nemzetközi dij. 1200 korona. Kettes fogatok. 4000 méter. VI. Fiakker verseny.

II. nap. Április 20-án (csütörtök). I. Elnöki dij. 1000 korona. Egyes fogatok sulkiben. 2500 méter. II. Virgonc dij. 1500 korona. 6000 méter. Kettes fogatok. III. Igazgatósági dij. 1200 korona. Egyes fogatok sulkiben. 4000 méter. IV. Alföldi dij. 1800 korona. 12 kilométer. Kettes fogatok. V. Tattersall dij. 1200 korona. Kettes fogatok. 3600 méter. VI. Fiakker-verseny.

III. nap, április 23-án (vasárnap). I. Belföldi handikap, 1200 korona, 3300 méter. Egyes fogatok sulkiben. II. Választmányi dij. Handicap, 1000 korona. Egyes fogatok sulkiben. 2500 méter. III. Kupiddij. Handikap. 1200 korona. Kettes fogatok. 6000 méter. IV. Szent Gellért-dij. 2700 korona. Négyes fogatok. 15 kilométer. V. Vigasz handikap. 1000 korona. Egyes fogatok sulkiben, 3300 méter. VI. Fiakker verseny.

IV. nap, április 29. **Vándor-dij. Négyes fogatok.** Kb. 40 kilométer az országuton tiszta ügetésben hajtva. Tiszteletdij az elsőnek (ezüst kvadriga k. 5000 korona értékben) és 1500 korona készpénzben; és 500 korona a másodiknak. Indulhatnak bármily származásu lovak.

⁂ **A háromévesek nagy handicapjának** teherközlése ma jelent meg a bécsi Rennkalenderben. A handicapra, melyet a Jockey-Club a Szabad handicap helyett irt ki, némileg pótolja ezt, mert a benevezett 71 ló sulyozása némi tájékozást nyujt arra nézve, hogy vélekedik Ernst György az idei derby-évjárat egyes képviselőinek képességeiről. A teherközlés a következő:

	kg.		kg.
Timár	63	Duca	47
Galifard	62	Mon plaisir	46
Mindegy	58	Esthajnal	46
Iro	57½	Tanagra	46
Brodler	57½	Györgyike	46
Häng Di'an	56½	Bac	46
Szeszély	55½	Forgó	46
Pharao	55	Apród	45½
Boston	55	Swell	45½
Canterbury	54	Castagnette	45
Sándor	54	Kontrás	45
Leader	54	Da Capo	45
Round the corner	53	Cromwell	45
Elektra	52½	Troubadour	45
Remete	52½	Tartuffe	45
Káplár	52½	Fanny	45
Milne	52	Dráva	44½
Scipio	51½	Ladro	44½
Matura	51	P. P. C.	44½
Sandwich	51	Tarna	44½
Killarney	51	Sardelle	44
Berenice	50½	Diomed	44
Isolde	50½	A jour	44
Jaskolko	50½	Csárdás	44
Albatros	50½	Ise	43½
Cassiopeia	50	Intruder	43
The Winnings	49½	Beauharnais	42
Pimasz	49	Tristan	42
Lexl	48½	Bovril	41
Serena	48½	Felonie	39½
Soscha	47½	Cecilie	39
Wanderer	47½	Kynast	39
Balaton	47½	Bluette	39
Simbach	47	A tempo	39
Arod	47½	Junius	39
Alfréd	47		

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A magyar jogászegylet** e hó 11-én, szombaton este 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében teljes ülést tart, melynek tárgya: *Reichard* Zsigmond előadása: *A bünczselekmények osztályozása kriminologikus szempontból.*

§§ **Dietzl felmentése.** Egy éve, hogy a biai főszolgabiró, *Tahy* Iván, váratlanul megjelent *Klein* József budafoki borpincéjében, s ott nem egy hordó mesterséges bort talált. Klein azzal védekezett, hogy ő a bort *Dietzl* Viktor budafoki cégtől vásárolta s ennélfogva a bor jóságáért nem ő, hanem a Dietzl cég felelős. A főszolgabiró a vizsgálat után *Klein* Józsefet 25 forint pénzbüntetésre, *Dietzl* Viktort pedig egy hónapi elzárásra és 200 forint pénzbüntetésre itélte, az előbbit mesterséges borgyártása miatt. Pestmegye alispánja, mint másodfoku kihágási bíróság a főszolgabiró itéletét részben *megváltoztatta* s a Klein Józsefre vonatkozó itéletet jóváhagyta, ellenben *Dietzl* Viktort az ellene emelt vád és következményei alól *felmentette.*

§§ **Egy rendőrkapitány bünpöre.** Nagy feltünést keltett hónapokkal ezelőtt, amikor a pékek gyülést tartottak az Örömvölgy-utcai *Pieber*-féle vendéglőben, hogy az egész gyülést letartóztatta *Krecsányi* Kálmán, VIII. kerületi kapitány. Még mielőtt összejöttek volna a rendőrileg engedélyezett gyülésre a pékek, Krecsányi körülzáratta a Kalvária-téren, az Illés-utcán és a közeli utcákban elhelyezett rendőrcsapatokkal az Örömvölgy-utcát s mindenkit, aki munkáskinézésü ember volt, letartóztatott és az Illés-utcai őrszobába vitetett. Közel száz embert vittek be a rendőrőrszobába. Krecsányi eljárását azzal indokolta, hogy ő neki gyanusaknak tüntek fel a pékek s ezért tartotta szükségesnek a gyülésbe igyekvőket letartóztatni. A letartóztatottak nevében, a kiket még az éj folyamán kieresztettek, bünfenyitő feljelentést tett Krecsányi ellen *Proch* József pékmester, *Schwarcz* Miksa jogász és *Molitorisz* Gyula péksegéd *hivatalos hatalommal való visszaélés, gyülekezési és egyesülési jog megsértése és személyes szabadság megsértése cimén*, dr. *Vázsonyi* Vilmos utján. A bünperben dr. *Kiss* királyi vizsgálóbiró folytatja a vizsgálatot, aki már hetek óta idézi magához a rengeteg tanut, akiket a munkásvezetők beidéztettek. A napokban *Molitorisz* Gyulát, *Proch* Józsefet és *Schwarcz* Miksát hallgatta ki, akik közül Schwarczot Kolozsvárról idéztette meg. Az érdekes bünpörben már a jövő hónapban megtarthatják a végtárgyalást, a mikorra körülbelül 150 tanu lesz együtt, mert a munkások most irják össze a még beidézendő tanukat, akik jelen voltak.

§§ **Fokozatos felelősség.** A szocialisták üldöztetésének idejében *Neumayer* Ede könyvnyomdájából egy magyar és egy németnyelvü röpirat jelent meg *A magyarországi szociáldemokrata párt lapjai pártolóihoz* és *An die Abonnenten und Leser der Volksstimme* cimekkel. Az ügyészség e röpiratokat lefoglaltatta, mert bennük izgatást látott. Mikor a sajtóügyi vizsgálat megindult, a magyar közlemény szerzőjéül *Molnár* Ede munkás jelentkezett. A német közlemény szerzőjét azonban nem sikerült kinyomozni. A sajtótörvénynek a fokozatos felelősségről szóló szakasza értelmében most a kiadót, *Vankó* Károlyt vették elő. De az akkor már Prágában volt. Igy került a sor a nyomdászra, *Neumayer* Edére, akit az ügyészség mint harmadsorban felelőst meg is vádolt. A mai esküdtszéki tárgyaláson tehát egy nyomdász állt az esküdtek előtt a nála készült röpirat miatt. A tárgyalást *Zsitvay* Leó elnök vezette *Czeke* és *Madarassy* szavazóbirákkal. Jegyző dr. *Révy* László. A vádat *Sélley* Barnabás kir. ügyész képviselte, Molnárt dr. *Pollacsek* Sándor, Neumayert dr. *Murányi* Elemér védelmezte. Az esküdtek mindkét vádlottat *nem vétkesnek* mondták ki s a biróság fölmentő ítéletet hozott.

§§ **Egy sötét bün.** Tétény pestmegyei községben a csendőrség letartóztatta *Löwi* Mór ottani földbirtokos ispánjának szép leányát, *Reich* Etelkát, kit az a sulyos vád terhelt, hogy magzatát egy helybeli bábaasszony segélyével megölte. Ugy a leány, mint a bába felett ma ült törvényt a budapesti kir. büntető törvényszék *Bizaglich* József elnöklete alatt. Vádlottak védője, dr. *Kopitl* Miksa ügyvéd, utalva a tanuk vallomására és az előterjesztett orvosszakértői véleményre felmentést kért. A kir. törvényszék elfogadta a védő érvelését és mindkét vádlottat a vád alól felmentette. Az itélet ellen a közvádló felebbezést jelentett be.

§§ **A hétfausi katonaszabaditók.** *Brassóból* táviratozza tudósitónk: A hétfalusi katonaszabaditók bünpörének tárgyalásán legutóbb *Giró Szász* András volt *türkösi* községi birót hallgatták ki, kit azzal vádolnak, hogy *Purcse* Juon helyett egy pupos legényt vezetett a sorozásra, akit aztán nem vettek be. Giró tagadja a vádat. *Urdea* oláh pópa azzal van vádolva, hogy *Boros* Jánosnéval 300 forintot fizettetett azért, hogy *Boros* Jánosné fiát, Györgyöt kiszabaditsa. Azt tanácsolta neki, hogy mondja a községi jegyzőnek, hogy a fia neve nem fordul elő az anyakönyvben. Boros Jánosné és fia ilyen értelemben vallottak, *Urdea* azonban tagadott mindent. *Frates* Toma oláh pópa és *Damokos* István bácsfalusi jegyző vádlottak ügyében *Sulica* Juon azt vallotta, hogy sógora, *Zernesku* János közvetitésével 200 forintot fizetett *Fratesnek*; a pénzt sógora az ő jelenlétében adta át. Igy vallottak *Zernesku* és *Boston* tanuk és *Sulica* Juon anyja is. A vádlottak tagadták a vádat. *Foris* Mihály volt tatrangi biró ellen *Negocsán* Juonné és *Purecse* Juon tanuk azt vallották, hogy pénzt adtak neki katonaszabaditásért. — A mai tárgyaláson a *Foris* Mihály tatrangi biró ellen emelt vádakra nézve *Costea* Zacharia vallja, hogy ő *Forisnál* szolgált és annak rábeszélése folytán Nagyajtán *Coman Neogolescu* Juon helyett a sorozó-bizottság elé állott. Miután az egyik karja hibás, alkalmatlannak nyilvánították. Ugyanakkor *Foris* még *Fiskán Bestea* Demetert is előállitotta Nagyajtán. *Fiskán Bestea* Demeter azt vallja, hogy *Foris* őt Hosszufaluban 70 forintért kiszabaditotta és aztán *Costea* Zachariával együtt Nagyajtára vitte és ott őt *Dregán* János helyett, *Costeát* pedig *Negolescu* helyett előállította s mindketten megszabadultak. Ugyanezt vallotta *Bestea* Demeter anyja, apja, nővére és fivére. *Foris* e vádakat tagadja. Holnap a vád- és védbeszédekre kerül a sor, szombaton lesz a tanácskozás és vasárnap az itéletkihirdetés.

TÁVIRATOK.

London, március 9. A *Times*nak jelentik Pekingből, hogy a kinai kormány azzal a kérdéssel foglalkozik, nem volna-e tanácsos Szanmumot nyilt kikötőnek nyilvánitani, abban a reményben, hogy ezzel megakadályozzák, hogy clasz kőszénállomása legyen.

Sanghaiból jelentik a *Times*nak, hogy a nankingi alkirály táviratilag értesitette a német, angol és amerikai konzulokat, hogy a sanghaii taotájnak csakis azért engedték meg, hogy hivatalában megmaradjon, mert a konzulok azt kivánták, hogy fejezze be a tárgyalásokat. Minthogy azonban nem tudott megegyezésre jutni, utódját utasitották, hogy azonnal vegye át a hivatalos teendőket.

A csehek szervezkedése.

Bécs, március 9. A Bécsben lakó csehek, akiknek száma hetvenezer, mozgalmat inditottak meg szervezkedésükre s már engedelmet kaptak arra, hogy a tizedik kerületben, Hernalsban és a belvárosban három ugynevezett népházat épitsenek.

A párisi nuncius halála.

Páris, március 9. Monsignore *Clari* pápai nuncius ma délelőtt tiz órakor *meghalt.*

Vihar a Fekete-tengeren.

Pétervár, március 9. A *Novoje Vremjának* táviratozzák Szebasztopolból, hogy a Fekete-tengeren a legutóbbi négy napon pusztitott vihar sok szerencsétlenséget okozott. Potinál két angol gőzöst a parthoz vetett a vihar. Egy Konstantinápolyba menő török gőzös is szerencsétlenül járt. Egy Teodóziába menő vitorláshajó legénységével egyetemben elsüllyedt. A kaukázusi hajóstársaság Krin nevü gőzöse erősen megrongálódott.

Katolikusok panaszai Poroszországban.

Berlin, március 9. A porosz képviselőház ma a vallásügyi költségvetést tárgyalta.

Dauzenberg (centrumpárti) panaszkodik a porosz katolikusokkal való ellenséges bánásmód miatt és a minisztériumban katolikus ügyosztály szervezését kivánja.

Bosse kultuszminiszter elismeri, hogy a kulturharcból bizonyos szigor maradt vissza a katolikusokra nézve. A centrum csak tegyen inditványokat. A kormány arra törekszik, hogy a két felekezet között fönntartsa a békét és mind a kettő iránt igazságos legyen. Sajnos nem mozditják elő ezt a törekvését a vatikáni koncilium határozatai. (Ellenmondás a centrumpárton.) Katolikus ügyosztály szervezése lehetetlen. Ez csak zavarná az egyetértést. A vallásoktatást illetőleg az a véleménye, hogy meg kell akadályozni a butitás visszatérését. A vallás nem magánügy, hanem közügy. (Helyeslés.)

Adóreform Bajorországban.

München, március 9. A képviselőház 114 szavazattal 29 ellenében elfogadta az egész iparadó-törvényt, ugy hogy most már az adóreformra vonatkozó összes törvényeket megszavazták.

Az angol tengerészet.

London, március 9. (Alsóház.) A tengerészeti költségvetés folytatólagos tárgyalásánál *Goschen*, az admiralitás első lordja kijelentette, hogy Vej-Haj-Vejt másodrendü flotta-bázissá szándékoznak tenni. A szandékolt kotrással Vej-Haj-Vej értékes horgonyzó helylyé válik és igen nagyfontosságu lesz a khinai vizeken való hajózásra nézve. Azt javasolja, hogy a hajóhad legénységét 4250 emberrel szaporitsák és akkor a tényleges állomány 110.640 ember lenne. Az uj hajóépitkezések jövő pénzügyi évi tervét más hatalmak terveinek megfontolása után készitették. Ő is tanulmányozta azokat a terveket, de a tanulmány nem volt megnyugtató. Hat hatalomnak, ugymint Oroszországnak, Franciaországnak, az Egyesült Államoknak, Olaszországnak, Németországnak és Japánnak most összesen 685.000 tonnás hajói vannak épülőben és összesen 225.000 tonnás uj hajókat szándékoznak épittetni. Az uj terv a mult évi kizárásával két páncélos hajót, két páncélozott cirkáló hajót és három kisebb cirkálóhajót ölel fel, ez utóbbiak különös gyorsaságnak lesznek. Az uj tervre a jövő pénzügyi évben szükséges hitel egy fél millió fontot tesz ki. A költségvetés egész összege 26,594.000 font, vagyis 2,016.000 fonttal több, mint a mult évi volt. A költségvetés — végzi beszédét a szónok — egyszerüen egy békeszerető és elszánt nemzet érzelmeinek megtestesülése. (Tetszés.)

London, március 9. A *Times* jelentése szerint *az angol hajóhad* 1899/1900. évi költségvetési előirányzata körülbelül *3 millió fontnyi emelkedést* mutat az előző évhez képest. A kormány közel 28 millió font megszavazását fogja kérni a parlamenttől. A jelenlegi tényleges létszámot 4000—5000 fővel akarják szaporitani, de az uj hitel nagyobb részét hajók épitésére szántják.

A touloni merénylet.

Páris, március 9. A *Galous* touloni levelezője a touloni melinitraktár őre ellen tegnap intézet merényletet *gyerekcsinynek* mondja.

Az olasz kamara.

Róma, március 9. A *kamara* mai ülésén névszerinti szavazás utján 200 szavazattal 47 ellenében elhatározta a második olvasását ama törvényjavaslatnak, amely bizonyos közszolgálati ágak személyzetének katonai szervezéséről szól.

Erre hosszabb élénk vita fejlődött ki ama kérdés fölött, hogy a törvényjavaslat tárgyalására kiküldendő bizottságot a kamara osztályai választják-e, vagy az elnök nevezze ki, avagy pedig a politikai törvényjavaslatok tárgyalására kiküldött bizottsághoz utasitsák-e törvényjavaslatot.

Ez utóbbi inditvány felett megejtett szavazásnál kitünt, hogy a ház határozatképtelen, minél fogva a szavazást holnapra halasztották.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 9. A *Wiener Bankverein* 1898-iki mérlege 3,452.365 forintnyi tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 3,370.232 forintnyi nyereséggel szemben. Az igazgatótanács elhatározta, hogy összesen 15 forintos osztalék fizetését fogja javasolni.

Berlin, március 9. A birodalmi bank 1898. évi osztalékát 8·51%-ban állapitották meg. A bank mai közgyülésén a központi bizottság valamennyi kilépő tagját ujra megválasztották.

Berlin, március 9. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék 100,50. Magyar koronajáradék 97,90.

Osztrák hitelrészvény 250.50. Osztrák-magyar államvasut 153.75. Déli vasut 30.10. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, március 9. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 230.50. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut 30.10. Magyar aranyjáradék —.— Magyar koronajáradék —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. Osztrák ezüstjáradék —.—. Osztrák papirjáradék —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Olasz járadék 95.—. Diskontó-bank 198.90. Laura-kohó —.—. Harpeni —.—. Csöndes.

New York, március 9. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* márciusra 82²/₈, májusra 75—, juliusra 75.⁶/₈. *Tengeri* májusra 40⁶/₈.

Chicago, március 9. *Buza* márciusra 70⁸/₈. *Tengeri* májusra 36⁵/₈.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közlöttekneк sem tartalmáért, sem alakjáér nem felelős a szerkesztőség.)

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak Neunkirchenben Alsó-Ausztria, a **rheumatismus** és **arthritis** elleni **vértisztitó tea** feltalálójának.

Vértisztitó köszvény és rheumánál.

Midőn itt a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt azért, mivel először is kötelességemnek tartom, hogy Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben, legforróbb köszönetemet fejezzem ki azon szolgálataiért, melyeket vértisztitó teájával fájdalmas rheumás szenvedéseim csillapitására tett, továbbá azért is, hogy mások, kik szintén e bajban szenvednek, e kitünő teára soraim által figyelmessé legyenek. Nem vagyok képes azokat az iszonyu szenvedéseket, melyeket három éven át a legesekélyebb időváltozás alkalmával tagjaimban éreztem, leirni, melyektől sem semmiféle orvosság, sem a Bécs mellett levő Baden kénes fürdői megszabaditani nem birtak. Almatlanul hánykolódtam ágyamban egész éjeken át, étvágyam mind rosszabb lett, külsőm teljesen megváltozott, testi erőm is egészen megfogyott. Fentnevezett tea 4 heti használata után szenvedéseim teljesen megszüntek és most is jól érzem magamat, pedig 6 hete, hogy a tea használatát beszüntettem. Meg vagyok győződve, hogy mindenki, aki hasonló bajban e teát használni fogja, Wilhelm Ferenc urat, e tea feltalálóját áldani fogja, épp ugy mint én.

Kitünő tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófné
alezredes neje.

Főraktár: Wilhelm Ferenc gyógyszerésznél, Neunkirchenben A.-Ausztria.

Egy csomag ára 1 frt, 8 adagra osztva.

Kapható **Budapesten:** Török József gyógysz. Király-u. 12. Petri Ottó gyógysz. Váci-körut 17. Thallmayer és Seitz. Kochmeister Fr. utódai. Neruda N. **Bécsben:** cs és kir. udv. gyógyszertár. **Berlinben:** Schering's Grüne Apotheke. Chaussee str. 19. **Münchenben:** Dr. Bedall, Thal 13. Vidéken minden jobb nevü gyógyszertárban és drogua-üzletben.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Székelyek. Az önök kérdésére egy egyéni véleménynyel felelünk. Egy kitünő magyar analitikusnak a következő a fölfogása ebben a dologban. Háromféle féltékenység van: sziv-féltékenység, fej-féltékenység és érzéki féltékenység. Az első a legnemesebb a három között és lényeges kiegészitő része, sokszor ismérve a szerelemnek. Igazi szerelem nem is képzelhető a sziv féltékenysége nélkül. A második az ész féltékenysége, például: X-nek van szeretője, akit azonban már megunt. Nem szereti, feléje se néz. De ha neszét veszi annak, hogy valaki legyeskedik körülötte, féltékeny. Bántja az önérzetét az, hogy az ő szeretőjét elkaparitják tőle. A harmadik az érzéki féltékenység: semmi köze se a szerelemhez, se az önérzethez. A legrútabb mind között. — Végül, ami a férfiakat illeti, azok azért látszanak féltékenyebbeknek a nőknél, mert a nők ügyesebben, hosszasabban és nagyobb raffinériával tudják féltékenyekké tenni a férfiakat, mint azok őket.

68.903. A testületileg történt tisztelgés hivatalos aktus, mely a társadalmi érintkezést célzó látogatással nem keverhető össze. A lakásán tett látogatást vissza kell adni.

M. h. 1. Ajánljuk: Coursier Francia és magyar beszélgetések és társalgás kézikönyve. Ára 1 forint 20 krajcár. Mellé dr. *Zilahy* Pál Kis francia tolmácsát (50 krajcár). Megszerezheti mind a két könyvet lapunk kiadóhivatalában is. 2. Jó volna, ha szobájában még valaki aludnék. Szobatársát pedig kérje föl, hogy valahányszor álmában beszélni hallja, keltse föl. Ilyen módon előbb-utóbb leszokhatik az álomban való beszélésről.

Jolán. *Budapest.* Az határozottan illetlen.

Diana. 1. A felől a hölgy felől, aki ok nélkül állandóan rágalmaz egy fiatal lányt, mindenkinek ugyanegy véleménye van: az, hogy rágalmazó. Hogy neki is van felnőtt lánya, ez enyhitő körülmény. A mamák némely esetben oly naivák, hogy minden lányt befeketitenek, csak azért, hogy az övék fehér maradjon. Nincs lány, akiről még valaki rosszat ne mondott volna. Legyen nyugodt, s ne adjon semmit arra, amit felnőtt-lányos mamák hiresztelnek. Ismerjük már ezt. 2. Fiatal lánynak ugyan miért ne illenék pongyolát viselni? Csak nagyon asszonyos ne legyen. Sétára azonban nem éppen elfogadott toalett a pongyola. 3. Glicerinnel kenje be lefekvés előtt a kezét. A haját igen könnyen szőkére festheti, ha ugyan nem fél attól, hogy egészen megkopaszodik a minden esetben ártalmas szertől. Gondolja meg, hogy jobb ma barnának lenni, mint holnap kopasznak.

B. B. A legnagyobb baj a dologban, hogy szerencsétlen barátja már 17 éves. A kereskedelmi akadémián fennálló egyéves tanfolyam azok számára való, akik a gimnázium, vagy reáliskola 8 osztályát sikeresen elvégezték; az egyévi önkéntességre képesitő vizsga letétele e tanfolyam felvételére nem jogosit, minthogy 4—5 hónap alatt nem lehet 8 év tanulmányait elvégezni. Egy év alatt 4 középiskolai osztályból vizsgázni ma már nem lehet; de a miniszter a fennforgó kivételes esetben engedélyt adhat arra, hogy egy év alatt két osztályt végezhessen. Ilyen módon két év alatt befejezheti az illető a kereskedelmi iskolába megkivánt középiskolai négy osztályt és még három év mulva megszerezheti a kereskedelmi iskola érettségi bizonyitványát.

Fóthi 18. 1. Az udvarlója — ez esetben quasi jegyese — virágja mellé föltüzhet a kisasszony más virágot is, ha akar. 2. Ha egy hölgy valakitől virágot csak elfogad, de föl nem tüzi, ez elég tisztelet. 3. Sem üzleti érdek, sem semminemü más dolog nem kötelezheti a lányt arra, hogy olyasvalakinek a virágját tüzze föl, akinek a virágját nem akarja föltüzni. 4. Ha az udvarlója megkéri, hogy más virágot ne viseljen, s ő mégis visel, ez kellemetlen, de nem baj. 5. Senkire se tartozik tekintettel lenni.

Á. P. *Budapest.* A bankhivatalnoki álláshoz mindenütt megkövetelik már a kereskedelmi iskola sikeres befejezését. A kereskedelmi iskola tanulmányait nagyon bajos, majdnem lehetetlen magánuton elsajátitani.

Rózsika. *Miskolc.* 1. A kérdezett cim: Váci-utca 5. Cégeket nem ajánlunk e rovatban. 2. Bálteremben a fiatalabb hölgyek nem csókolnak kezet a bemutatáskor a bálanyáknak, csak meghajtják magukat. 3. Ez az eset nem is annyira bosszantó, mint inkább mulatságos. A pénzre tessék keresztet vetni, az biz odaveszett menthetetlenül. Különben ez az összeg még nem is sok azért, hogy megszabadult az illetőtől örökre.

F. K. *66. szám. Budapest.* Levélben semmi esetre sem szabad; meg kell várni, mig találkozik vele s akkor gratulálhat. Nem baj, ha későn.

R. M. *Ó-Becse.* Igen helyes elv a felekezeti iskolákban, hogy mindenki vagyoni állapotához képest fizeti gyermeke tandiját. Csak is ilyen módon tudja sok hitközség szegénysorsu tagjainak gyermekeit tandijmentességben részesiteni. Amig tehát egyáltalán tandij van a felekezeti iskolákban, a felpanaszolt esetben mi sérelmet egyáltalán nem látunk. Egyébként tandij kivetése az iskolafenntartó felekezet autonom joga, amelyen még a miniszterium sem változtathat.

Th. Mariska. 1. Georg Brandes zsidó vallásu. 2. Hermann Bahrtól érdemes olvasni, de nem nagyon sokat. Daudettől érdemesebb, Ibsentől is. Körülbelül ugy áll a dolog, hogy vannak jobb irók is, mint Hermann Bahr. Fiatal lányoknak éppen nem ajánlatos. 3. Hogy Kirnegaardtól mi van németre leforditva, azt nem tudjuk. Az ilyesminek a megtudásához hetekig kellene levelezni német kiadókkal.

X. Y. *Kolozsvár.* Kérjük, fejezze ki magát kissé világosabban; nem tudjuk milyen miniszteriumi állásokra gondol.

Utca. Nagyon téved, ha azt hiszi, hogy az *ucca* rosszul van igy irva. Mint a kutatások bebizonyitották, az *utca* nem az *ut* röviditése, hanem az *ulica* szláv szóból származik. A legeslegujabb, a tudósok által elfogadott és sokak által már használt irásmód az *ucca*.

Rónai. Nem közölhető.

Előfizető. *Szabadkán.* Segédei utján, hivatkozással a korábbi esetekre, meg kell tagadnia a lovagias elégtételt.

B. P. Nagyobb gonddal sziveskedjék megcsinálni valamit s azt küldje el nekünk. Ez csak nagyjából van kifaragva, az ilyes tárgynál pedig nagyon fontosak a finom részletek, mert azok teszik elfogadhatóvá az egészet. Kéziratát eltettük. Ugyanez a mondanivalónk *A rab családja* cimü tárcára is.

Egy előfizető. Piros-fehér-zöld a magyar nemzeti lobogó szine, zöld-fehér-piros az olaszé.

Szőke bakfis. Nagy sajnálatunkra mi se tudjuk, hogy ki volt az *anzix*-kártyák föltalálója. Fiatal lány küldhet képes levelezőlapot fiatal embernek, ha mint gyüjtő küldi.

74996. Bajos a rokonságon eligazodni ugy, amint ön azt megjelöli. A törvény kimondja, hogy testvérek nem köthetnek házasságot egymással, következőleg ikertestvérek sem. Testvéreknél nem tesz különbséget, hogy mindkét szülőjük, avagy csak az egyik közös. Az utóbbi vérszerinti kapcsolatban álló testvérek gyermekei éppen ugy csupán igazságügyminiszteri engedélylyel kelhetnek egybe, mintha az unokatestvérek szülei közös szülőktől származtak. Ellenben a mostohaszülő testvérének gyermekei és házastársának korábbi házasságából származó, tehát mostoha-gyermekei között nincs házassági akadály. A természettudósok a vér szerinti rokonok házasságát ellenzik.

Sz. K. *Szeged.* Kérdésére már válaszoltunk lapunk e hónap 7-iki számában.

B. A. *Besztercebánya.* Csak küldje be a kéziratot. Ábrányi Emil fogja elolvasni.

P. J. *Budapest.* Talentumos munka, de nem elég érdekes történet. Nincs meg benne az, amiért valamit *meg kell* irni. Olyan dolgot küldjön, aminek a megirását nagyon fontosnak, szükségesnek találta. Abban meglesz az a bizonyos *valami*. A kézirat rendelkezésére áll, kisebb igényü lapnál elhelyezheti.

K. J. A mi álláspontunk az, ami az ön által kifogásolt ujdonságban meg volt irva. Önnek nem sikerült meggyőzni bennünket arról, hogy nincs igazunk. Az egészen kis gyereket nem lehet *egyszerre* kiragadni a megszokott életmódjából, hanem csak fokozatosan s ezért tartjuk mi lelketlenségnek azt, ha az első elemi osztályba járó gyerek az iskolában ugyanolyan elbánásban részesül, mint az, aki már évek óta beleszokott az iskola rendjébe. Azok az okok — söprés, szellőztetés és a többi — mellékesek. Fő a gyerek!

Dialog. 1. A darab azért maradt le a müsorról, mert a pénztárnak panasza volt reá. Viszont a repertoár ujabb darabjai azért szerepelnek olyan sürün a szinlapon, mert a kassza meg van velük elégedve. 2. Azokat a verseket képzelt figurához irta Arany János. 3. A Molnár—Sváb-féle monológgyüjteményben nemsokára dialogok is lesznek. Azok közül méltóztassék válogatni.

Mártha. Hogy valami az életből van meritve, az még nem elég ok a közlésre. Az életben sok olyan dolog történik, amit nem érdemes megirni. Ez a novella is olyas valami.

Kis rajongó. *Szeged.* Minél nagyobb képet ad, annál jobb. Az előlapjára irjon. A szöveg jó. A ruha akármilyen lehet.

Beküldött versek tisztelt szerzőit kérjük, sziveskedjenek türelemmel lenni. Időről-időre közös üzenetben mondunk véleményt róluk.

B. B. *Pádé.* Mintákkal vagy a nélkül olyanformán megrendeléseket gyüjteni szabad.

U. S. *Nyustya.* Emmerling Adolf, Magyar-utca 12. — **V. G.** *Grác.* Köszönjük szives ajánlatát, de van Grácban rendes tudósitónk. — **58625.** *Kisbér.* Sörből a nagykereskedő kevesebbet mint huszonöt litert nem adhat el. — **Sz. A.** *Szolnok.* Frakkhoz nem viselnek vadgalambszinü nadrágot. — **Erőskötő.** *k. l.* jel alatt *Kreutzer* Lipót ir lapunkba. — **Józsa.** *Budapest.* 1. Salamon Ödönnek a kérdezett munkája *A hosszu ruha* cimen megjelent *Molnár* Ferenc és *Sváb* Tivadar Monolog-tárában. Megrendelheti tizetnöt krajcárért a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában. 2. A körben olyanok gyakorolják magukat, akik beszélnek franciául. 3. Józan szerelmesek; Kocsin és gyalog.

Sorsjegyek.

Ujságiró-sorsjegyek és Osztálysorsjegyekre vonatkozó kérdezősködésekre legközelebb válaszolunk. Annyi kérdést kaptunk az utóbbi napokban ebben a két dologban, hogy valamennyit a legjobb akarattal sem intézhettük el máig. Különben megemlitjük, hogy az Ujságiró-sorsjáték kezelősége (Kossuth Lajos-utca) két krajcár bélyeg beküldése ellenében, bárkinek megküldi a sorsolás hivatalos jegyzékét.

B. E. *Beremend*, **B. H.** *Kaposvár.* Kérdéseikre válaszoltunk március 7-iki, keddi számunkban. Sorsjegyeik különben nem nyertek. — **K. D.** *Bakony.* 5352—073. számu Jószív-sorsjegye 2 forintot nyert. — **V. B.** *Ungvár.* Sorsjegye nem nyert, mai értéke 9 forint, osztrák felülbélyegzéssel 11 forint 50 krajcár. — **77.471. W. D.** *Kőrösladány.* A Jószív-sorsjegyek huzása május 15-ikén lesz, február 15-ikén nem volt. — **Sz. J.** *Mócs.* A huzást elhalasztották. — **Székelyhid.** Látni kellene a sorsjegyet, igy nem értjük meg a kérdését.

V. *Budapest.* — **Nagyváradi kivánosi.** — **K. Gy.** — **N. A.** *Hatvan.* — **M. K.** *Keszthely.* — **F. L.** *Mohács.* — **S. N.** *Beregszász.* — **B. A.** *Dávod.* — **A. J.** *Nasvár.* — **77.435. számu előfizető.** — **J. J.** *Szentes.* — **Sz. P.** *Arad.* — **B. K.** *Torda.* — **H. V.** — **S. D.** *Kisháza.* — **G. K.** *Daruvár.* — **K. P.** *Poltár.* — **F. F.** *Hőgyész.* — **Gy. S.** *Sár-Szent-Lőrinc.* — **Hirsch V.** — **Y. K.** *Priol. Szent-Iván.* — **B. Gy.** *Budapest.* **F. Gy.** — **B. A.** *Rutka.* — **W. D.** *Veszprém.* — **K. B.** *Verbász.* — **R. D.** *Szobránc. Sorsjegyeik nem nyertek.*

KÜLÖNFÉLÉK.

Ne nézd, ne nézd . . .

Ne nézd, ne nézd föntt a magasban
Azt a bűbájos csillagot,
Jövel, tavasz van, szedj virágot,
Élvezd a rózsaillatot!

Nem úgy van az föntt a magasban,
Mint elhazudja a sugár, —
Élettelen, kihalt világ az,
Élettelen, sötét, sivár . . .

Rövid az élet üdve, kéje,
Ne tépelődj hát oly soká:
Másképp találnál üdvözülni,
A mint azt lelked álmodá.

Tóth Béla.

+ **Rengő házak.** Az amerikai építészek csak tervezik, csak építik a tizenöt-husz emeletes házakat és nem törődnek azzal, hogy ezeknek a „felhőkotrók"-nak a lakóit a földrengés állandó veszedelmének teszik ki. Főképp a felső régiókban lakókat. Chicagóban különösen az utóbbi időkben volt alkalmuk a magasban élő partájoknak megismerkedni az ilyen földrengésekkel. Erős szél járt, óránkint nyolcvan kilométeres sebességgel, s ez a szél egy kicsit megrázta a nagy házakat. Az ingaórák megállottak s az emberek nagyon aggódtak a falak szilárdsága tekintetében. S a mellett az a szél még nem is volt orkánnak mondható, mert a meteorológiai intézetek skálájában a legnagyobb fok a százötven kilométer sebességü szél. Chicagóra egyébként szabadon törnek rá a Michigan-tó felől a szelek. Különösen érezte a „földrengést" a husz emeletes, nyolcvan méter magas szabadkőmüves templom. Ennek az épület-óriásnak az ingásait tiz centiméterre becsülték, ami azt jelenti, hogy az egyes tárgyak a szobákban állandóan tiz centiméterre tolódtak ide-oda. Az Egyesült-Államok vizrajzi hivatalának az ingaórája ennek az épületnek a legutolsó emeletén többször is megállott s már rá is jöttek arra, hogy az ingaórát nem is használhatják ilyen magasságban. Már tizenhét emeletes házakban az egyes emeletek szerint 4·6—11 milliméteres ingásokat csak nehezen állapithattak meg. Az éghez közel álló chicagói lakosok most már csak azért fohászkodnak, hogy valami becsületes cikton ne látogassa meg őket.

*

+ **Az „agyagorvos."** A hanyatló század utolsó évtizedeiben egymásután tünnek fel csodásnál csodásabb gyógyitó módok. Majd meleg vizzel, majd hidegvizzel gyógyitják a betegségeket. Emlékezzünk csak vissza, milyen feltünést keltett s mennyi támadásra adott okot a wörishofeni tudós plébánosnak, *Kneipp* paternek hires hidegvizgyógyitó módja. Ez a gyógyitó mód azóta az egész világon elterjedt, millió és millió hivet szerzett magának. Most ismét egy uj gyógyitó módról adnak hirt a külföldi lapok. Feltalálója és buzgó apostola ugyancsak egyházi férfi, a Düsseldorf mellett lévő Regelen helységnek Felke nevü papja. Ő az emberiség minden nyavalyáját agyaggal akarja gyógyitani. Mint sok csudaorvos ő is ugy tett eleinte hirnévre szert, hogy kuruzslással vádolva a törvényszék kénytelen volt őt többször fölmenteni. Amióta ez eleinte csak szükebb körben, de lassanként az egész vidéken köztudomásu lett, a repeleni vicinális csak ugy önti magából a Felke ur segitségét áhitozó betegeket. Csodálatos, hogy többnyire a szép nem keresi föl a jeles egyházi férfiut, akinek mindenre csak ez a tanácsa:

— Agyaggal bekenni a testet és mezitelenül sétálgatni.

*

+ **A legkellemetlenebb „éljen."** A legtöbb esetben az alattvalóknak sokkal kényelmesebb az állásuk, mint az uralkodóké. Egy bizonyos indiai fejedelemnek az alattvalói azonban föltétlen hátrányban vannak az uralkodójukkal szemben. Mert a fejedelmüknek a teljes cime ez:

Ő királyi felsége Todjul Mahsul Bindjatillerhillhanan Siradjul Mulki Amiraddin Iskander Munuwurassadik Wahuwaminaladilin Sjah Patra Ajanhar Ras'id Hinkfang Sudibdja, Ternate szultánja.

De ez még nem volna baj, hanem az már kellemetlen, hogy valahányszor az alattvalók megéljenzik a szultánjukat, hibátlanul el kell kiáltaniok a nevét is. Aki csak egy hibát is követ el ezenközben, azt irgalmatlanul lecsukják. Ezek az alattvalók ugyancsak nem siethetnek az éljenzéssel.

*

+ **Cilinder az ideggyógyászatban.** Mennél inkább terjed az idegesség divata, annál több gyógyszert fedeznek föl az orvosok az idegesség ellen. Közönséges orvosszerekkel természetesen nem lehet föltünést kelteni, hát mennél különösebbekről kell gondoskodni, hogy a fölfedezés valami kis hirnevet eredményezzen. Egy berlini orvosi szaklap irja, hogy *Lime* Reniev dán orvos most uj szert fedezett föl az idegesség gyógyitására. A gyógyszer különös, állitólag azonban már tizenkét beteg gyógyult meg a használata után. Az ideges betegnek egy sima cilinderkalapot ad Lime a kezébe, amelyet föl kell borzolnia. Az idegesek eleinte összerázkódnak, szemeik kidüllednek, — pár órai borzolgatás után azonban már a legnagyobb nyugodtsággal teszik tönkre a szerencsétlen sorsra juttatott cilindert. Ezt a procedurát két, három napig egymásután ismételtette Lime és tizenkét betege teljesen kigyógyult. A berlini szaklap hozzáteszi, hogy föltéve, ha be is vált Lime kisérlete, ez nem bizonyit a cilinder fölborzolásának a gyógyitóereje mellett, csak azt mutatja, hogy az idegesekre nagy hatása van az autoszuggesztiónak.

*

+ **Szórakozott szellemóriások.** Budé, akit Erasmus „Franciaország csudájának" nevezett el, elég szórakozott volt. Egy napon beront a dolgozószobájába egy szolga és lelkendezve jelenti, hogy ég a ház.

— Mondd ezt a feleségemnek — szólott Budé föl sem tekintve a munkájából — hisz tudod, hogy nem avatkozom bele a háztartásba.

De La Fontaine, a hires meseiró sem maradt hátra szórakozottság dolgában. Az már határos volt néha a hülyeséggel. Egyszer a fiának, aki távol idegenben nevelkedett, s akit már rég nem látott, találkozót adott egy városban. Miután jó néhány óráig elmulatott gyermekével, akit nem ismert meg, örömmel mondotta a körülötte lévőknek, hogy milyen jó szinben van az a fiatalember.

— De hiszen az az ön fia — mondották neki, mire ő még mindig révedezve igy szólott:

— Ugy, ugy, az is csinos fiu.

Sully, IV. Henrik hires minisztere, az volt még csak szórakozott. Egy őszi napon azt hajtogatta, hogy roppant hideg van, pedig éppenséggel nem volt hideg. Végül kisült, hogy csak a felöltője van rajta, a többi ruháját teljesen elfelejtette felölteni.

*

+ **A szerény király.** II. Oszkár svéd királyról beszéli el egy öreg tanitó a következő történetkét: Marstrand fürdőben a király gyakran megfordult s egyszer meglátogatta az ő iskoláját is. Éppen a történetet magyarázta és beszélt a Gusztáv Adolf korabeli nagy férfiakról. Persze, amikor a kiváló vendég megjelent, rögtön feledtetni kezdte a gyermekeket, akiknek nyilt arcában, merész szavában a király nagy örömét lelte. Egyszer csak ezt kérdezni az osztálytól:

— Nos gyermekeim, meg tudnátok nekem mondani, hogy kik voltak a legnagyobb svéd királyok?

Abban a pillanatban a levegőbe emelkedtek a gyermekujjak és kórusban peregtek a nyelvecskék:

— Wasa Gusztáv, Nagy Gusztáv Adolf és XII. Károly!

— Nagyon szép, — mondotta a király, — de lássuk csak, az a kis szőke ott a sarokban biztosan tud még egy nagy uralkodót mondani.

És rámutatott egy kis lánykára, akinek csak kevéssel azelőtt sugott valamit halkan a tanitó.

— Tehát kis lányom, — szólott a király, — melyik királyt sorozod még a nagy uralkodókhoz?

— II. Oszkárt — felelte a kis lány szepegve.

— Ugy? És ugyan micsoda nagy dolgot mivelt II. Oszkár? — kérdezte most már az ősz király mosolyogva.

REGÉNY.

Jour-fixe kisasszony.

(20) — REGÉNY. —

Irta: **MOLNÁR FERENC.**

Elza nem is gondolkozott a feleleten. Sóhajtott:

— Én is.

Csönd lett. Most hirtelen Vermesre gondoltak mind a ketten, s oly biztosan megérezték, hogy egy volt a gondolatuk, hogy a kis lány csak ránézett a nagyra, mondván:

— Ahhoz?

Amire Elza a kétségbeesés léhaságával, vállat vonva mondta:

— Ahhoz. Ikszhez. Vagy talán Ipszilonhoz..

Kissé kellemetlen volt, hogy a másik szobából tisztán behallatszott a mama meg a papa veszekedése. Kártyáról volt szó.

Manci egy magot tett a hamutartóba.

— Mi az? — kérdezte Elza.

— Jesszus, — ijedezett a szőke gyerek — észre se vettem . . . Egy aszalt szilva volt itt . . .

— Megette?

— Meg.

XIV.

Jöttek, sugaras illatszárnyon, az első tavaszi napok. Még az aszfalt alól is fölbuzgott a föld ébredése, valami kellemes, édes langyos szag csapta meg az embert az utcán. Az ablakok most már nyitva maradtak egy-két órára takarítás nélkül is. Elza az ablakhoz vonszolt egy karosszéket, belcült, a fejét hátravetette és lecsukott szemmel élvezte, ahogy a gerjesztő csiráktól terhes levegő járja a tüdeiét. Mintha mindiárt az ereibe is átment volna, ugy buzgott föl benne egyszerre az élet után való vágy. Ebben a tavaszi fölbuzdulásban megérezte, hogy szép, végigsimitotta arcát, álla alá tette a kezét vánkosnak, gyönyörködött magamagában.

A szomszéd szobában már egy óra óta tanácskozott a papa a mamával. Az öreg Brandt nagyon sokat veszitett a kártyán, s ahogy Elza a társalgásból, a hangulatból kivette, nagy a baj. Az öreg ember valósággal gyerekesen gyáva lett, amikor az egyetlen talaj, amin mozogni tudott: a pénz, inogni kezdett alatta. Mohó érdeklődéssel hallgatta mindenkinek a tanácsát, de tenni semmit sem tudott. Ezuttal igazán pénz kellett volna, ajándékba vagy kölcsön, de pénz, sok pénz.

Benn tanácskoztak, és Elza azon igyekezett, hogy ne halljon meg semmit a beszédükből. Nagyon érzékeny lett. Valahonnan messziről harangszó rezgett át a Dunán, bongó, édes reszketéssel, szinte érezni lehetett, hogy a kocsizajt kikerülve a házak fölött lendül tova a tavaszba. Könnyeket érzett a szemében, maga se tudta, miért. Kettytől nem irigyelte a boldogságát, Miklós képe pedig lelkének legmélyebb rétegeire szállt. Előre tudta, hogy haláláig szeretni fogja ezt az embert. Most már bizonyos volt, hogy neki más lesz a férje, Miklósnak más a felesége. Illuziókról tehát szó se lehetett. Csak előre tudta, hogy most lép be életének abba a fölvonásába, amelyen át gyakran fog föltolakodni a fölszinre ez az ember, akit a lelke mélyére temetett. De megmarad benne és sohse fogja keserü váddal illetni. Most értette csak, hogy mi az, amikor esős őszi napokon asszonyok elnéznek az esőfátyol mögé és hallgatnak, néha könnyeznek. Az a sok asszony mind összevéve egy nagy temető, mindenikbe van temetve egy kép. Valami rossz, haszontalan fiu, aki megbántotta őket, de akit szerettek. A korai szerelmek minden édessége ott reszket örökkön az ő lelkükben és szomoru őszi napokon, avagy a zsendülő tavasz jöttével följárnak az ő holtjaik, helyet kérnek szivük világában. Még akkor is rakoncátlankodnak, zsarnokokként viselkednek. „Sirj!" — parancsolják az asszonynak, s annak oly jól esik egy-két könny. Elvesztett utakon át jönnek vissza, s magukkal hozzák az emlékeket. Érzik, hogy ők az urak, s ezzel visszaélnek. Csupa kép, testetlen árny, de mind erősebb, mint akármelyik élő. Az ő pártjukon van a mult, a boldogság, a szerelem. S ha ilyenkor a férj vagy a szerető megjelenik, átöleli az asszonyt, s kérdi tőle:

— Miért oly szomoru, édes?

A szemek lecsukódnak, az emlék indul, nagy szerelmes csókkal bucsuzik tőle a lélek. A gondolat visszamegy a multba, az asszony egyet sóhajt, talán a szemét is megtörli, s vidáman szól:

— Mit kérdezett, édes?

Elza tudta, hogy Miklós az ő lelkének a multja. Érezte, hogy ezért becses lesz előtte egész éltén át. Ilyenkor annyira különválik a személy a képétől, hogy az ember szinte örül, mondván: „Nini, te másik lány, aki nőül mégy hozzá, meg vagy csalva! Ő itt maradt, az enyém mindhalálig." — Ezek a megbocsátás pillanatai. „Végy el mást, hiábavaló erőlködés. Itt vagy, itt maradsz."

Lelki világa mind csöndesebb, nyugodtabb lett. Most, hogy Miklóst igy magába zárta, csodálatos közönyt érzett a való dolgok lefolyása iránt. A legkisebb gond se bántotta, ha arra gondolt, hogy más lesz a férje. Talán az is hozzájárult ehhez, hogy már változtatni ugy se lehetett a dolgon.

Hogy elmélázott az aranysugáros tavaszi délutánba, észre se vette Vermest. Az ügyvéd bejött a szobába, s természetesen lábujjhegyen ment Elzáig, sőt roppant örült ennek a romantikus megjelenésnek. Aztán igen csöndesen, hogy a hangulatot ne zavarja, megszólalt:

— Jó napot, Elza.

A lány visszafordult. Furcsának találta ezt az őrzést, de igazán örült most, hogy ez a férfi itt megjelent. Összeillett ebben a pillanatban az ő megbántott, dacos lelkével ez a hajlékony gyvag, ez az engedelmes szolga, mondjuk egy-

Csakhogy a pici hölgy történettudományának most már vége volt. Pipacs-pirosan hebegte végre:

— Nem tudom, kérem.

A király pedig oda lépett hozzá és jóságos mosolyival szólott hozzá, miközben szőke haját simogatta:

— Nem baj kis lányom, azt bizony magam sem tudom.

*

+ **Szemek festése.** A nők tudvalevőleg már ős időktől fogva ismerik a kendőzés titkait. Be van bizonyítva, hogy már a régi egyiptomi nők is erősen kendőzték magukat. Különös szokásuk volt, hogy a szemük fehérét zöldesre festették s ehhez olyan ügyességgel értettek, hogy a szemük mintegy gyöngéd zöld csillogásban rezgett. A tatár és az arab nők még ma is értenek a szemfestés művészetéhez. A pompejii ásatásoknál sok urna alaku fedő nélkül való agyagedényeket találtak, amelyekben kétségtelenül kenőcseiket és festőszereiket tartották.

*

+ **Az okos gyermek.** Egy nagy papucshős német doktor a kis fiacskájával egyik német egyetemi városba vetődik. A kis fiu egyszer csak meglát egy diákot, akinek az arca csunyán össze-vissza van tapasztva flastrommal. Arra hangosan felkiált:

— Nini papa, ugy-e ennek a diáknak van felesége!

*

+ **Megnyugtatás.** *A fogorvos*: Legyen egészen nyugodt kisasszony, egy cseppet sem fog fájni.

A páciens: Igen, hát az az ur mért sikoltott az imént olyan nagyon?

A fogorvos: Ja, az más, neki a rossz foga helyett egy jót huztam ki.

+ **A költészet hatása.** *Az egyik ur*: Nézd csak barátom, milyen felséges egy nő, olyan, mint a hajnal.

A másik ur: Igen, igen, csak egy kicsit nagyon sok rajta hajnalpir.

KÖZGAZDASÁG.

A buzaring titkaiból.

Egy pár sürgöny, egy körlevél s két apróhirdetés.

I.

konzorczium bpest gabonacsarnok
bp fr chicago 1838 8 7 10 15 sr
buzaring uezletuekbe praktikansul ajanlkozom
ifj leiter jozsef

*

ifj leiter jozsef chicago
chicago fr bpest 144 6 8 9 45 m
tekintettel uezletunk kivaloan solid jellegere rovott multu egyeneket nem alkalmazhatunk
konzorczium

II.

konzorczium bpest gabnacsarnok
bp de montecarlo 1567 4 7 9/45 m.
jatektermek berletet evi husz milliofrankert atengedem. eloebbi berloe huszonoetmilliot ajanl.
monakoi herczeg.

*

monakoi herczeg montecarlo
montecarlo fr bpest 3456 3 7 5/30 sr
ajanlatara nem reflektalunk itt evi harminczoet forintert jatszunk
konzorczium

III.

Budapesten, 1899. március 1-én.

T. c.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy igazgató-tanácsunk a legutolsó ülésén egyhangulag elhatározta, hogy ezentul csupán a legszolidabb s mi kockázattal sem járó üzleteket fogja csak kultiválni. Ennélfogva ma malomüzemünket teljesen beszüntettük s mától fogva csakis tőzsdejátékkal foglalkozunk.

Több malom.

IV.

Olcsó! Olcsó! Olcsó!

Volt uraságoktól átvett *buzák* későbbi határidőre a legolcsóbban kaphatók a *Konzorciumnál*, Budapest, Gabnacsarnok.

V.

Volt arbitrageur

keres bármily szerény állást. Szives ajánlatokat „Buzaring" jelige alatt a kiadóba kér.

*

A másolatok hiteléül

—1 —1.

A takarékpénztári ügy reformja.

Budapest, március 9.

Mint már napok előtt jeleztük, a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának igazgatóságában képviselt vidéki pénzintézetek igazgatói a ma délután tartott igazgatósági ülés után értekezletté alakulva behatóan foglalkoztak a takarékpénztári ügy reformjának napirenden levő közérdekü kérdésével.

Az értekezleten, mely gróf *Tisza* István elnöklése és a pénzügyminiszter képviseletében dr. *Susich* miniszteri kiküldött részvétele mellett folyt le, jelen voltak: dr. *Gervay* Nándor a Pozsonyi Első Takarékpénztár elnöke, *Vass* Károly a Szeged-csongrádi Takarékpénztár vezérigazgatója, *Posch* Gyula a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank igazgatója, *Leitner* Zsigmond a Központi Jelzálogbank vezérigazgatója, *Csepidani* a Komáromi I. Takarékpénztár Részvénytársaság ügyésze, ifjabb *Csorba* Ede a Somogymegyei Takarékpénztár vezérigazgatója, *Déghy* Gyula az Orosházi Takarékpénztár vezérigazgatója, *Dieballa* György a Székesfehérvári Takarékpénztár igazgatósági tagja, *Ebenspanger* Lipót a Nagykanizsai Takarékpénztár elnöke, *Fári* Antal a Hód-Mezö-Vásárhelyi Takarékpénztár vezérigazgatója, dr. *Freysinger* Lajos a Váci Takarékpénztár felügyelő bizottsági tagja, *Hannauer* Béla a Pápai Takarékpénztár elnöke, *Heinrich* Sándor az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója, *Heincz* Hugó a Selmeci Takarékpénztár jogtanácsosa. *Huzella* Gyula a Nagyváradi Takarékpénztár igazgatósági tagja, *Imre* Miklós a Hevesmegyei Takarékpénztár elnöke, *Ladits* György a Békésmegyei Takarékpénztár-Egyesület igazgatósági tagja, *Lengyel* Antal a Tiszavidéki Hitelintézet és Takarékpénztár igazgatója, *Radvány* István a Miskolci Takarékegylet elnöke, *Reusz* József az Esztergomi Takarékpénztár vezérigazgatója, mosonyi *Ruttner* Sándor a Veszprémi Takarékpénztár elnöke, *Schülinger* Rezső a Ceglédi Takarékpénztár-egyesület igazgatója, *Schnell* Károly, a Brassói Általános Takarékpénztár igazgatója, *Stadler* Sándor, a Kassai Takarékpénztár igazgatója, *Sugár* Sándor, a Sopronmegyei Első Takarékpénztár vezérigazgatója, dr. *Szeless* József, a Kecskeméti Takarékpénztár-egyesület vezérigazgatója, pethői *Szutrély* Lipót, a Bajai Takarékpénztár vezérigazgatója, *Szabó* Imre országgyülési képviselő, dr. *Csányi* János, a Váci Takarékpénztár vezérigazgatója, *Hoványi* Géza, a Nagyváradi Takarékpénztár vezérigazgatója, dr. *Proszvimmer* Sándor, a Soproni Takarékpénztár titkára.

Gróf *Tisza* István röviden ismertetve a mai értekezlet célját, bemutatja a pénzügyminiszter képviseletében megjelent dr. *Susich* miniszteri fogalmazót, akinek kiküldetése ama meleg érdeklődésnek folyománya, amelyivel a kormány a szőnyegen levő kérdés fejleményeit kiséri.

Dr. *Susich* felszólalásában kiemeli, hogy a

---

szerüen: hü kutya. Igazi rokonszenvvel szoritotta meg a kezét, s maga mellé ültette. A szemét elégülten jártatta a gondosan ápolt férfiarcon, és bókokat is mondott a remegő embernek:

— Milyen elegáns ma!

A papa meg a mama még mindig tanácskozott. Közelebb ült Vermes a lányhoz és beszélgetni kezdett vele. Már ezzel az emberrel nem lehetett birni: shakespeareiieg tapintatlan volt. Kinos erőlködést fejtett ki, hogy a beszélgetést Miklósra és Kettyre vigye át, s ha ez tiz-husz mondat után sikerült is neki nagynehezen, a lány egy szavával visszaterelte valami közönyös dologra. Később azonban ő is rájött, hogy most mind a kettőjüket ez érdekli legjobban, s olyan hangon, amidőn távollevő férjéről kérdezősködik az asszony, megszólalt:

— Hát mondjon el mindent, amit Miklósról tud...

Igy már nem volt inyére Vermesnek a dolog. Fájt neki, hogy a lány tudakozódik, érdeklődik. Ezért kissé kedvetlenül adta elő értesüléseit:

— Sietnek. Nagyon sietnek. A lány nem akar várni, az eljegyzés nemsokára meglesz. Miklós nem volt itt az azóta?

— Micsoda kérdés...

— Hát csak kérdezem...

Elhallgattak s most néma csöndben ültek egymás mellett. A lány kinézett az ablakon, föl, a házak felé, a férfi meg a lány profiljét nézte. A nagyon finom érzékü embereket sohse lepik meg az események. Mint a barométer az időváltozást, ugy érzik ők ki az eseményeket a dolgok folyásából, társalgásokból, következtetésen haladó egyéb, jelentéktelenebb eseményekből. Ilyen módon gondolt most Elza arra, hogy Vermes lesz az ő férje. Ennek most már nyilvánvaló, hogy igy kell lennie. Ő egyszer s mindenkorra leszámolt az érzéseivel. Miklós nem lehet az övé, ez biztos. Legjobb most már az olyan ember, aki legkevésbé rontja el azt az igen csöpp harmóniát, ami az ő életében még megmaradt.

A mama kijött a másik szobából:

— Nini, Vermes ur...

— Kezeit csókolom!

— No, ez igazán érdekes! Éppen most mondja a férjem, hogy ma este beszélni fog önnel a kaszinóban...

— Igazán érdekes...

— Talán most mindjárt meg is beszélhetnék a dolgot. Jöjjön csak...

Karonfogta, bevitte magával a másik szobába:

— Nézd, apa — mondta — Vermes ur...

Becsukták az ajtót. Csönd lett.

Most kipirult a lány. Azt tudta, hogy az öregnek pénz kell, azt is tudta, hogy miről tanácskoztak bent az imént. És most behivták Vermest.

Hallgatózni nem akart. Még távolabb hurcolta a karosszéket, a másik ablakhoz ült, és a szive dobogását hallgatta. Föllázadt a lelke arra a gondolatra, hogy ettől az embertől pénzt fognak kérni. Nem szerette elképzelni a szerelmes embert abban a helyzetben, amikor megzsarolják. Olyan érzés volt ez már, mint az asszonyé, a férje miatt. Az asszonynak van szeretője, abba szerelmes, imádja, meghalna érte; gyalázatosan csalja vele az urát nap nap után; de ha valaki például azt mondja az uráról, hogy ostoba, kellemetlen ember, igaz haraggal támad neki, mindenre képes azért a derék, szegény jó emberért...

Elza nem szerette Vermest. De most már együtt érzett vele, igy méltányolva öntudatlanul is azt, hogy ez az ember oly nagyon szerelmes belé. Hallgatott, érezte, hogy izzik az arca. Valóságos dühvel gondolt az apjára. Aztán egyszerre felkelt, s az ajtóhoz ment, hallgatózni. Tudta, hogy ezt a beszélgetést, ami most ott benn folyik, soha senki nem fogja neki elmondani. Azt neki magának kell megszereznie.

Benn éppen csönd volt, valamennyien hallgattak. Aztán az apja hangját hallotta.

— Bele fog egyezni.

A mama csöndesen mondta:

— Magával mindig rokonszenvezett.

Majd Vermes hangja hallatszott, reménynyel, jövendő boldogsággal telve:

— Oh, ha ugy volna...

Benn felállitak. Elza visszaosont a karosszékbe. Tudta, hogy el van adva, hogy megcsinálták rá a kötést. Az ajtó kinyilott, Vermes jött ki. Nagyon egyszerüen, ezuttal minden póz nélkül jegyezte meg:

— Már el is intéztük a dolgot.

Se Brandt, se a felesége nem mutatkozott. Valószinüleg ugy állapodtak meg, hogy Vermes egyedül marad Elzával. A másik szobában csönd lett, idebenn is hallgattak. Most már ennek a két embernek semmi mondanivalója se volt egymáshoz azon az egy párbeszéden kivül, amely szükségképpen megelőzi a feleségülkérést. Elzának kellemetlen volt ez a hallgatás; megszólalt:

— Vermes, én hallgatóztam.

— Most, itt?

— Most, itt.

Az ügyvéd nem tudta, mit mondjon. Aztán szinte öntudatlanul dadogott:

— Nos, és?

A lány csöndes-álmodozva szólalt meg, a szemét is lehunyta kissé:

— A felesége leszek, Vermes.

Az ostoba ügyvéd sirva fakadt. Nem gondolt Gál Miklósra, a boltjára, semmire. Szerelmes volt, nagyon, és most boldognak érezte magát. Volt benne annyi hiuság, hogy valami rokonszenv-félére is mert gondolni, amelyet talán ébresztett maga iránt a lányban.

Átölelte a térdét és csókolta a ruháját. A lánynak oldalt lelógott a keze, azt is megkapta. Intimus csókokkal halmozta el: az ujja hegyét, a tenyerét, a csuklóját csókolta, amit másnak nem szabad. Izzó arcát egy pillanatra fölemelte, mintha a lány arcát akarná megcsókolni, de ez a gondolat még most sem csábította el.

(Folytatása következik.)

pénzügyminiszter a gyakorlati téren működő kipróbált szakférfiak nézetei és javaslatairól közvetlen forrásból óhajt tájékozást szerezni, s ezért kéri, hogy az értekezlet a fölvetett kérdésekkel szemben lehető kimeritően s leplezetlenül fejtse ki nézeteit.

Ezután *Pósch* Gyula, mint a központi jelzálogbak igazgatósági tagja fejtette ki a kérdésre vonatkozó nézeteit, amelyek kapcsán az értekezlet csaknem valamennyi tagjának élénk részvétele mellett igen beható eszmecsere fejlődött ki, melynek eredményeit gróf Tisza István elnök a következőkben foglalta össze:

Az értekezlet ama meggyőződésben van, hogy a magyar pénzintézetek zöme egészséges alapon nyugvó, helyes elvek alapján virágzó intézmény, amely a hatóság és közönség bizalmát teljes mértékben kiérdemli s megrendszabályozásra nem szorul, másrészt azonban nem huny szemet ama tény előtt, miszerint bár szórványosan oly tünetek mutatkoztak, amelyek egyes vidékek részvényes, sőt betevő közönségének érzékeny kárát eredményezték s a magyar pénzintézetekbe vetett bizalom megingatására vezethetnek.

Ama meggyőződésben van, hogy a mutatkozó visszaélések megakadályozása lehetséges és szükséges az egészséges alapon álló intézetek tevékenységének megzsibbasztása s ez intézetek károsítása nélkül s éppen ez intézeteknek eminens hivatását képezi a felmerült reformtörekvésnek helyes mederbe terelése s mielőbbi megvalósitása körüli közreműködés.

Ennélfogva bizottságot küld ki azon megbizással, hogy a reform tartalmára és megvalósitasi módjára vonatkozó konkrét javaslatot készitsen és terjesszen legközelebb összehivandó ujabb értekezlet elé.

Vezérelvek gyanánt már most kimondatik hogy: 1., a létező bajok szanálása első sorban autonom, társadalmi uton keresendő, s a törvényhozási és hatósági beavatkozás a minimumra szoritandó; 2., a reform csak a magyar takarékpénztárak történelmi fejlődése alapján, a félszázados munka és tőkegyüjtés eredményének kockáztatása nélkül eszközlendő; 3., megfontolandó, mennyiben szükségesek bizonyos dispozicionk a részvénytőke nagyságát, tartaléktőke gyüjtés kötelezettségét és a saját tőke és betétek közötti arányt illetőleg; 4., garanciák keresendők az iránt, hogy a betétek csak oly aktivákban helyeztessenek el, melyek teljes biztonság, kockázatmentesség s mobilitás, illetve mobilizálhatóság szempontjából a betétek természete által kivánt magas mértéket megüssék s hogy a visszleszámitolás egészségtelen tulfejlesztése a betétek biztonságát ne veszélyeztesse; 5. biztositandó a mérlegeknek alkalmas szakközeg általi alapos, szakszerü, minden visszaélést kizáró összeállitása és felülbirálása.

Ezután a szükebb bizottság tagjaivá megválasztattak: gróf *Tisza* István, dr. *Gervay* Nándor, *Vass* Károly, *Flittner* Károly, *Posch* Gyula, *Leitner* Zsigmond, *Heinrich* Sándor, dr. *Szeless* József, ifjabb *Csorba* Ede, *Sugár* Sándor, *Dieballa* György és *Hoványi* Géza.

A malmok manipulációja.

Budapest, március 9.

A *Budapesti Napló* március 8-iki számában ismertettük, milyen mély erkölcsi érzés gyökeredzik a malmok hausse-manipulációjában. De érdemes szólani a gabonacsarnokban lejátszódó események részleteiről is.

Azok a kereskedők, akik a bevásárlási helyeken nagyban való vételeket eszközölnek, eddig abban a téves hitben ringatództak, hogy a határidő-üzlet kiegészitő része az effektiv gabona-kereskedésnek. És logikusan számitottak ezek az áldozatok, amikor azt hitték, hogy szolid alapon nyugvó üzleti transakciót müvelnek, ha egyes nagyobb vételeknél az árhullámzás veszélyei ellen, — amely a vétel és eladás ideje között természetes uton lehetséges — a határidő piacon való eladással biztositják rendesen csak néhány krajcárra rugó nyereségüket. Ha például valaki vásárolt októberben valamely állomáson egy tétel 74 kgos buzát márciusi szállitásra, és az összes, Budapestig felmerülhető költségei — kamat, továbbá a 74 kilogrammos és 76 kilogrammos buza között rendesen felmerülő differencia — hozzászámitása után kikalkulált magának néhány krajcár hasznot, és ezt a márciusi buza eladása utján biztositotta magának, mi történik ma ezzel a kereskedővel? Az effektiv áruja alig ér többet, mint akkor, amikor a határidőt az árura arbitrazsálta, ellenben a határidőpiacon veszit esetleg egy egész forintot. Ez a nyiltan bevallott célja a manipulánsoknak, vagyis az effektiv árut, amely bárminő okból is nem usanceképes, olcsó pénzen magukhoz kaparitják, mig a papiroson a differenciákat behajtják.

Most saját kárán tanulja meg minden kereskedő, hogy usanceképtelen árura határidő-árut eladni néhány ezer forint pénzbirsággal büntetendő cselekmény és pedig azért, mert egynéhány malom nem tud csupán az őrlésből megélni. Ezek pénzre, a tisztességes kereskedő pénzére szomjaznak, mert hogyan is lehetne azt kivánni, hogy egy malom csak lisztőrléssel foglalkozzék és buzát akkor vásároljon, amikor kinálják neki, mint ahogy de facto kinálták, nyers és nem usance állapotban több százezer métermázsát meghaladó mennyiségben? Aránytalanul olcsóbban vásárolhatták volna meg még ma is az idegen provenienciát, ha nem szövetkeztek volna és igy éppenséggel nem felel meg a valóságnak, hogy azért vásárolták a határidő-piacon a szokványt, mintha a trieurözött szerb buzára szükségük volna.

Szokvány-minőségre kezelt buza kellett a malmoknak. Ki hiszi ezt el nekik? Az elevátorban 20 krajcár költségbe kerül métermázsánként a manipuláció (a hiányt és a kirostált vegyüléket persze nem számitjuk); de otthon ezt a müveletet a malmok néhány krajcár költséggel maguk is el tudják végeztetni, hiszen külön gőzerő stb. költségeik amugy is megvannak már, ha indirekte is.

Ősrégi prakszis, hogy a kereskedő nemcsak usance árura, hanem minden *piacképes árura* arbitrage eladás utján biztositotta magának az árat. Meghonositottuk ezt a müveletet Románia, Szerbia, Németország s Ausztria kereskedőivel az itteni piacon. És amikor ezek otthon vagy ritkábban itt eladták árujukat, ugyanakkor fedezték az effektiv áru itteni értéke arányában az eladott határidőt; most pedig kifosztják őket a határidő-piacon, s megutáltatják a külfölddel piacunkat.

S mindezt azért, mert usance-árut nehéz előállitani. De legfurcsább, ha március 2-án és 3-án azaz akkor, midőn az arbitrage szorult helyzete már a malom manipulációja révén is ismeretes, egy nagyspekuláns, bizományos vagy ügynök — eddigelé nem lehet tudni, kicsoda, — a határidő-piacból magának kivonja az összes disponibilis határidő-árut. Teszi ezt persze abban a tudatban, hogy szokványminőségü áru amugy sincs oly mennyiségben, mint a mennyit ő vásárolt, veszi ezt továbbá oly célzattal, hogy az arbitragenak ő fogja diktálni az árat, amelyen a könnyelmüen eladott papiros-buzát majd tőle megválthatja. Hogy aztán az arbitrage hol adja el az effektiv árut, az az arbitrageur dolga. Hogy miért kapott mégis elegendő árut a határidő piacon? Ez igen egyszerü. Az effektiv piac e 2 napon lanyha volt, s tekintettel arra, hogy effektiv árut alig, vagy csak olcsóbban lehet a malmoknak eladni, szivesen arbitrazsált a határidő-piacon. A szokványképtelen áru birtokosa persze nem tudta azt hogy valami kufárnak kezei közé jutott, aki őt céltudatosan a hálójába keriti.

És március 3-án, midőn köztudomásuvá vált a csel, már csak 25—40 krral magasabban kapott árut, éz az ezt követő rohamos emelkedés fogja a ringelőket megölni. Egyrészt pedig a mostani magas ár rendkivül sok olyan eladót vonzott a piacra, aki készáruval rendelkezik és az árut leszállitja. Másrészt meg a részedett arbitrage egy jó része sietett a határidőt veszteséggel fedezni és ma az idegen buzának, de a honi szokvány buza birtokosának áruja nincs határidővel fedezve. Ezek mind a ringelő Messiást várják, amig egyszerre csak oly sürgössé fog a kinálat alakulni, hogy ennek következményei beláthatlanok lesznek.

Az orsovai kimutatás szerint Zimonyt 200.000 mm. buzával telitett rakományok hagyták el vasárnap, de ezenkivül még 3—400,000 mm.-ra rug az a buzamennyiség, amely a legközelebbi napokban Orsovát elhagyja; március hónapban e szerint 5—600.000 mm. idegen buza várható Pestre. A mohácsi telelőkből is csak mostanság érkezik a buza, mert egy Baja mellett levő akadály miatt a nagyobb uszályok ideérkezése eddig gátolva volt.

Nem szabad figyelmen kivül hagynunk azt sem, hogy még az utóbbi napokban is sok szerb buzát vásároltak szokványra való leszállitás céljából. Szerbiában kivánciak, ki a hausse intézője, mert azt a kiváló férfiut Szerbia a leghagyobb kitüntetéssel fogja megjutalmazni. A szerbek a markukba nevetnek, s a mikor az egész világon iszonyatos baisse hangulat uralkodik, akkor mi — hála a malmok manipulációjának — drágán megveszszük a 76 kilogrammos szerb buzát.

A tavalyi szeptemberi buzát teljes joggal és méltányossággal kérte az akkori hausse rendezője és tökéletesen igazat adott mindenki annak, aki az esetleg 11 forinton megvett buza szállitását követelte a 8½ forintos ár alkalmával. Ezt megköveteli a méltányosság. De az a másik ismeretlen, aki az idén március 2-ikán összevásárolta a márciusi buzát, az még ezzel sem mentheti magát. Utóvégre is a tőzsdére nem azért mennek a kereskedők, hogy egymást felfalják. És ehhez a manipulációhoz sok talentum sem kellett. Elég volt a rendes üzleti tisztesség hiánya. Mert mennyivel inkább tehette volna meg az a 2—3 nagykereskedő, aki majdnem kizárólagos birtokosa a szokványárunak.

Ha a szállitók jegyzékét megnézzük, ott találjuk a piacnak majdnem összes, a legitim gabonaüzlettel foglalkozó nagy cégjét s ott lesz néhány nap mulva a piac legszeniálisabb kereskedője is, aki a mai árak alapján magyar buzát fog szállitani a ring kedvelőinek. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy nem az összes malmok szövetkeztek a buza átvételére, sőt van köztük olyan is, amelyik élesen eliteli ezt, éppugy a rendkivül rossz lisztüzletre való tekintettel, mint a piac eddigi jó hirneve érdekében.

Frankl Artur.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint részvénytársaság igazgatósága e hónap 9-ikén tartott ülésében állapitotta meg az 1898. év mérlegét. Az elmult év tiszta nyeresége az előző évről áthozott 5609 forint 28 krajcárral együtt 192.722 forint 66 krajcár. Forgalomban volt az intézet kibocsátmányaiból: záloglevél 26,310.250 forint, községi kötelező 5,017.850 forint. A jutalékszamla összege szemben az előző évi 157.654 forint 47 krajcarral: 170.185 forint 31 krajcár. Az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti a folyó évi április hó 29-ikén megtartandó közgyülés elé, hogy az alapszabályszerü jutalékok levonása és a nyugdijalap dotálása után 165.000 forint fizettessék ki a részvényeseknek 5½% osztalék gyanánt, 10.000 forint a tartalékalaphoz csatoltassék és 5155 forint 66 krajcár uj számlára vitessék át.

Déligyümölcs-aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 7000 láda narancsot, mandarint és citromot adott el a következő árak mellett: *Narancs*: 160-as 3.25 forinttól 4.— forintig, 200-as 3.50 forinttól 4.50 forintig, 300-as 4.25 forinttól 5.50 forintig, 360-as 4.50 forinttól 5.25 forintig. *Vérpiros áru*: 4.75 forinttól 8.— forintig. *Mandarin*: 80-as és 100-as 0.— forinttól —.— forintig. *Citrom*: 300-as 2.75 forinttól 3.75 forintig, 360-as 3.— forinttól 4.— forintig. A legközelebbi aukció kedden, március 14-én lesz, amely alkalommal 7000 láda narancsot és citromot kinálnak eladásra.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 17.25 forint, áruban 17.50 forint. — *Bécsben* 18.10 forint pénzben, 18.30 forint áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1433 darab, magyar tehén 404 darab, szerbiai marha 226 darab, bivaly 67 darab, bika 193 darab, összesen 2323 darab, Gazdasági marhák: Igás- és hizlalni való ökör 141 darab, fejős tehén 148 darab, igás bivaly 9 darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósitás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségü 29 frttól 31 frtig, kivételesen 32½ frt, 100 kilónként élő sulyban, középminőség 26 frttól 28 frtig, silányabb minőség 22 frttól 25 frtig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségü 30 frttól 33 forintig, középminőség 26 forinttól 29 frtig, silányabb minőség 23 forinttól 25 forintig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőségü 24 forinttól 27½ frtig, silányabb minőségü 20 frttól 23 frtig, Bika jobb minőségü 27 frttól 32 frtig, kivételesen — frt, silányabb minőségü 23 frttól 26 forintig. Bivaly 17 frttól 22 frtig, Magyar tehén 20 frttól 27 frtig, Tarka tehén 22 frttól 31 frtig, kivételesen —.— forint. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü 29 frttól 31 forintig; 330 frttól 370 forintig páronként, közép — frttól — frtig, — frttól — frtig páronként. Hizlalni való ökör fehér — frttól — frtig. Fejős tehén keresztezett szines 70 frttól 110 frtig darabonként, bonyhádi faj 110 frttól 150 frtig darabonként. Igás bivaly — frtig páronként. Miután a konzervgyárak e heti szükséglete még 300 darab volt, a felhajtás pedig 260 darabbal kisebb volt, mint a mult heti, a vásár meglehetősen élénk volt, s az árak 100 kgként 1 frttal emelkedtek. Jármos ökrökre kevesebb vevő volt, ugyszinte fejős tehenekre, melyeknek ára darabonként 5 forinttal hanyatlott.

Borjuvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvény-társaság tudósitása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 466 darab, leölt borju 17 darab, növendékmarha — darab, bárány élő 84 darab, leölt bárány 1918 darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzések: *Belföldi élő borju* 30—36, I. rendü 37—40 kr.-ig, leölt borju 38—43 krajcárig kilónkint. Növendek marha ——— krajcárig kilonkint. Élő bárány 5½ forinttól 7 forintig, leölt 5¼—7 forintig, páronkint. Irányzat élénk, mindazonáltal jobb árak nem várhatók.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár arjegyzése 1899. március 8-án. Készlet 256 darab. Érkezett 644 darab. Összesen: 900 darab. Eladatott 580 darab. Maradt 320 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 48—50— krajcarig, 220—280 kgr. sulyban 47—50— krajcárig, 320—380 klgr. sulyban 47—50— krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 44—46 krajcárig. Malacok 38—40 krajcárig kilónkint. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvásár. A mai juhvásáron a felhajtás 860 darab juh volt. Az árak páronkint: kiviteli juh 25—28 forint, seleitos — forint. Az üzlet élénk.

Bécsi szurómarhavásár. A mai vásarra felhoztak 4115 darab borjut, 1143 darab élő sertést, 1895 darab levágott sertést, 288 darab levágott juhot és 2915 darab bárányt. Árak valamivel csökkentek.

Eladási árak: Levágott borju 36—42 krajcáron, elsőrendü 44—56 krajcáron, élő borju 58—62 krajcáron, elsőrendü ——— krajcáron, legelsőrendü —.— krajcáron, fiatal sertés 37—45 krajcáron, levágott nehéz sertés 50—52—— krajcáron, könnyü sertés ——— kron, elsőrendü süldő 54—56 krajcáron, levágott juh 26—40 krajcaron kilogrammonként. Bárány 5—13 forint páronkint.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, március 9.

A mai buzaüzletben a fogalom gyenge volt. A kinálat mérsékelt, a vételkedv korlátolt volt és csak néhány malom vásárolt. Forgalomba csak néhány ezer métermázsa került, amely 5 krajcárral olcsóbban kelt el. Egyéb gabonanemüekben a gyenge forgalom mellett az árak változatlanok maradtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 76·5 k. 10 frt 35 kr, 100 mm. 78·5 k. 10 frt 45 kr, 200 mm. 76 k. 10 frt 60 kr.

Fehérmegyei: 150 mm. 78 k. 10 frt 65 kr. 100 mm. 76 k. 10 frt 40 kr.

Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 10 frt 40 kr.

Felsőtiszavidéki: 100 mm. 79 k. 10 frt 65 kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 55 kr.

Felsőmagyarországi: 600 mm. 79·5 k. 10 frt 65 kr.

Tolnai: 200 mm. 76·5 k. 10 frt 40 kr.

Bácskai: 300 mm. 74·5 k. 10 frt 37½ kr. 1000 mm. 75·3 k. 10 frt 10 kr.

Mind 3 hónapra.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (új)								
bánsági	78 k.	9.80—9.95	78 k.	10.—10.10	77 k.	10.15—10.20		
	78 k.	10.25—10.30	79 k.	10.40—10.45	80 k.	10.50—10.55		
tiszavidéki	78 k.	10.—10.15	78 k.	10.20—10.25	77 k.	10.30—10.35		
	78 k.	10.35—10.40	79 k.	10.45—10.50	80 k.	10.55—10.65		
pestvidéki	76 k.	9.85—10.10	78 k.	10.15—10.25	77 k.	10.25—10.30		
	78 k.	10.30—10.40	79 k.	10.40—10.50	80 k.	10.50—10.60		
fejérmegyei	78 k.	10.—10.15	78 k.	10.20—10.25	77 k.	10.25—10.30		
	78 k.	10.35—10.40	79 k.	10.40—10.50	80 k.	10.50—10.60		
bácskai	75 k.	10.25—10.30	76 k.	10.30—10.35	77 k.	10.40—10.45		
	78 k.	10.45—10.50	79 k.	—.—.—	80 k.	—.—.—		
román	75 k.	—.—.—	76 k.	0.— 0.—	77 k.	0.— 0.—		
	78 k.	—.—.—	79 k.	—.—.—	80 k.	—.—.—		
szerb	75 k.	—.—.—	77 k.	—.—.—	78 k.	—.—.—		
	79 k.	—.—.—	81 k.	—.—.—	80 k.	—.—.—		
bolgár	76 k.	—.—.—	77 k.	—.—.—				
	79 k.	—.—.—	81 k.	—.—.—				
Rozs ... (új)	I. r.	76—72 k.	7.85—7.95	II. r.	——	k.	7.75—7.80	
Árpa ... (új)	tak.	60—62 k.	6.20—6.55	égetni	62—64 k.		6.60—7.40	
„ ... (új)	sörfőz.	64—66 k.	7.60—8.40	való				
Zab ..... (új)		39—41 k.	5.80—6.15	(ó)				
Tengeri (ó)	bánsági	— k.	4.65—4.70	(ó)			4.15—4.30	
Repce...	káposzta		11.25—12.—		másn.	— k.	—.—.—	
Köles ... (ó)			—.—.—	(új)	bánsági		4.60—4.65	

Határidőüzlet. A határidőüzlet lanyha hangulatban és olcsóbb árakon indult meg; a forgalom azonélénk volt.

Forgalomba került:

Buza márc.-ra . . .	10.32—10.25—10.36
Buza áprilisra . . .	9.85—9.80—9.85
Buza októberre . . .	8.62—8.57—8.59
Rozs márciusra . . .	7.90—7.86—7.90
Tengeri májusra 99. .	4.57—4.54—4.55
Zab márciusra . . .	5.78
Káposztarepce . . .	—.—.—.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza márciusra	10.34	pénz	10.36 áru
Buza áprilisra	9.84	„	9.85 „
Buza októberre	8.58	„	8.60 „
Rozs márciusra	7.88	„	7.90 „
Rozs októberre	0.—	„	0.— „
Tengeri októberre	0.—	„	0.— „
Tengeri májusra 99 . . .	4.55	„	4.56 „
Zab márciusra	5.77	„	5.79 „
Zab októberre	0.—	„	0.— „
Repce augusztusra	12.05	„	12.15 „

Délután fél ½5 órakor zárul:

Buza márciusra 99	10.34—10.35
Buza áprilisra	9.80—9.81
Buza októberre	8.53—8.54
Rozs októberre	0.—— 0.—
Rozs márciusra 99	7.85— 7.86
Tengeri októberre	0 —·— 0.—
Tengeri májusra 99	4.53— 4.54
Zab októberre	0.—— 0.—
Zab márciusra 99	5.76— 5.77
Repce szeptemberre	—.—.—

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsdén nagyobb külföldi jegyzésekre az összes nemzetközi értékek árfolyamai némileg megszilárdultak és szilárd irányzattal zárultak. A forgalom ennek dacára nem volt élénk.

A helyiértékek piacán városi villamos és közuti vasut-részvények szintén javultak.

A déli tőzsde változatlan berlini jegyzésekre nyugodt volt, az irányzat tartott maradt.

A valuta és ércárak változatlanok.

Az előtőzsde javult.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 397.——397.75. Osztrák hitelrészvény 368.05—368.30. Osztrák-magyar államvasuti részvény 361.—361.50. Jelzálogbank 251.—. Leszámitoló-bank részvény 264.25—264.50. Közuti vasut részvény 395.——395.75. Rimamurányi vasmü 320.75—322.25 forinton.

A *déli tőzsde* nyugodt.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 397.——397.75. Osztrák hitelrészvény 368.20—368.40. Osztrák-magyar államvasuti részvény 361.25—361.50. Jelzálogbank 252.——252.75. Rimamurányi vasmü 321.90—322.—. Közuti vasut részvény 395.——396.— forinton.

Az *utótőzsde* irányzata csekély üzlet mellett nyugodt volt.

Jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 368.20—367.90. Magyar hitelrészvény 397.25—397.—. Osztrák-magyar államvasut 361.——361.90. Rimamurányi vasmü 321.25 forinton.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény 367.70 forinton.

Biztosítások: Osztrák hitelrészvény holnapra 2.——2.50 nyolc napra 5.——5.50; ultimó márciusra 7.——8.— forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	398.—
Osztrák hitelintézet	368.—
Fiumei hitelbank részvény-társaság	97.—
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	782.—
Észak-magy. egy. kőszénbánya . .	138.—
Kőszénbánya és téglagy. r.-t. . . .	345.—
Magyar aszfalt részvénytársaság . .	225.—
Salgótarjáni kőszénbánya r. társaság	634.—
Ujlaki téglagyár r. t.	221.—
Ganz-féle vasöntőde részv.-társ. .	2310.—
Schlick-féle vasöntőde részv.-t. . .	210.—
Magyar cukoripar A-sor	135.—
Magyar cukoripar r. t. B-sor. . .	162.—
Magyar villamossági r.-t.	156.—
Budapesti városi villamos vasut . .	233.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) *Magyar Államadósság.*

Aranyjáradék 4%-os	112.80	120.50	Magyar nyereménykölcsön (50 frt)	161.25	162.25
Koronajáradék 4%-os	97.80	98.30			
Keleti vasuti kötvények 5%	120.75	121.75	Magyar regálkötvény 4½%	100.75	101.75
Államvasuti aranykölcsön 4½%	121.—	122.—	Horv.-szlav. regálkötvény 4½%	101.—	101.75
Államvasuti ezüstkölcsön 4½%	101.—	102.—	Magyar földtehermentesítő 4%	96.50	97.50
Vaskapukölcsön 5%	87.—	88.—	Horv.-szlav. földtehermentesítő 4%	96.75	97.75
Magyar nyereménykölcsön (100 frt)	161.50	162.50	Tiszai sorsjegy 4%	142.—	143.—

b) *Osztrák Államadósság.*

Egyes. papirjáradék 4%-os	101.—	101.50	Koronajáradék 4%-os	102.—	102.50
Egyes. ezüstjáradék 4%-os	101.—	101.50	1854-es sorsjegy 4%	172.50	174.50
Aranyjáradék 4%-os	120.—	120.50	1858-as sorsjegy (100 frt) 5%-os	147.—	150.—
			1864-es sorsjegy	194.50	195.50

c) *Idegen Államadósság.*

Bolgár vasuti kölcsön 6%-os	113.—	113.—	Szerb 100 frankos sorsjegy 2%-os	32.10	33.50

Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%-os	95.—	96.—	Budapest fővárosi kölcsön 4%-os	96.50	97.50
Budapest fővárosi kölcsön 4½%-os	99.75	100.75	Temes-bégavölgyi kölcsön 5%-os	97.—	98.—

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékp. zálogl. 4½%-os	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%-os	121.—	122.—
Egyes. föv. takarékp. zálogl. 4½%-os	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. jegy	121.—	122.—
Egyes. föv. takarékp. zálogl. 4%-os	97.50	98.50	Jelzálogbank nyer. kötv. 5%-os	103.50	104.50
Kisbirtokosok zálogl. 5%-os	101.50	102.50	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4½%-os	100.25	101.25
Kisbirtokosok zálogl. 4½%-os	101.50	102.50	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4%-os	97.50	98.50
Földhitelintézet zálogl. 4½%-os	100.50	101.50	Közp. jelzálogbank zálogl. 4½%-os	100.25	101.25
Földhitelintézet (50 éves) 4%-os	98.—	99.—	Közp. jelzálogbank zálogl. 4%-os	98.25	99.25
Földhitelintézet (60 éves) 4½%-os	98.50	99.50	Közp. jelzálogbank kötvény 4½%-os	99.—	100.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4½%-os	98.75	99.75	Közp. jelzálogbank kötvény 4%-os	96.—	97.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4%-os	93.—	94.—	Osztrák-magy. bank zálogl. 4%-os	100.10	101.10
Helyi érdekü vasuti (vf. 100%-a) 4%-os	97.75	98.75	Hazai takp. közs. kötv. 4%-os	95.00	96.10
Jelzálogbank zálogl. 5%-os	100.—	102.—	Hazai takp. zálogl. 4%-os	98.25	99.25
Jelzálogbank zálogl. 4½%-os	100.05	100.—	Keresk. bank zálogl. 4½%-os	100.—	101.—
Jelzálogbank zálogl. 4%-os	98.—	99.75	Keresk. bank zálogl. 4%-os	98.—	99.—
Jelzálogb. közs. kötv. (vf. 110%-a) 4%-os	100.—	100.50	Keresk. bank (vf. 100 frt-ra) közs. kötvény 4½%-os	103.75	104.75
Jelzálogbank közs. kötvény 4%-os	98.25	99.25	Keresk. bank (vf. 210 frt-ra) közs. kötv. 4%-os	99.—	100.—
Jelzálogbank közs. kötvény 4½%-os	100.—	101.—			

Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4½%-os	100.50	101.50	Folyamhajózási és tengerhajózási 4½%-os	100.—	101.—
Közuti vasut 4%-os	99.50	100.50	Magyar-galiciai L. kibocs. 5%-os	108.—	109.—
Budapest-pécsi vasut 4%-os	97.—	98.—	Beruházási kölcsönar. 4½%-os	118.50	119.50
Kassa-oderbergi 1886. ezüst 4%-os	98.—	99.—			
Kassa-oderbergi 1891. ezüst 4%-os	98.—	99.—			

Bankok részvényei.

Bankegyesület	100.50	101.—	Kereskedelmi részvénytársaság	200.—	210.—
Első m. iparbank	171.—	173.—	Magyar takp. közp. jelzálogbank	518.—	528.—
Fiumei hitelbank	97.—	99.—	Osztrák-magyar bank	920.—	925.—
Fővárosi bank r. t.	78.—	80.—	Kereskedelmi bank	1410.—	1414.—
Hazai bank	113.—	114.—			
Horvát-szlavon jelzálogbank	115.—	117.—			

Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	104.—	105.—	Egyes. fővárosi	1150.—	1165.—
III. kerületi	121.—	123.—	Magyar általános	309.—	310.—
Erzsébetvárosi	83.—	84.—	Országos központi	782.—	787.—
Budapesti takp. és zálogk. r. társ.	227.—	230.—	Pesti hazai	7950.—	8000.—

Biztositó társaságok részvényei.

Bécsi biztositó trs.	210.—	220.—	Fonciere	98.—	100.—
Bécsi élet- és járadék-biztositási intézet	270.—	280.—	Lloyd viszontbiztositási	87.—	89.—
Első magy. által.	3340.—	3400.—	M. jég- és viszontb.	108.—	110.—
			Nemzeti baleset	125.—	128.—
			Pannonia viszontb.	775.—	825.—

Gőzmalmok.

Concordia	250.—	270.—	Hengermalom	586.—	600.—
Első budapesti	720.—	725.—	Molnárok és sütők	252.—	254.—
Erzsébet	255.—	270.—	Viktória	145.—	147.—
Lujza	182.—	184.—			

Vasmüvek és gépgyárak részvényei.

Gazdasági gépgy.	158.—	160.—	Nicholson	113.—	115.—
Danubius	87.—	88.—	Schlick	210.—	211.—
Ganz	2225.—	2240.—	Weitzner waggon	268.—	270.—

Könyvnyomdák részvényei.

Athenaeum	380.—	390.—	Pallas	190.—	195.—
Franklin	270.—	280.—	Pesti könyvnyomda	1420.—	1450.—
Kosmos	90.—	95.—			

Bányák és téglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—.—	—.—	Kőbánya gőztég.	740.—	745.—
Budapesti tégla és mészeg.	109.—	112.—	Kő-szén- és tégla (Drasche)	823.—	824.—
Egyesült tég.- és cement	85.—	87.—	Aszfaltgyár	221.—	225.—
Észak-magy. kőszén.	138.—	139.—	Általános kőszénb.	116.—	118.—
Felsőmagy. bánya.	103.—	104.—	Keramiai gyár	157.—	159.—
István téglagyár	74.—	76.—	Salgótarjáni	605.50	606.50
Kassa-somodi	21.—	22.—	Ujlaki téglagyár	224.—	227.—

Különféle vállalatok részvényei.

Ált. waggon-kölcs.	595.—	600.—	Király serfőzde	45.—	47.—
Bpesti villamos.	116.—	117.—	Polgári serfőzde	86.—	88.—
Első magy. serfőzde	1305.—	1310.—	Magyar cukoripar r. t. B. sor. elői.	170.—	172.—
Első magyar serfőzde hitel. részv.	260.—	270.—	Magyar villamos.	132.—	133.—
Első magy. száll.	235.—	245.—	Nemzetközi vill.	332.—	334.—
Első magy. spódium	130.—	132.—	Nemzetközi waggonkölcsönadó	572.—	576.—
Gschwindt szeszgy.	420.—	430.—	Telefon-Hirmondó	—.—	—.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	244.50	245.50	Dipest-rákospalotai villamos	70.—	75.—
Bpesti közuti vas.	—.—	—.—	Kassa-oderbergi	189.—	190.—
„ ideigl. részv.	385.—	390.—	Magyar-galiciai	214.—	215.—
„ élv. jegy	270.—	278.—	„ nyugoti	212.50	214.50
„ villam. vas.	231.—	232.—			
„ élv. jegy	96.—	100.—			

Sorsjegyek

Bazilika	6.20	6.40	Magyar vörsker.	9.—	9.50
„ osztr. felülb.	6.95	7.10	Ugyanaz osztr. fib.	11.50	12.—
Budavárosi	1.70	1.90	„ nyer. jegy.	2.80	3.20
Bécsvárosi	1.75	1.78	Olasz vör. ker.	11.—	11.50
Budavárosi	65.50	66.50	Ugyanaz osztr. felb.	11.75	12.28
„ osztr. felülb.	66.50	67.50	Osztrák vör. ker.	99.50	100.—
Clary	3.70	3.80	Osztrák hitelint.	199.—	201.—
„ osztr. felülb.	3.80	4.20	Pálffy	64.50	65.50

Pénznemek.

Vert arany	5.70	5.74	Német bankjegy	58.95	59.15
20 frkos arany	9.56	9.60	Olasz lira	44.25	44.45
20 márkás	11.79	11.83			

Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	99.65	99.95	Olasz piac	44.25	44.45
London	120.45	120.85	Páris	47.80	48.—
Német piac	59.07	59.17			

Határidőre kötött értékpapirok.

Aranyjáradék	119.90	120.10	Leszámit. bank	264.50	265.—
Koronajáradék	97.90	98.10	Rimamurányi	322.—	322.50
Magy. hitelbank	397.—	397.50	Osztr. hitelrészvény	368.30	368.50
M. ip. és ker. bank	100.—	100.50	Déli vasut	68.25	68.75
Magy. jelzálogbank	252.50	253.—	Osztr.-m. államv	361.25	361.75

A budapesti terménytőzsde.

Szilva és szilvaiz nyugodt. Szalonna és disznózsir változatlan.

Jegyzések: Heremag: lucerna 42.——55.— forint. vörös tiszai, alföldi és felvidéki 42.——54.— forint. Vörös erdélyi —.——.— Vörös bánsági —.——.— forint. Középszemü 46.—54.—. Nagyszemü 50.—54.—. Disznózsir: budapesti 54.50—55.— forint, vidéki —.——.— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— városi 4 darabos 46.——46.50 forint, 3 darabos 45.20—46.— forint, füstölt 53.——54.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.——.— forint. 120 darabos 8.50—8.75 forint, 100 darabos 9.25—9.50 forint, 85 darabos 13.50—13.75 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 7.——7.25 forint, 100 darabos 9.——9.25 forint, 85 darabos 13.25—13.50 forint. Szilvaiz: szlavóniai 13.50—14.50 forint, szerbiai 11.——12.50 forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, március 9. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Buza tavaszra 9.79. Buza május—juniusra 9.39. Rozs tavaszra 8.05. Tengeri május—juniusra 4.80. Zab tavaszra 6.6—7.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* helyi piac javult, különösen bányapapirokban.

A *déli tőzsdén* árfolyamok változatlanok.

A *zárlat* tartott, csendes.

Bécs, március 9. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 119.80. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 101.30. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.40. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 265.—. Rimamurányi vasmürészvény 321.—. Magyar koronajáradék 97.85. 4%-os Magyar földtehermentesitő kötvény 96.60. Magyar hitelbank részvény 397.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 162.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 189.10. Magyar kereskedelmi bank 1410.

Bécs, március 9. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 101.05. 4%-os osztrák aranyjáradék 120.10. 1860-iki sorsjegy 140.—. Osztrák hitelsorsjegy 199.50. Angol-osztrák bank 156.75. Bécsi bankegyesület 279.50. Osztrák-magyar bank 918.—. Déli vasut 66.25. Dunagőzhajózási részvény 467.—. Dohányrészvény 136.—. Császári és királyi arany 5.70—. Német bankváltók 58.97. 4·2% ezüst járadék 100.35. Osztrák koronajáradék 101.10. 1864-iki sorsjegy 194.50. Osztrák hitelintézeti részvény 368.—. Unionbank 325.—. Osztrák Länderbank 246.25. Osztrák-magyar államvasut 360.63. Elbavölgyi vasut 255.—. Alpesi bányarészvény 243.25. 20 frankos arany 9.55½. Londoni váltóár 120.50. Bécsi tramway 556.—. Az irányzat üzlettelen.

Bécs, március 9. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 367.87 Magyar hitelrészvény 397.50. Angol-Osztrák bank 157.— Union bank 325.—, Länderbank 246.25, bankegyesület 280.25, osztrák-magyar államvasut részvény 360.75 északnyugati vasuti részv. 244.50, elbavölgyi vasut 255.50, dunagőzhajós részv. —.—, alpesi bányarészvény 243.20 májusi járadék 101.05, osztrák koronajáradék —.—, magyar arányj. —.—, magyar koronajáradék 97.85 német birodalmi márka februárra 59.02 márciusra —.—, török sorsjegyek 63.30, rimamurányi vasmü 321.75 déli vasut —.— dohányrészvény 136.25. Napoleon d'or 9.55½.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 9. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 101.75. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 97.90. Osztrák-magyar államvasut 153.75. Kassa-oderberg. vasut —.— Bécsi váltóár 169.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.25. Alpesi bányarészvény 100.85. Disconto-Commandit 199.—. Általános villamossági. Edison 228.80. Gelsenkirchen 185.80. Laura-

kohó 222.10. 4·2% ezüstjáradék 100.40. 4% magyar aranyjáradék 100.25. Osztrák hitelrészvény 230.50. Déli vasut 30.10. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.25. 4% uj orosz kölcsön 100.75. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 95.10. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 180.20. Harpeni 183.10. Az irányzat csendes.

Frankfurt, március 9. *(Zárlat.)* 4·2% papirjáradék 100.90. 4% osztrák aranyjáradék 101.55. Magyar koronajáradék 97.90. Osztrák-magyar bank 153.50. Déli vasut 30.10. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.02. Bécsi bankegyesület 140.40. Villamos részvény 164.70. 3%-os magyar aranykölcsön 86.—. 4·2%-os ezüstjáradék 100.50. 4% magyar aranyjáradék 100.50. Osztrák hitelrészvény 230.50. Osztrák-magyar államvasut 153.70. Északnyugati vasut 122.—. Bécsi váltóár 169.33. Párisi váltóár 80.90. Unionbank —.— Alpesi bányarészvény 245.50. Az irányzat szilárd.

Hamburg, március 9. *(Zárlat.)* 4.2% ezüstjáradék 100.50. 1860. sorsjegy 148.25. Déli vasut 29.90. 4% osztrák aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészvény 230.30. Osztrák-magyar államvasut 153.50. Olasz járadék 95.20. 4% magyar aranyjáradék 100.60. Az irányzat nyugodt.

Páris, március 9. *(Zárlat.)* 3% francia járadék 103.12. Olasz járadék 95.42. Osztrák-magyar államvasut —.—. Francia törleszth. járadék —.—. 4% magyar aranyjáradék —.—. Török dohányrészvény 297. —. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 103.80. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Déli vasut 169.—. 4% osztrák aranyjáradék 103.50. Ottomanbank 573.—. Párisi bankrészvény 995.—. Alpesi bánya részvény 552.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 9. A hizott sertés üzletirányzata változatlan. A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 47½—48— krajcárig. Öreg közép páronkint 300– 400 kilogrammig terjedő sulyban 47½—48 krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban 51—51½ krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 49—50— krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 48½—49— krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——. krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 49———50 krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 49—49½ krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 47½—48— krajcárig.

Sertéslétszám: 1899. március 7. napján volt készlet 31.813 darab, 1899. évi március 8. napján felhajtatott 80 darab, 1899. évi március 8. napján elszállíttatott 182 darab, 1899. március 9. napjára maradt készletben 31.711 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 9. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Belánecz Mihály okleveles tanitót a válaszuti állami elemi népiskolához rendes tanitóvá, Hipp Mária okleveles tanitónőt a fehértemplomi állami elemi népiskolához rendes tanitónővé kinevezte. — A trencséni pénzügyigazgatóság Benyák Rezső ribényi lakost a baáni m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségü díjtalan gyakornokká nevezte ki. — A szatmár-németi törvényszék elnöke a szinérváraljai járásbirósághoz III-ad osztályu hivatalszolgává Győry Károly ottani járásbirósági napidijas szolgát nevezte ki. — A balassa-gyarmati járásbirósághoz Czibulyás Pál balassa-gyarmati lakos városi rendőrt III. osztályu hivatalszolgává nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Göth Ferenc nagybecskereki kir. ügyészt a temesvári kir. ügyészséghez helyezte át.

Névváltoztatások. Horchay János ujpesti illetőségü ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Gyula, Béla és Mária Hevesire, kiskoru Kaufmann József Valér bajai illetőségü dákai körjegyzőségi segédjegyző Rónára, Schrompf István (Damár) pannonhalmi Szent-Benedek-rendi pap-tanárjelölt Székelyre, nagykorusitott Löwy Dezső szentesi illetőségü ugyanottani lakos Lengyelre, Krajcsovszki Vendel jelenleg Aradon állomásozó m. kir. csendőr Kisre, Petritz helyesebben Kovács József szarvasi illetőségü ugyanottani lakos Péterire, Schlesinger Sámuel szarvasi illetőségü ugyanottani lakos, valamint kiskoru Ede, Regina, Miksa és Zoltán gyermekei Salgóra, Hinterberger Antal és József nagyszombati illetőségü ugyanottani lakosok Háthegyire, Spanga József omori illetőségü ceglédi lakos Szabóra, Stern Károly budapesti illetőségü ugyanottani lakos Szerbre, Glaser Gyula budapesti illetőségü ugyanottani lakos Erdélyre, Schönfeld Márk szolnoki illetőségü ugyanottani lakos Halmira, Sommer Adolf Vilmos m. á. v. pályafelvigyázó szentbeneki lakos, valamint kiskoru fia Gyula Nyárira, kiskoru Stern József karcagi illetőségü városnkolyosi lakos Sebestyénre, kiskoru Oesterreicher Artur budapesti illetőségü ugyanottani lakos Országra, Mosin János m. kir. fogházőrmester kaposvári lakos Madarászra, Grünberger Izsák kecskeméti illetőségü ugyanottani lakos, valamint kiskoru fia Miksa Gerőre, Jónás János és kiskoru Jónás László derecskei illetőségü ugyanottani lakosok Gyöngyösire, kiskoru Kohn Ferenc nagy-kőrösi illetőségü ugyanottani lakos Gondára, Janovics Ede néptanító oszlányi lakos Jeneire, kiskoru Schwarcz Ignác galgóci illetőségü ugyanottani lakos Salgóra, Eitner István magyar királyi pénzügyőri szemlész ó-becsei lakos, valamint kiskoru gyermekei Béla és Gizella Atádira, kiskoru Traub József és Traub Dezső pirnicai illetőségü ugyanottani lakosok Szőllősire, kiskoru Kreisler Naftalin Herman recte Ernő csurgói illetőségü, jelenleg bécsi lakos Kármánra, Zichermann Vince érmihályfalvi illetőségü budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Ella, Amália, László, Ernő és Paula Sallaira változtatták nevüket belügyminiszteri engedélylyel.

Pályázatok. Épitő ipari szaktanári állásra a marosvásárhelyi állami iparszakiskolánál április 20-ikáig. — Polgármesteri állásra Zilah városánál április 1-jéig. — Fogalmazó gyakornoki állásra a szegedi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Ellenőri állásra a hátszegi királyi adóhivatalnál 2 hét alatt. — Adótiszti állásra a krapinai királyi adóhivatalnál 14 nap alatt. — Ellenőri állásra a zirci királyi adóhivatalnál 2 hét alatt.

Napirend.

Naptár. Péntek, március 10. — Római katholikus: Jézus 5 sz. seb. — Protestáns: 40 vértanu. — Görög-orosz: (február 26.) Porfir. — Zsidó: Adar 28. — A nap kél reggel 6 óra 7 perckor. — Nyugszik délután 5 óra 41 perckor. — A hold kél reggel 5 óra 41 perckor. — Nyugszik délután 4 óra 17 perckor.

A miniszterelnök fogad délután 4—5-ig.

Az 1848/49-es honvédegyletek központi bizottságának ülése délután 4 órakor, a uj városházán, I. emelet 13.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

Művészeti bonctani előadás az üllői-uti I. bonctani intézetben délután 3 órakor.

Nemzeti Muzeum. Régiségtára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1-ig. A muzeum többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Országos Képtár az Akadémiában. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Iparművészeti muzeum zárva.

Teknologiai Iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig délután 3—8-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyüjteménye nyitva délelőtt 10—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám, délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.

A Hődoló díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, március 9.

Anglia fölött mély légnyomási depresszió fekszik, amely a barométert európaszerte általánosan süllyesztette, A maximum magasságából veszitve, a Balkán fölött van.

Az idő a ciklon hatáskörében esős, az esőzés Közép-Európa egész nyugati felére kiterjedt. A fagyok délkeleten tovább gyengültek.

Hazánkban csupán a tengerparton volt eső, a hőmérséklet lassan tovább emelkedett.

Kilátás: Déli-délkeleti szelekkel további hőemelkedés és az ország nyugati felében esők várhatók.

A
Budapesti Napló
részére
Apró hirdetéseket
és
Előfizetéseket
elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leóna, Lipót-körut.
Posch József, Váci-körut 80.
Özv. **Véber** Vimosné, Váci-körut 15.
Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.
Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmánné, Harmincad-utca 1.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
Redlich Szidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksáné, Andrássy-u. 38.
Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körut sarok.
Sopronyi V., dohány-nagytőzsde. Kerepesi-ut 1.
Özv. **Hallada** Anna, Muzeum-körut 10.
Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-tér sarok.
Deutsch Julia, József-körut 50. Baross-utca sarok.

Vizállás.

		márc. 9.	márc. 8.			márc. 9.	márc. 8.
		méter				méter	
Inn	Schärding	0.85	0.83	Tisza	M.-Sziget	0.20	0.53
Duna	Passau	1.23	1.27	„	Tekeháza	0.14	0.16
„	Linz	1.34	1.23	„	V.-Namény	1.18	0.30
„	Bécs	1.34	1.24	„	Tokaj	0.87	1.08
„	Pozsony	1.08	1.13	„	Tisza-Füred	0.26	1.—
„	Komárom	1.65	1.72	„	Szolnok	0.89	0.62
„	Budapest	1.27	1.30	„	Csongrád	0.55	0.34
„	Paks	0.51	0.45	„	Szeged	0.81	0.54
„	Mohács	1.33	1.23	„	Török-Becse	0.05	0.14
„	Gombos	1.70	1.79	„	Titel	0.05	0.95
„	Ujvidék	0.94	0.88	Ondova	Bártfa	0.45	0.42
„	Pancsova	0.46	0.40	Topolya	Hodor	0.65	0.65
„	Orsova	1.19	1.29	Bodrog	Zemplén	2.83	2.01
Morva	Magyarfalva	0.—	0.—	Sajó	Zsolca	1.82	1.56
Vág	Zsolna	0.36	0.31	Hernád	H.-Németi	0.09	0.37
„	Trencsén	0.50	0.54	Berettyó	Margita	0.—	0.—
„	Szered	0.56	0.88	„	B.-Ujfalu	0.08	0.04
Rába	Sz.-Gotthárd	0.20	0.20	Körös	Csucsa	0.08	0.—
„	Sárvár	0.24	0.26	„	N.-Várad	0.64	0.02
„	Győr	1.68	1.70	„	Belényes	0.50	0.50
Dráva	Pettau	0.—	0.—	„	Tenke	0.70	0.28
„	Zákány	0.44	0.36	„	Gurahonc	0.26	0.40
„	Barcs	0.18	0.21	„	Borosjenő	0.84	1.30
„	Eszék	0.67	0.66	„	Békés	1.50	2.14
Mura	M.-Szerdah.	0.—	0.25	„	Gyoma	1.76	2.10
Szávа	Zágráb	0.18	0.22	Maros	Gy.-Fehérvár	0.62	0.36
„	Szisszek	0.17	0.20	„	Branyiczka	0.38	0.48
„	Mitrovica	1.77	1.55	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.14	0.08	„	Arad	1.03	0.94
„	Szatmár	0.97	0.20	„	Makó	0.30	0.04
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.18	Temes	K.-Kostély	1.58	0.96
Lászorca	Munkács	0.04	0.01	Béga	Kiszetó	1.78	0.96
Laborca	Homonna	0.—	0.—	„	Temesvár	0.04	0.01
Ung	Ungvár	0.—	0.—	„	Becskerek	0.35	0.30

Gyengeségi állapotok
(impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉT
BUDAPEST,
VI. Teréz-körut 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Minden háziasszony vegye meg a legujabb, Kugler-féle „Házicukrászat" cimü könyvet, 2000-nél több recipével és 200 képpel. Ára diszkötésben 3 frt és 25 kr. portóért. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

HOFF JÁNOS
SURLETT MALÁTA KIVONATA
tüdőbetegségeknél, torok-katarrusnál, ugyiut régi köhögésnél. Főkép kitünő hatást gyakorol a gyermekek légzőszervezetének bajainál. Igen kellemes izü.
Egy üveg ára 1 frt, 5 üveg bérmentve 5 frt.
Kapható az összes gyógyszertárakban, drogua-, csemege- és füszerkereskedésekben. Magyarországi kizárólagos főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, Király-utca 12.

Gróf Schönborn-Buchheim-féle uradalomtól, Beregmegye.
Alkalikus-savas ásványvizforrás elsőrangu gyógy- és ásványvizek.

Szolyvai forrás
A legrégibb és legismertebb gyógy- és asztaliviz.
Legtöbb kettős szénsavas nátron-tartalommal és szénsavdús.
Specificum köszvény ellen.

Luhi Erzsébetforrás
Az első orvosi tekintélyek mint a legjelesebb **gyógyvizet** ajánlják.
A gyomor rendetlen működése, gyomorsav tulságos képződésénél, gyomorégés, böfögés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával.

Polenai forrás
Elsőrangu dietétikus viz.
Legjobb asztali viz.
Tejjel vegyitve a legjobb nyálkaoldószer.
Ezért ajánlják a légzőszervek hurutjánál.

Megrendelhető minden ásványvizkereskedés által és az **uradalmi ásványvizbérlő vállalatnál Szolyva, Beregmegye.**

Purgleitner J. gyógyszertára
a „Szarvashoz", Grác.
Engelhoffer ideg- és izomerősitő esszenciája
illatos alpesi növényekből. *Arc-, fej-, izület- és keresztcsontfájdalmak,* továbbá a *végtagok,* az *egész test* és az *idegek gyengesége* ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Stiriai növénynedv
(Steierischer Kräutersaft)
mell- és tüdőbetegek részére.
Ezen szörp **mell-** és **torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut és szamárköhögés, nehéz légzés, tüdővész,** továbbá a légzőszervezet **összes bajai** ellen **legjobb sikerrel** használtatik. Egy üveg ára, Budapesten átvéve, 88 kr.

Dr. Wuchta növénykenőcse
fájdalomcsillapitólag és gyógyitólag hat **köszvény, csuz, szaggatás, izmok és idegek merevsége, zuzások, helyi görcsök** és hasonló bántalmaknál. Nagyobb üveg ára 1 frt, kisebb üveg ára 60 kr.

Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszertára Budapest, Király-u. 12.
Raktár azonkivül az ország csaknem összes gyógyszertárában.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1899. évi március hó 10-én.

Először:

A házi béke.

Kezdete 7 órakor.

Szombaton A házi béke, másodszor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1899. évi március hó 10-én.

Zárva.

Szombaton Ördög Róbert.

VÁR-SZINHÁZ.

Péntek, 1899. évi március hó 10-én.

A zsidónő.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzette Halévy. Szövegét irta Scribe.

Személyek:

A császár	* * *	Eleázár	Larizza
Brogni	Szendrői	Eudoxia	F. Pewny
Lipót	Kertész	Recha	Györgyné
Ruggiéro	Várady	Herolp	Ney B.
Alberti	Mihályi		

Kezdete 7 órakor.

Szombaton A nagy Galeotto.

VIGSZINHÁZ.

Péntek, 1899. évi március hó 10-én.

Dr. Pepi.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Albert Carré. Forditotta: Zilahi Kiss Béla.

Személyek:

Bichard	Góth	Courtelinné	Nikó L.
Eugénie	Kalmár P.	Blanche	Pécsi P.
Cocherel	Gyöngyi	Oscar	Tapolczai
Hermance	Haraszthy H.	Ida	Hettyey A.
Adrien	Szerémy	Virginie	Makrócyné
Courtelin	Balassa	Liza	Boros F.

Utána:

Hajnali vendég.

Vigjáték egy felvonásban. Irta: Siraudin. Forditotta Sz. F.

Kezdete 7½ órakor.

Szombaton dr. Pepi, Hajnali vendég.

NÉPSZINHÁZ.

Péntek, 1899. évi március hó 10-én.

A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét irta Owen Hall. Forditotta Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Bárdy G.	Diomed	Raskó
Iris	Hegyi A.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Németh	Lollius	Tollagi
Aspasia	Küry K.	Curius	Kiss M.
Archias	Szirmai	Melanopis	Csatai Zs.

Kezdete 7 órakor.

Szombaton A görög rabszolga.

MAGYAR SZINHÁZ.

Péntek, 1899. évi március hó 10-én.

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Haller
Katinka	Rózsa	Klári	Váradi
Sári	Aranyossy	Radványi	Molnár
Ella	Bilkei	Gida	Rózsahegyi
Mici	Somló	Horkay	Ráthonyi
Terka	Galambos	Sándorffy	Füredi

Kezdete 7½ órakor.

Szombaton Egyiptom Gyöngye.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

Kezdete 8 órakor, vége 12 órakor.

Ma a szenzációs metamorfózis jelenet:

Mr. Staley és Miss Birbek

A zene-kovácsmühely

BARNUM

az ő világhirü dog-kutyáival; továbbá a francia duettisták a mechanikus disznajukkal

Hilaris és Tordant.

Valamint a nagy szenzációs müvészprogramm.

Fél 9-kor:

A „Szép Rigó".

Minden ünnep és vasárnap két előadás.

Március 15-én Köszeghy Jenő főrendező jutalomjátéka:

3 PÁR CIPŐ

4-ik felvonása egy hangversenyakadémiával és egy egész uj balettegyveleggel, Sozo k. a. mint szólóénekesnő és a szenzációs Variété-müsor.

Hangverseny és bál

a fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők segitőegyesülete javára

vasárnap, 1899. március 12-én

a Royal nagyszálló diszteremében (Erzsébet-körut 45. sz.)

A hangverseny müsora:

I. **CHOVAN KÁLMÁN.** Trio. Előadják: **Márkus** Jenő hegedün, **Humphreys** Rikhárd gordonkán, **Bendiner** Nándor zongorán.
II. **DONIZETTI. Norina** áriája **Don Pasqualé**-ból. Énekli **Sz. Bárdossy** Ilona.
III. **SZENDY ÁRPÁD. Magyar rapszódia.** Előadja: a szerző.
IV. **ERKEL FERENC. A magyarok istene.** Énekli: **Ney** Dávid, a m. kir. opera tagja.
V. **SZAVALAT.** Előadja: **Góth** Sándor, a Vigszinház tagja.
VI. **PRIMADONNA VÁSÁR.** Parodisztikus jelenet. Ez alkalomra irták: **Rákosi** Jenő és **Kern** Aurél. Személyek: Az impresszárió — **Gabányi** László. A szókimondó asszonyság — **Kovács** Mariska. Miss Mary Halton — **Fedák** Sári. Patti Adelina — **Haller** Irma. Yvette Guilbert — **Bilkei** Irén.

Az előadás kezdete pontban 9 órakor.

A hangverseny után tánc.

Személyre szóló jegy 2 frt. Családra szóló jegy 5 frt. Este a pénztárnál személy-jegy 3 frt 50 kr., családjegy 6 frt. Jegyek kaphatók **minden hirlapkiadóhivatalban és este a pénztárnál,**

Ujdonság! Legszebb alkalmi ajándék!

Varázsgyürük opál, igazgyöngy, türkis és egyéb kövek, kel ékitve finom kiviteiben 3 soros **8** frt, 4 soros **10** frt, 5 soros **12** frt. Pontos megbizható járásu ezüst ‚Longines' uri zsebórák dbja **20** frt

Valodi glashutte-i ur arany zsebórák 50 frttól 500 frtig kaphatók, **SCHÖNWALD IMRE** ékszergyáros- és órásnál PÉCSETT.

1899! 1899! 1899!

évre szóló **kerékpár**-árjegyzékeink megjelentek. Aki szabatos és könnyü járatu kerékpárt óhajt venni, ne mulaszsza el megtekinteni az **1899**-es mintáju

világhirü amerikai „Columbia"

és

közkedveltségü „Stájer Meteor"

kerékpár-raktárunkat.

Wollák és Tsa Budapest,

TELEFON. VI., Andrássy-ut 45. TELEFON.

Tágas, elegáns téli kerékpáriskola.

V., Erzsébet-tér 17. szám I. em.

Éppen most jelent meg:

Jósolás a kézből.

Több külföldi iró nyomán irta:

ifj. Lónyay Sándorné.

Ara 1 forint.

Megrendelhető **a Budapesti Napló** kiadóhivatalában, **József-körut 18.**

2 frtig terjedő megrendelések csakis az összeg előleges beküldése ellenében teljesittetnek.

Posztószéjjelküldés csak magánosoknak.

Egy vég, 3·10 m. hosszu, teljes uri-öltönynek ára csak

frt	2·80	jó
„	3·10	jó
„	4·80	jó
„	6·—	jó
„	7·75	finom
„	9·—	finom
„	10·50	leginomabb
„	12·40	angol
„	13·95	kamgarn

valódi gyapjuból.

Posztógyári raktár **Kiesel-Amhof Brünnben.**

Minták ingyen és bérmentesen. — Mintahü szállitás.

Magánvevők figyeljenek! Csak közvetetlenül vásárolhatnak az értéknek megfelelően. Felvilágositással és bizonyitásképpen csak Krausz Adolf posztókereskedő Budapesten a szabónak, ha mintakönyvéből **tesz rendelést, a következő ajándékot adja:**

10 frt vásárlásnál egy nadrágot **50 kr.-ért,**
20 frt „ egy öltönyt **1 frtért,**
60 frt „ finom öltönyt **egészen ingyen.**

Ezenkivül **a szabó még a következő engedményt kapja: 3 frtot méterje után, a külön 20%-ot. Ezeket az ajándékokat a magánvevő fizeti, ha Krausz Adolf mintakönyve után a szabónál vásárol.**

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházférfiak, valamint más hitelképes egyének **kedvező fizetési feltételek** mellett kapnak **szilárd gyártmányu asztalos- és kárpitozott butorokat.**

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Árjegyzéket 25 kr. levéljegy beküldése ellen bérmentve küld fenti cég B. osztálya. 5167

Az „ANKER"

élet- és járadékbiztositó-társaság.

Igazgatóság: **Bécs, I., Hoher Markt 11.** (Anker-hof.)

Magyarországi vezérképviselőség: **Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.** (Anker-udvar.)

a társaság saját házaiban.

Társasági vagyon 1897 végén ... ... **125 millió korona.**
Biztositási állomány 1897 végén ... **480 millió korona.**
Kifizetések összege a társaság 40 éves fennállása óta ... ... **204 millió korona.**
Dij és kamatbevételek az 1897 évben ... ... **18 millió 352.000 kor.**

Az „A" osztalékterv szerint nyereményrészesüléssel biztositottak az utolsó tiz évben következő osztalékot kaptak készpénzben:

1889 ...	25%	1894 ...	25%
1890 ...	25%	1895 ...	25%
1891 ...	25%	1896 ...	25%
1892 ...	25%	1897 ...	25%
1893 ...	25%	1898 ...	25%

a befizetett évi dijnak

A vegyes- és takarékpénztári biztositásoknál „B" osztalékterv szerint (u. n. emelkedő osztalék) az első nyeremény-felosztás 1897-ben volt és az osztalék a biztositás egész tartama alatt befizetett összes dijak 3 százalékát tette ki készpénzben, és pedig

1897-ben 9% az évi
1898-ban 12% dijnak

Jutányos dijak mellett, kedvező feltételek a biztositottak részére.

Prospektussal és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

A világ legjobb és aranylag olcsó cigarettáiban ajánlom a következő általam több izben megrendelt és kiválónak talált **Cairo-Alexandria és angol** fajta oly különlegességeket, melyek nálunk nem kaphatók. A cigaretták mindenkinek címére közvetlen külföldről érkeznek, az arak nem vámmentesek.

Arak 1000 drbkint Márka

Kyriacci fréres, Cairo	Apis 3. sz.	45
„ „	Apis 3 A	60
„ „	Non plus ultra I B	80
Kalchiopulo Cairó 3 sz.		40
„ „	2 sz.	50
D. Marcopoló Alexandria	„Prince Boris"	50
	„Dufferia"	48
	„Bout Doré" No 2 ...	45
	„Bosphorus"	45
	„Royal"	55
	„Peard D'Orient" A. ...	25
	ditto „Grand format" ...	40
	„La Favorite"	35
	„Drama"	30
Hadges Nessim Alexandria Beys		60
„ „	Prince of Wales ...	70
„	„ Dames ...	50
Nestor Gianacles Cairó	Fin 5 sz.	70
Nestor Gianacles Cairó	Queen	90
Dimitrino Cairi Lords		110

Angol cigaretták:

Capistan Navy Cut ...	35
Three Castle	40
Flor de Romanie	55
Lords & Commons ...	90

Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal. 2161

MEGHIVÓ

a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság

részvényeseinek **1899. évi március hó 23-án délelőtt 10½ órakor** Budapesten, az intézet saját helyiségében (V., Nádor-utca 4. sz. alatt) tartadó

VIII. rendes közgyülésére.

NAPIREND:

1. Az 1898. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A tiszta nyeremény mikénti felosztása iránti határozat.
4. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
5. Az igazgató-tanács kiegészitése.
6. A felügyelő-bizottság tagjai számának meghatározása, ezen tagok megválasztása és javadalmazásuk megállapitása.

☞ Azon t. részvényesek, kik a közgyülésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni kivánnak, felkéretnek, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt

Budapesten a társaság pénztáránál, vagy

Bécsben a Wiener Bank Vereinnál

ugyanott dijmentesen rendelkezésükre bocsátott consignatiok kiséretében, legkésőbb 8 nappal a közgyülés megtartására fent kitüzött határidő előtt, tehát bezárólag 1899. március 15-ig letenni sziveskedjenek.

A letett részvényekről elismervény és a közgyülésen való részvételre szóló igazolási jegy állitatik ki.

Minden 25 darab letett részvény egy-egy szavazatra jogosit.

Ha valamely részvényes más szavazatképes részvényes által kivánja magát képviseltetni, ugy az erre vonatkozó meghatalmazást az igazolási jegy hátsó lapján kitölteni és aláirni tartozik.

Senki sem birhat 100 szavazatnál többet sem saját nevében, sem meghatalmazás utján.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közgyülés elé terjesztendő jelentéssel együtt, a közgyülést nyolc nappal megelőzőleg a társaság irodájában közzététetik.

Az igazgatóság.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró Hirdetések és előfizetések

felvétetnek a

BUDAPESTI NAPLÓ

részére a

kiadóhivatalban

József-körut 18.

valamint a következő dohánytőzsdékben:

Breuer növérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Adler Leóna, Linót-körut.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Özv. Weber Vilm. sné, Váci-körut 15.

Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.

Kürthy Kálmánné, Harmincad-utca 1.

Weltzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körut sarok.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Özv. Hallada Anna, Muzeum-körut 10.

Szánto Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-tér sarok

Deutsch Julia, József-körut 50, Baross-utca sarok.

Palestró.

Itt lesz és türelmetlenül várja — pontos utasitásokat kér L. 3886

Géza

aranyos kis megtért fiamat boldogan várom ugyanott. 2190

Szőke Angyalnak

levele van Rossitól. 2189

Két önálló

épitész, kiknek jó forgalmu nelybeli irodájuk van, ezuton óhajtanak jobb házból való müvelt (2) nővel ismeretségbiány miatt komoly házasság céljából megismerkedni. Csinos leány vagy ifju özvegy, lehetleg vidéki ismeretséget kérve „Épitészek“ cimre a kiadóhivatalba. 3885

Vasárnap este

váci-uti villamoson ülj fehér kalapos és fehér tollbetétes bájos nőt esdve kéri fehérszegfüs vis-à-vis-ja, legyen oly kegyes és adjon alkalmat a viszontiátásra. Ha véletlenül ismer, ugy nevemre és hivatalomba kérem a választ, ellenkező esetben pedig „Imre“ név alatt e lap kiadóhivatalába s az Apró Hirdetések közé jelezve. Vagy pedig „Imre“ Ujpest poste restante. Imádja „Imre.“ 3876

„Látja“.

A leveleket megkaptam, csak azért késtem, mert nem tudtam, irhatok-e ismét, hiszen megbántottam, mert irtam. Ma utoljára irok tehát e helyen. Bocsásson meg, hogy tettem, de nem birtam magammal, hiszen olyan kimondhatatlanul szeretem. Maga nem sejti, mennyire kinlódom. Mondd, ha majd ismét közeledben lehetek, megtürsz-e majd lábaidnál, engeded-e, hogy imádjalak, vagy lesz szived elkülöni engem magadtól, hogy egyedül maradva szerelmem bünén még jobban gyötörjön? Szánj meg és irj. Ha jót akarsz velem tenni, küldj a multkori arcképekből. 3887

H. J.

Levelo van gazdasszonytól. 2200

Vilma!

Levele van a kiadóba.

Ön gyáva,

ha attól fél, hogy ha egy csekély hozománynyal biró leányt veszen feleségül, több lesz a gondja, és ÖN TÉVED, mert egy szerető feleség nemcsak hogy megosztja Önnel gondjait, hanem még hivatva is van arra, hogy sorsán lenditsen és még a meglévő gondjait is elháritsa és pedig annál az egyszerü oknál fogva, mert ÖN, ha egy szép fiatal, szeretetreméltó, vidám kedélyü feleséggel birna, ÖNNEK sokkal több kedve, merészebb, vállalkozóbb és céltudatosabb lenne minden működése. És ha ÖN történetesen özvegy, kinek anyátlan gyermekei is vannak, hisz akkor ÖNRE az én nővérem egy valóságos áldás lenne. Nos hát ÖN vagy ÖNÖK, akik az ilyképpen gondolkodó, jó nevelésü, szép magas alaku (de nem sovány), szép kelengyével biró és jelenleg állásban lévő nővéremmel komoly, csak komoly szándékkal megismerkedni óhajtanak, küldjék levélben „Szerény“ jelige alatt cimüket és jelenlegi viszonyaikról kimeritő értesitést e lap kiadóhivatalába. Diskréció biztositva! 3880

Jó karban

levő rövid zongora eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3880

Bárminemü

üzletet átveszek elszámolásra. Cim a kiadóhivatalban. 3879

Gazdasszonyt

keresek vidékre, ki a háztartás minden ágában jártas, 18—30 évesek előnyben részesülnek. Ajánlatokat lehetőleg fényképpel ellátva e lap kiadójába „H. J.“ jeligével kérek. 2200

3 vagy 4

polgáriból vizsgát akarok tenni, amennyiben nagyon sürgős szülségem van egy bizonyitványra. Ajánlatokat „1884/85“ cimen továbbit a kiadóhivatal. 2187

Kiadó nyárára

idősebb magányos hölgy részére egy csinosan butorozott szoba egy Hermina-ti nyaralóban. Jó gondozást, esetleg teljes ellátást is ad jutányos árért. Cim a kiadóban. 2183

Egy egészen uj

alig használt Bárány-féle cimbalom jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3870

Kossuth Lajos

1848.) életnagyságu mellképe (olajfestmény), aranyozott keretben olcsó áron 100 frtért eladó. Cim a kiadóban. 2159

Fuvola-

leckéket ad zenedét végzett, volt katonai fuvolaszakaszvezető flatalember. Cim a kiadóhivatalban. 2158

Ovadékképes

flatalember ajánlkozik só- vagy borszállitónak, vagy esetleg raktárnoknak Cim a kiadóhivatalban. 2180

Életbiztositás

felesleges, ahol megvan a „Kereskedelmi Vegyészet“ cimü könyv. (Mert ott vagyon marad.)

Csemege-cukorka

és élelmi-üzlet a Belváros legszebb pontján, 300 frt házbér, napi átlag 20 frt árulás, hölgyeknek nagyon alkalmas és biztos megélhetést nyujt, azonnal olcsón eladó. Bővebbet Wellisch és Marer Bpest, Erzsébet-körut 34. Telefon. 3884

Akinek megvan a „Kereskedelmi Vegyészet“ évente **2—3000 frt** mellékjövedelemre tehet szert.

Francia, olasz,

magyar, német és román nyelveket beszélő, zeneileg képzett (fuvolán, zenede, zeneakadémia, katonai zenekar) szép irásu, kereskedelmileg képzett müvelt, 35 éves nőtlen flatal ember, ki rajzol, fest, fényképez stb., magántitkári, felolvasói, utazótársi vagy ezekhez hasonló állást keres, szerény igényekkel. Szives ajánlatokat kér „Árpád“ cimen e lap kiadóhivatalába intézni. 2160

Egy tisztességes

flatalember, kinek saját terményüzlete volt 3000 frt óvadékkal megfelelő állást keres. Ajánlatokat „szorgalom“ cimen tovább it a kiadóhivatal. 2173

Egy intelligens

megjelenésü uriember (kereskedő) raktárnoki, pénzbeszedői, vagy más megfelelő állást keres. Cime a kiadóhivatalban megtudható. 2171

Fiatal, szolid

leány felirónak vagy pénztárosnak ajánlkozik szerény feltételek mellett Ajánlatokat „Szorgalmas“ cim alatt kér e lap kiadóhivatalába. 2109

Angol

vagy francia

családnál keresek lakást ellátással, hol alkalmam lenne e két nyelvben gyakorolni magamat. Ajánlatot „Praxis“ jeligével kérek e laphoz.

Gyors- és gép-

(Yost-féle) irást kitünően végzett fiatal leány nagyobb irodában alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2172

Egy majdnem

uj pedálos cimbalom elköltözés miatt olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2184

Született angol

hölgy ugy a francia, mint az angol nyelvben alapos oktatást ad mérsékelt dijazás mellett. Szives megkeresések „Perfect“ jeligével kéretnek e laphoz.

Két igen csinos

a szépen butorozott szoba, mindkettő külön-külön bejárattal, egy vagy több urnak vagy hölgynek kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2140

El kell adnom a VII. kerületben lévő 3 telkemet.

Ezeknek össz-területe 198 □öl, 16 öl utca rentával rendkivüli előnyös forgalmi helyen. Azon t. e. reflektálsoknak, kik vel m e cimüket „Három telek“ jelige alatt tudatják, tervrajzzal és bővebb felvilágositással készséggel szolgálok. Közvetitők kizárva. 3203

Egy jó karban

levő **bicikli** pénzszükség miatt vidéken olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban (esetleg fényképp). 2177

1 frt 20 krajcár

akkor kamatozik évente

3000 forintot,

ha egy

„Kereskedelmi Vegyészet“-et rendel érte

Egy bolthelyiség a Német-utcában azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Jó és szépirásu

fiatal ember bárminő megfelelő állást keres, vagy irásbeli munkát. Cime a kiadóhivatalban. 2048

Angolt

alaposan lehet megtanulni egy több évi gyakorlattal biró nyelvmester nél, ki az itteni jobb körökben már fényes eredményt ért el hallgatóival. Ajánlatok „English“ jeligére a kiadóba kéretnek, ah ol a cim is megtudható

Fiatal leány,

ki a tőzsdében teljesen jártas, alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2153

Egy tisztességes

nőtlen ember 2—3000 frt óvadékkal pénzbeszedő vagy hasonló meghizható állást keres. Cim a kiadóban. 2135

Ügyes szabónő

mérsékelt dijazásért ajánlkozik házakhoz és házon kivül is a legujabb divatu ruhák elkészitésére. Cim a kiadóban. 2087

Egy csinos

szolid leány üzletbe vagy mészárszékbe felirónő- vagy pénztárosnőnek ajánlkozik. Cime a kiadóban. 2062

Női- és gyermek-

ruha varrást üzletekbe, valamint privát a legjutányosabb áron készitek. Cim a kiadóhivat. 2142

Fiatal fiu

ki délutánonként zeneiskolába jár, keresne délelőttre irásbeli foglalkozást, esetleg hegedüórákat is adna szerény dijazásért. Cime a kiadóhivatalban megtudható. 2152

Szép irásu

hivatalnok bármilyen irásbeli munkát elvállal, másolásokat németül és magyarul szerény dijazás mellett. Cim a kiadóban. 3005

Kereskedelmi

szaktanfolyamot kitünő sikerrel végzett szép irásu fiatal leány alkalmazást keres. Cime a kiadóhivatalban. 2154

A VII. kerületben, a Központi pályaudvar közvetlen közelében, még 14 évig adómentes 3 emeletes ház, csalási viszonyok folytán eladó. Pénzszükséglet 20.000 forint. A befektetni tőkének 12% tiszta jövedelme kimutatható. Komoly vevők, kik cimüket „Központi pályaudvar“ jelige alatt e laphoz küldik, részletes felvilágositásokat szivesen adok. 3202

Törlesztéses

kölesön

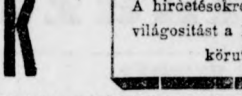

földbirtokra!

Kölesön a valódi becsérték bárommegyed részéig 20—60 évi körüli időre készpénzben. Birtokos felmondhat, pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törleszthetik. Lebonyolitás legrövidebb idő alatt. Konverlálás bélyeg- és illetékmentes

Semmi előleg és költség.

Minden felvilágositás dijtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körut 39.

Mindenki, aki tőlünk egy öltönyre való szövetet 12 frton felül rendel, kap ingyen egy teljesen kész uri cső-köpenyt Tehát senki el ne mulassza hozzánk mintákért irni. Ezernyi elismervés. **Franz Rehwald Söhne,** posztóáruház, **Reichenberg, Csehország.**

Szegényember

az, akinek nincs meg a „Kereskedelmi Vegyészet“ cimü könyv.

Kétségtelenül

a leghatásosabb szer

Rösler fogvize

mert ez nyomban elállitja a legmakacsabb fogfájást és megszünteti a szájbüzt. Egy üveg ára 35 kr. Vidékre 55 kr. elősleges beküldése mellett bérmentve. Főraktár: Budapest, Török József gyógyszertára, Király-utca 12.

Jó könyvek

mélyen leszállitott áron:

	frt
Babes közhasznu magyarázó szótár kötve (2 frt)	1.50
Benedek Elek. A szivkönyve (1.80)	1.20
Bétyárlegendák, az alföldi rablóvilág történetei	1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, reg. (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.—
Kossutány Géza, nevezetesebb büntetések I., II., III., IV. egybekötve (4.80)	2.—
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Élmények és kalandok az Aequatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (2.50)	1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (1.50)	—.80
Sztanoj Miklós, Karambolják (2 frt) 1.—, kötve (3 frt)	1.50
Tövő gyi Titusz. Van-e másvilág? (A szellemek országából) (1.50) 1.—, u. a. kötve (2 frt)	1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt)	1.20

(A bekerült árak a volt bolti árakat jelzik!)

Megrendelhetők:

a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában,

VIII., József-körut 18. szám.

2 frtig terjedő megrendelések csakis az összes előleges beküldése ellenében teljesittetnek.

Önmüködő tömegcsapdák.

Patkányoknak 2 frt, egereknek 1 frt 20 kr. Egy éjjelen 40 drbot is fognak minden felügyelet nélkül, nem marad semmi szag utánuk és önmüködően igazodnak. Mindenütt a legjobb eredmény. Szétküldés utánvéttel. FEITH M., Bécs, II., Taborstrasse 11/b.

Olcsó arany és ezüsteladás,

valamint a legszebb ékszertárgyak, u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfiórák 16 frt, arany női órák 10 forint, gyémántgyürük, fülbevalók, brosstük, 6 frt 50 kr-tól kezdve.

12 darab valódi ezüst evőeszköz 6 frt 25 kr., étkezőszervizek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 75 frttól kezdve.

Girandolok, gyertyatartók, tálcák és a szakmába vágó cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos fémjelzéssel van ellátva. Veszünk zálogházi cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösei

Budapest, Városház-tér 9. (Haris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A

„Kereskedelmi Vegyészet“

a hanyatló század

Aranykönyve

(Tessék meggyőződni.)

Pazar fénynyel épült III. em. sarokház a Kálvin-tér közelében, állandó előkelő lakókkal 14.400 frt. tiszta házbér bevétellel, mely összegnek befektetett tőkének 15%-át teszi. eladó. Készpénz szükséglet 38.000 frt. Közvetlen venni szándékozók kéretnek becses cimüket „Ritka alkalom“ jelige alatt e laphoz küldeni. 3201

Főnyeremény-

nél többet ér a „Kereskedelmi Vegyészet“ cimü könyv, pedig az ára csak **1 frt 20 kr.** (De már csa pár napig)

Vidéki ügynököket

(akcsay sorsjegyek részlet-ároslésére való eladása céljából magas jutalék mellett)

FLEISSIG SÁNDOR

bank- és váltó-üzlet,

BUDAPEST,

Erzsébet-körut 2.

Igen jövedelmező keresetidővel esetleg fix fizetés adatik.

Köznép-osztály,

Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt,
Jaquet 3 frt.

ROTHBERGER JAKAB

Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Makulatura papir

eladó. Cim a kiadóban.

Hogyan fejlődik valaki médiummá?

Utasitás spiritiszfikai ülések tartására, különös tekintettel az iró médiumok képzésére.

Irta: Dr. Grünhut Adolf, a budapesti szellembuvárok egyletének elnöke. Kiadja a szellembuvárok egylete. Kapható: Franke Pál Koronaherceg-utca 1., Nagel Ottó Muzeum-körut 2. Révai Leo Egyetem-utca 4. és a „Szellembuvárok“ egyletében Wesselényi-utca 30.

Ára 30 kr.

Postán bérmentve 35 kr.

Nagy vagyont

szerezhet a

„Kereskedelmi Vegyészet“

cimü mü birtokában. E könyv, melynek anyagát korunk legkiválóbb szakférfiai állitották össze, 3 frt bolti ár helyett még néhány napig (ajánlott postai küldéssel)

1 frt 20 krajcár

leszállitott áron kapható. Utmutatásai alapján az ország bármely helyén lakó, bármily foglalkozásu férfi vagy nő

évente

2—3000 forint

biztos jövedelemre tehet szert, tőkebefektetés nélkül, csekély fáradsággal, otthon végezhető munkával.

Mindennemü kereskedők és iparosok üzletük jövedelmét megkétszerezhetik,

tiszviselőt elestanitó nélkül

szabad órákban könnyü és becsületes munka által családjuk részére.

VAGYONT

szerezhetnek e könyv tanitásai nyomán.

Már csak néhány száz példány van raktáron, szért mindenki saját érdekében csolekszik, ha haladéktalanul megrendeli, legcélszerübben postautalványon.

Megrendelhető a

„Kereskedelmi Vegyészet“

könyvkiadó vállalatánál

UJPEST,

István-utca 2. szám.

A nekünk bemutatott szántalan megbizható, hiteles és készséggel folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór viszkövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármenemüre irultak is, valamint minden nemü betegségeket, melyeknek a megtelemedés egyik fokozója és bárbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos

BUDAPEST, Belváros, IV. ker., Kigyó-utca 1. szám, II. em. bejárat a lépcsőnél.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig orész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és egyéb ászszerű gyógyeszközökről cimü könyve, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 80 kr.** A könyv jól bucsomagolva, ajánlva, 1 frt bekülése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az önszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hügyesztakár (tripper) és hugycsőszükület. — V. A bujakór (syphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült ierőerő. — VIII. Női megtalálmak. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főgyezője a prostitució.

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépen. Budapest, IX., Üllői-ut 25.